

Írta és szerkesztette:

TAKÁCS IMRE

Kiadja:

Debrecen Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóság

Felelős kiadó:

KOVÁCS FERENC
tűzoltó alezredes, tűzoltóparancsnok

Nyomda:

Fábián Bt. – Debrecen
Felelős vezető: Fábián Imre

125 éves a Debreceni Tűzoltóság

Debrecen
2002

Előszó

A régi korok emberének egyik legnagyobb ellensége a tűz volt, ezért mindent megtettek annak érdekében, hogy a fellobbanó lángokat minél előbb el tudják fojítani.

Debrecenben, már a XVI. században, a diák tűzoltók szervesen állták útját, a nem egyszer teljes városrészeket elpusztító tüzeknek. Önzetlen tevékenységüket az 1800-as évek végéig töretlen lelkesedéssel folytatták.

A folyamatosan fejlődő város tűzvédelmének biztosítása azonban szükségessé tette egy olyan testület létrehozását, amely leve-

szi a diákság válláról a tűzoltás terhét, és azt a legmagasabb színvonalon tudja helyettük elvégezni.

Ezért 1877-ben, a Városi Tanács tevékeny közreműködésével, megalakult a *Debreczeni Önkéntes Tűzoltó-Testület*. Tagjai vállalták, hogy a várost minden körülmények között megóvják a tűzkakas támadásától.

Az elmúlt 125 évben a szervezet rengeteg változáson ment keresztül. 1921-ben az *Önkéntes Tűzoltó-Testület* Hívatásos Tűzoltósággá alakult, az 1930-as években a Nemzetközi Tűzoltószövetség keretein belül is nagy elismertségre tett szert, melyben nem kevés szerepe volt az akkori parancsnoknak, dr. Roncsik Jenőnek.

1948-ban a Tűzoltóságot is elérte az államosítás, önállósága megszűnt, központi irányítás alá került.

1990-ben, a rendszerváltás után a Tűzoltóság részben visszanyerte önállóságát, azonban véglegesen csak 1995-ben vált ismét önkormányzati intézménnyé.

Mindezen változás ellenére a tűzoltók hűen teljesítették esküben vállalt kötelezettségüket, segítettek a bajbajutott embertársaikon.

Végezetül engedjék meg, hogy a 125 éves évforduló alkalmából tiszteletemet és megbecsülésemet fejezzem ki a tűzoltóknak, akik híven szolgálják Debrecent, védik a várost, és óvják annak polgárait a tűz meg-megújuló támadásaitól.

Kósa Lajos
polgármester

Az előzmények

A régi városok réme, a tűzvész a megye városait, községeit sem kímélte a pusztításaitól. Évszázadokon keresztül visszatért félelmetes, rémes jelenségként, s utána százak, ezrek lettek hajléktalanná, földönfutóvá.

A tűzvészek legfőbb oka az építkezések fogyatékosága volt, mivel fából készült, náddal, szalmával fedett házak épültek fakéményekkel, kerítésük karóból és csutkából volt. Képzeljük magunk elé Debrecen városát 200-250 évvel ezelőttről, a csupa ötletből táplálkozó szabados építkezési rendszerével, zezgugos utcáival és „közeivel”, a folyton páholó, sokszor viharral erősödő alföldi szeleivel, s a gyakori száraz időjárásban fenéig kiszáradt kútjaival.

Elgondolhatjuk, hogy ily körülmények között sokszor milyen katasztrófát hozott a városra egy-egy vigyázatlanságból ejtett, vagy bosszúból, egyéb más okból támadt szikra. A kitört tűz negyedóra alatt utcatorokra terjedt el. Alig van város hazánkban, melyet annyiszor, s oly sokszor végzetesen sújtott a tűz pusztítása, mint a Tisza-vidék lakosságát – mind népesség, mind művelődés tekintetében vezető központnak számító Debrecen városát.

A város Mohács óta évszázadokon át a hadjáratok útvonalába esett, sokszor maga sem tudta, hogy ellenség vagy barát időzik-e kapuin belül. A bevonuló, illetve elvonuló hadak ugyanazt a haditaktikát követték: úgy ártani az ellenségnek, ahogy csak lehet. Így aztán Debrecen is az ellenség vagy barát elvonulása után a kirabolt házakon, s a feltört pincéken kívül a városnak üszökbe és hamuba ejtett házai, és sokszor egész utcatorai emlékeztették a „vendég” itt jártára.

Nevezetes tűzesetek

Nem ok nélkül félt a város tanácsa a gyújtogatóktól, akik évszázadokon át nem egyszer juttatták koldusbotra a városnak amúgy is minden oldalról sarcolt, sanyargatott népét. A debreceni vásárok az egész világon híresek voltak, a városban több ezer idegen ember fordult meg, köztük igen sok gyanús is.

Így feltehetően az 1564. szeptember 4-én, 6-án és 8-án keletkezett tűzvészek is gyújtogatásból adódtak, ahol a város lakóépületeinek 1/3-a semmisült meg. Az elkövetkező XVIII–XIX. században kilencszer égett le a

1564. évi tűz

város, majdnem minden alkalommal annak 1/3-a, vagy egy kicsit több. Pedig a város tanácsa jelentős rendeleteket alkotott az építéseknel betartandó szabályokra, továbbá a tüzek megelőzésére a város úgynevezett „vigyázókat” alkalmazott, akik az utcákon figyelték a gyanús alakokat.

1568. május 23-án a Czegléd utcán néhai Szabó Ferenc házánál délután 4 órakor keletkezett tűz a Czegléd és Piac utcán több mint 16 házat hamvasztott el.

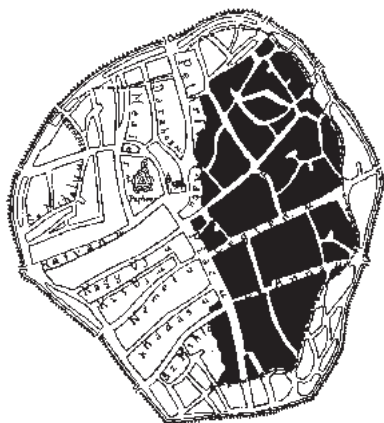
Az 1580. évi tanácsi jegyzőkönyvek hiányzanak, így az akkori tűzről csak annyit tudunk Weszelin Pál munkájából, hogy a Czegléd utcában éjjel, első álomkor keletkezett Magyar Ferenc házánál, hogy melyik hónapban, nem tudni, s a szél délnyugatra hajtván a tüzes pernyét, a szikrát, a Piac, Várad és Miklós utcának mind a két oldala leégett, 17 ember pedig a tűzen pusztult el. Leégett tehát a városnak a mai Szent Anna és Miklós utcától délre eső része.

Isten csapása, a tűz, a XVII. században sem kímélte meg a várost, súlyosan próbára téve a címisek keresztyéni türelmét, Istenbe vetett hitét és vallásosságát. Egyik tűz a másik után jött, a pusztulást pusztulás követte, de a lakosság nem csüggedt el, hamuvá lett házat újra építette, megsemmisült ingóságait újjakkal pótolta s pár év alatt kiheverte az anyagi romlást, hogy újra elveszítessen mindent egy hirtelen, legtöbbször gyújtogatás folytán keletkezett tűzvész következtében.

E században az első nagyobb tűz 1623-ban volt, amikor a város Várad utcai része majdnem teljesen elpusztult, nem kímélte meg a tűz a Csapó utcát sem.

1639. március 16-án ismét a Csapó utca volt soron, de ekkor öt házasteleknél nem követelt többet a város réme.

Azonban a 16 év múlva, 1656-ban keletkezett tűzvész után, amely gyújtogatásnak az eredménye volt, az egyik bűnös és felbujtó, Miskolci Bereck Márton azt vallotta, hogy nem saját jószántából követte el szörnyű tettét, hanem őt is felbujtották a város felperzselésére, és pedig Szücs Estók, Nagy Ferenc és egy Marci nevű legény, hogy majd Jászóra viszik, ott lesz elég fizetése, és úgy élhet, mint az úriak. Szücs Estók a jászói püspöktől 2000 aranyat is kapott, amit Vértesen a bátyjánál dugott el. Szücs elmenekült ugyan, Guthon azonban elfogták pajkosságáért, Kállóba vitték, de onnan kiszabadult, másnap már rágyújtotta a guthi bíróra a házat. Többet nem adott hírt magáról, munkáját sikeresen bevégezvén, el-

1640. évi tűz

tűnt. Hogy mi volt az igazság Bereck vallomásában, azt ma már megállapítani nem lehet.

1656-ban március 11-ig a Fodor Tamás háza tájékán hat ízben támadt tűz gyújtogatás folytán, de mindig sikerült eloltani. Április 2-án délelőtt 11 és 12 óra között a Kis Csapó utcán (ma Rákóczi utca az Egymalom utcáig) hirtelen újra tűz támadt s leégett kilenc ház a hozzávaló majoros kertekkel és a bennük lévő takarmánnyal együtt.

Ugyanaznap délután három órakor, éppen mikor a lakosság templomban volt, a gyújtogatók kihasználták, hogy otthon csak az aggok és a gyermekek maradtak, a Varga utcában (mai Batthyány utca) Ferenczy Péter háza gyuladt ki. A tűz Czegléd utcának mind a két oldalán hirtelen végig futva, a Burgundiát Csapó utcának legnagyobb részét, a Szappanos, Olajos utcát, Kis Csapó utcák egész a város kerítéséig. Szóval a városnak a mai Kossuth, Burgundia, Rákóczi, Eötvös, Pacsirta, Czegléd utcák által határolt részét elpusztította a Kossuth utca páratlan oldalával együtt, megégett a város kerítése is ezen a részen, sőt még a kerítésen kívül is igen sok major és asztag. A leégett területen ma 313 házastelek van. Az akkori városnak fele hamvadt el, de csak felényi nagyságú volt a tűz, mint 1640-ben.

A tűz napján a város nótáriusa, Varsányi Dániel Erdődi Jánossal és Kabai Istvánnal útban volt a diószegi szőlők felé, mikor – még a debreceni határban járva – fatális érzéstől áthatva visszafordultak s látták, hogy a debreceni láthatárt égig érő füst és lángtenger borítja. Erdődi és Kabai visszafordultak, de Varsányi kiment Bihardiószegre s a hegyen a munkásokkal elfoglalva szemlélte egész napon át a város gyászos pusztulását. Hatalmas tűz és füstképződés volt ez, ha a légvonalban 42 kilométernyire levő diószegi szőlőig jól ellátsozott.

Április 5-én és 13-án újabb gyújtogatások voltak, de nagy kárt nem okoztak.

A tettesek kézrekerültek s április 15-én már ítélték felettük pallosjoga alapján a városi tanács: Bereck Márton, Dobos Kata és Apáthy Anna felett.

A gyújtogatáshoz való tűzszerszámot Bereck adta a másik kettőnek. Az ítélet kegyetlen volt, hasonló az elkövetett bűn nagyságához:

„Mivel nem szánták és nem irtóztak ilyen keresztyén várost tűzzel rontani s porrá-hamuvá tenni, azért ilyen rettenetes cselekedetekért magok okai vesszedelemnek. Tetszett azért a törvénynek, hogy az istentelen cselekedetekért mind a hármat szekérre kötöztvén, tüzet fogóval mentül szörnyebben megfogdostassanak s annak utána, mint égetők, kik másokat tűzzel rontottak, magok is tűz miatt emésztessenek és vesszenek el is, Bereck Márton pedig nyárson süttessék meg.”

Az április 13-i gyújtogatás tettese Czukor Dorkó volt, a felbujtó itt is Bereck, április 19-én Dorkóra is ki lett mondva, hogy tűzben vesszen el halá-

losképpen. Különben valamennyi elfogott tettes azt vallotta, hogy a gyűjtogatásban a fő ok maga Szücs Istók volt.

A városi tanács minden lehető módon segített a károsultakon, épületfát és építési anyagot adott, az adót elengedte, még a budai török vezér is megértéssel viseltetett a várossal szemben, mert az elszállíttatni kívánt fából 300 palánkot elengedett, de nem így a szolnoki bég, aki igen rossz ember volt s az igazon felül is kért és parancsolt, mint az egykorú városi jegyzőkönyv mondja.

1669-ben a Péterfia utcán Varga János háza felénél lakó puskaportörőknek 2 kölyű poruk robbant fel nagy szélben, szárazságban, a körülötte lévő munkásokat megsebesítette s a karámot széthányta.

A karám messze volt a házaktól, az emberek is hamar érték, így a tűz erőt nem vehetett, máskülönben az egész város porrá lett volna. A városi tanács elrendelte, hogy „az egész városon a karámokat mind elhánnyák, valahol port történek és soha ennek utána nem engedtetik senkinek, hogy az városban portörő karámot erigáljon s benne port törjön, hanem kívül az városon szerzenek arra való helyet az portörők, ahol port készítenek s még ott is fél felé (azaz) távol mind a város árkátúl, mind az szalmás kertektül.”

A puszkaporrobbanást és azt a veszélyt, amiből a város megszabadult, elfelejtették, 1682-ben újra robbanás volt a városban, amikor a városi tanács újra eltiltotta őket attól, hogy a városban puszkaport készítsenek s részükre a városon kívül jelölt ki alkalmas helyet.

1680-ban az Elepen volt nagy tűz, amely igen sok gabonaneműt hamvasztott el.

1681. május hó elsején egy boszorkány felett ítélezett a tanács, Szabó Gergelyné volt az az oldó-kötő, varázsló, csillagokra és holdra néző, abból jövőndőlő, maga és mások gyermekeit elvesztő, arra másokat is tanító, ördögi mesterséggel élőket megismerő, azokkal cimboráló és ördögi mesterséget gyakorló személy, aki ezekért a bűneiért máglyán lakolt meg.

Az ura megfenyegette a várost még az ítélet kimondása előtt, hogy ha a feleségét mint boszorkányt megégetnék, azt megsiratja Debrecen városának még a gyermeke is, majd amikor a feleségét látta a máglyán borzasztó kínok között kiszenvedni, azt kívánta, hogy amilyen tűzzel égették meg az ő aszszonyát, hasonló tűzzel égjen meg a város és süllyedjen el mint Szodoma és Gomora.

Május 6-án a Varga utcában hirtelen lángba borult Gellért Imre háza, ott látták ólálkodni Szabó Gergely is. A tűz erőt vevén, házról ára, utcáról utcára csapott át, úgy hogy a Varga, Várad, Boldogfalva, Liba (ma Vörösmarty) és Miklós utca lakosainak egy pénzt érő javok sem maradt, házaik földig égtek s a nagy szélben az oltásra, a tűz tovaterjedésének megakadályozására még gondolni sem lehetett. Elpusztult az ispotály is, a tűz a város árkein kívülre is kiment, többen tűzhalált is haltak. A város mai IV. kerülete és az V. fele

megsemmisült. A gyújtogatás tette, Szabó Gergely, aki így bosszulta meg felesége máglyán való megégettetését, tortúrára vonatott és hóhér kezében végezte be életét.

1688-ban a Nagytemplom előtti mészárszékek mind megégték, a tanács csak oly kikötéssel engedte az az újrakepítésüket, hogy ha a mészárosok a lovaspostai szolgálatot ellátják és ahhoz lovakat is tartanak.

Az 1693. évi tatárjárás alkalmával, habár a város népének nagy része elmenekült és kevesen maradtak otthon, a házak csaknem emberek nélkül voltak, a tatárok mégis kevés házat égettek fel.

1699. április 19-én, míg a lakosság a templomban volt, a Csapó utcán két ház, a Péterfiában 8 ház égett le, melynek következményeképpen a tanács a rossz kéményeket és kemencéket, amelyektől a tűz keletkezett, mint tűzfészkeket, leromboltatta és a ganajgarádgályakat elhányatta.

1701. július 30-án a Csapó utcában a kollégiumi diákok malmánál lévő házat a villám felgyújtotta, két ház leégett, a malom azonban – valószínű, a tűzoltó diákok buzgalma folytán – sértetlen maradt.

1704. június 19-én- amint a megejtett vizsgálat beigazolta – ismeretlen gyújtogató felgyújtotta Cassai Mihály házát s a szél a Péterfia utca felé fújván, az Erdődy család házáig 14 ház égett le; június 22-én ugyancsak a Hatvan utcán volt egy újabb tűz, de csak a Vig János városi szolga háza éghetett le. Nagy volt az ijedelem a városban a gyújtogatások miatt, nem érezhette senki magát biztonságban, de megvolt a kellő vigyázás is, úgyhogy több tűz nem eshetett.

Az 1705. évi barbár német romoláskor egy pár házat gyújtottak fel a német hordák a Hatvan-, Új és Varga utcákon.

1711. április 10-én éjjel az utcaháza gyulladt ki a Czegléd utcán s leégett egynéhány más házzal együtt; a vigyázók azonban most nem valami éberek lehettek, ha a fejük felett le hagyták égni a házat. Ugyanez év április 1-jén a kollégium volt nagy veszélyben, mert a Darabos utcán a szomszédságában égett le nyolc ház, de a diáktűzoltóság a nagyobb pusztításnak elejét vette.

1714. január 13-án meg a város tömlőcének a teteje égett le az őrzők vigyázatlansága folytán, a rabokat úgy hozták ki félholtan mind az első, mind a felső tömlőből.

A városi tanács a tavasz kezdetén, vagy szeles és száraz időkben a város őrzésére vigyázókat fogadott fel, 1719. június 18-án kimondotta, hogy szorgalmas és jó vigyázás legyen a magunk csendességéért s rá egy hónapra, a jó vigyázás ellenére, katasztrofálisan látogatta meg a tűz ismét a várost.

Az első gyulladás július 17-én délután 1-2 óra között keletkezett a Hatvan utcán, amikor a ház udvarán, ahol senki nem volt otthon és tüzet sem hagytak a tűzhelyen, egy istálló gyulladt ki, azonban mindössze csak két ház égett le. Délután 4 órakor újra kiütött a tűz, és pedig a város istállójának a szomszédságában, ahol özvegy Szikszay Kiss Péterné szalmával fedett istállója lobbant lángra s mivel óriási volt a szárazság és a nap is égetően sütött, a keleti szél

tovább vitte a lángot a Csapó utcán, megsemmisítvén 17 házat, majd délnek fordult s a lángtengert a Cegléd utcára hömpölygette, itt is hamuvá lett 15 ház. De ez az áldozat még nem volt elég, a szél újra irányt változtatott s most a Piac utca felé vitte az égő zsarátnokot, a láng belekapott a városházába, azután átcsapott a Piac utca mindkét oldalára, leégtek a kereskedők összes boltjai újra a benne lévő árukkal együtt, még azok is, melyek cseréppel voltak fedve s az ajtajaik le voltak zárva, olthatatlanul pusztultak el.

A tűz martaléka lett a kistemplom, a városi nyomda, öt közcsapszék, két vendéglő, a posta épülete, a nagytemplom előtti mészárszék, leégett az ún. piacutcai része a városnak egészen, összesen tíz szárazmalom és 400 ház. A fa- és vályogházaknak még a nyomai is alig maradtak, a téglaházak falai és a kéményei pedig üszkösen meredeztek a levegőben, mert a nagy tűzben még a bolthajtások is megrepedeztek és beomlottak. A város lakosai közül is többen tűzhalált haltak. Ha tekintetbe vesszük azt, hogy az 1717. évi összeírás szerint Debrecenben 922 ház volt, el tudjuk képzelni azt a szörnyű pusztulást, amely 400 házat elsöpört a föld színéről a 922 közül és el tudjuk képzelni azt az anyagi romlást, mely a város lakosait érte.

Július 29-én a Csapó utcán Mészáros Mihály istállójában újra tűz keletkezett s a nyugati szél folytán egy közcsapszék és 12 ház égett le, augusztus 10-én pedig a Kis-hatvan – (ma Jókai) utcán négy ház.

Bármilyen nagy volt is a tűz, a kollégiumi diáktűzoltók kötelességüket megtették, alaposan kivéve részüket a tűzoltásból. Érdemeiket a városi jegyzőkönyv is kiemeli s a lakosság pedig, mint a coetus jegyzőkönyvéből kitűnik, élelemmel és borral látta el kedvelt diákjait, például Komáromi István egy 16 akós hordó bort, Kerek Ferenc Cegléd utcai polgár 30 kenyeret hozzávaló étellel s mások is ételt, italt és pénzt küldtek a diákoknak hálaájuk és elismerésük jeléül.

Az 1764. június 25-iki tűz már nagyobb szabású volt. Délután 1 órakor keletkezett a mesterutcai csapszékkel átellenben lévő kovácsműhelyben, ahol a kovács éppen dolgozott. Déli szél fújván, kiégett az egész sor ház a sáncig, belekapott a tűz a városnak a Darabos utcai részébe is, amely a sörházig leégett (a mai honvédutcai vonalig). Ez a tűz is csak három óta hosszáig tartott s 104 gazdának égett le a lakóháza, 70-nek úgy, hogy nem maradt semmi bútora, semmi ruhája a rajtavalón kívül, mindene a tűz martaléka lett. A tudós Hatvani István professzor, mint érdekességet említi meg, hogy a hőség olyan nagy volt, hogy még a pénz is összeolvadt, ő maga látott négy máriást, két petákot és egy garast, amelyek egy darabba forradtak össze. A kollégiumbeli diáktűzoltóság ez alkalommal klasszikus példáját adta önfeláldozásának, hősiességének, emberszeretetének, mindenütt ott jelent meg, ahol legnagyobb a veszély, nem kímélte életét, egészségét és ruháját, legnagyobb csodálatra és bámulatra ragadta a város lakosságát. Sokakat kimentettek az égő házakból, de nemcsak az emberélet megmentésén fáradoztak, hanem a szerencsétlenek ingóságait,

bútorait is igyekeztek és igen szép eredménnyel megmenteni az elenyészéstől. Harmincnégy diáktűzoltónak égett le a csizmája a lábáról, soknak a nadrágja és a ruhája is részben vagy egészben, égési sebeket kapott 23, többen súlyosakat, betegen hoztak el a tűztől hármat. Olyan szép példa ez, amellyel a világ egy tűzoltósága sem dicsekedhet.

1797. szeptember 16-án délután 3 órakor a Hatvan utcán az őrházzal szemben. Katona István házánál meggyulladt egy boglya csutka s a szél miatt annyira elhatalmasodott a tűz, hogy átmenvén a Hatvan utca másik oldalára, a Nagy és Kisúj, Német, Kádas és Miklós utcákon is keresztülment s mintegy 200 házastelket semmisített meg, a leégett kémények száma pedig közel volt a kétezerhez. A röptűz a város árkein is átment s a Postakertben is felgyújtott néhány pajtát, a szőlőtermést is megsemmisítette.

Néhány kivételével, a mai Széchenyi utca végén lévő sátrak, ahol a világ-hírű debreceni vásárokat tartották, amelyeken minden nemzet kereskedője meg szokott jelenni, szintén leégték. A kereskedők – miután nem akarták kitenni áruikat a fasátorokban újabb tűzi veszedelemnek, kőátorok építésére kértek a tanácstól engedélyt, amely az engedély kiadását megtagadta mindenféle ürüggyel, a helytartótanács fellebbezés folytán azonban a kőátorok építését megengedte. A sátrakra az idősebb debreceni lakosok közül még ma is emlékeznek.

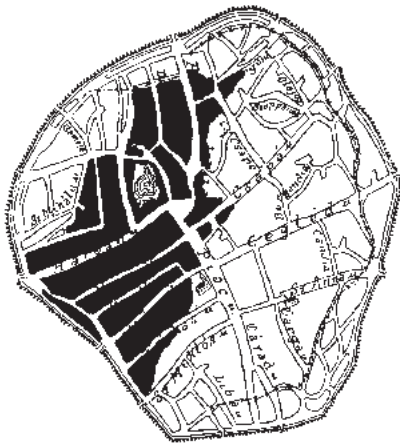
A lakosság kára az összeírás szerint 220 251 frt. 1 kr. volt. A helytartótanács országos alamizsnagyűjtést is rendelt el a károsultak részére, nem úgy mint 1791-ben amikor a városnak e tárgyban beadott kérelmét elutasította a német katonaság megverése és kicsúfolása miatt.

A város is, bár a leégett házakat nem építette fel újonnan, minden károsultnak kiadta az építkezéshez szükséges faanyag felét ingyen s a megszavazott 160 000 db téglát, melyből a szegények fejenként legfeljebb 2000 darabot ingyen kaptak, a tehetőségek pedig ezrét 8 máriássával.

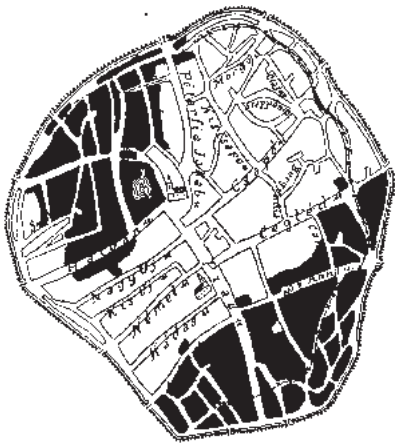
A tűz után újra jöttek rendelkezések a széna, szalma és csutkaboglyáknak a városból való eltávolítására, de újra feledésbe mentek rövid idő elmúltával és visszaállott a régi állapot, újra tele lett a város boglyákkal, kazlakkal. Nem akart a szomorú esetekből tanulni sem a város vezetősége, sem a város lakossága.

1798. szeptember 29-én a mai Pacsirta és Csillag utcákon délután 1 órakor keletkezett tűz folytán 26 ház égett le; kisebb tüzek is voltak ebben az időtájban, a lefolytatott vizsgálat azt igazolta, hogy ismét gyújtogatók garázdálkodtak a városban.

Debrecen város legrégibb lejegyzett leégése a XII. században történt. Erről tanúskodik a Református Nagytemplom alapkövében az 1806. április 16-án elhelyezett irat. Sajnálatos módon a Nagytemplom másodszor is leégett, ez 1802. június 11-én, délután háromnegyed egykor történt, a Csapó utca elején gyújtogatásból keletkezett tűz miatt. A tűzeset kö-

1802. évi tűz

1811. évi tűz

vetkeztében megsemmisült a Nagytemplom tornyostól, valamint a mellette lévő „Verestorony” is. A toronyban lévő harangok elolvadtak, lehullottak. Így járt az I. Rákóczi György által adományozott nagyharang is, mely lezuhant a toronyból, majd a tüzet oltó lakosság locsolni kezdte, ennek következtében elvesztette hangját. Leégett az ősi kollégium délre néző tornyos épülete. Ekkor égett le a Darabos utcán Csokonai Vitéz Mihály költő háza is, amiről ő Széchenyi Ferenchez írott levelében is kesereg: „*Most az üszög és hamu között fekszik az az együgyű, de nekem tág és gazdag hajlék, melybe kívántam a világ lármája elől nemzetem s műzsáim szolgálatjára magamat elvonni. Pusztává lett az a kis ország, melyben én király voltam magam előtt. Éppen a rózsák nyíltak, mikor a kertecskén a lobogó lángok keresztül rohantak. Szívfacsarodva kellett szemlélnem, mikor Tusculanumom, hol legérzékenyebb gondolataim teremődtek, a láng között lobogott, mikor a rózsalugas tövig égett, s az a fülemile, mely e kis zöld szálának minden éjjel koncertet adott, őrvongva repült el: a barátságosabb erdei vidékekre.*”

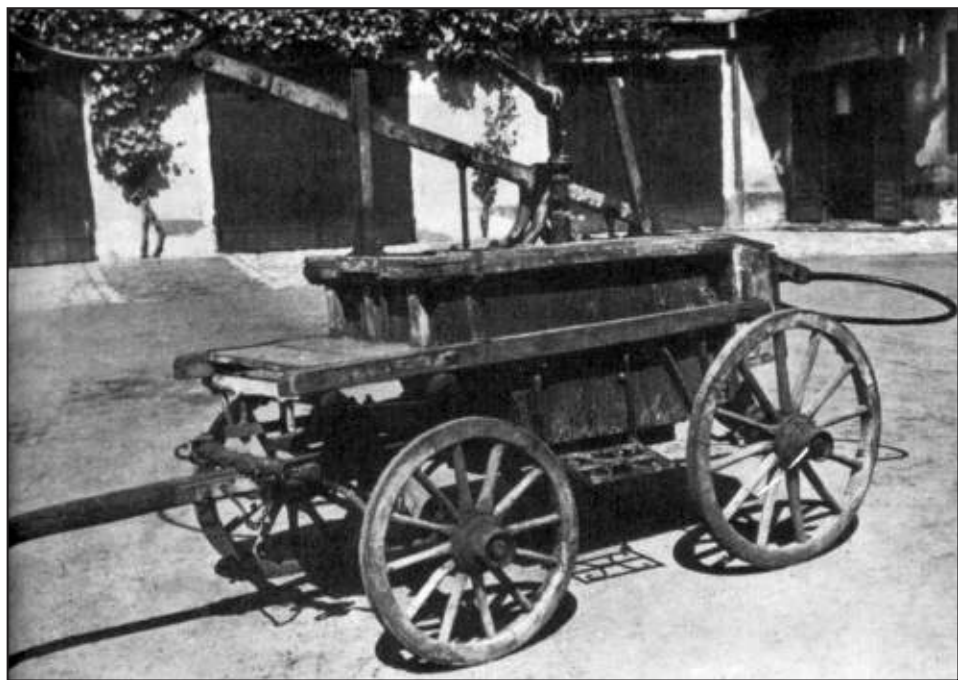
A tűzvész 9 fő halálát okozta, és 643 házas telek melléképületekkel, istállókkal semmisült meg.

Sajnos ezen a területen már 1797-ben is tűz pusztított, az itt lakók alighogy felépítették házaikat, újra hajlék nélkül maradtak. A tüzeset után a város elfogadta az első építési szabályrendeletét, elrendelte a szűk utcák kiszélesítését.

Diáktűzoltóság

A tűzoltás a legrégebb, még a középkor végére visszanyúló írások szerint Debrecenben is – mint a hozzá hasonló többi iparos városban – kötelezőleg a céhek feladata volt. A városi tanács végzése alapján a céhek rendeletben határozták meg, hogy a tüzesetek helyszínén a különféle iparosok hogyan jelenjenek meg (pl. ácsok létrával, tímárok bőrvéderrel). A céhek tagjai azonban a város különböző részein laktak, és néha hosszabb idő telt el – különösen éjszaka – amíg összejöttek a harang félreverésére.

Ezért azokon a helyeken, ahol iskolák voltak, az iskolák tanulóit is bevonták a tűz oltásába – így jöttek létre a diáktűzoltóságok. A diáktűzoltóságok előnye az volt, hogy nemcsak az iskola épületének védelmére, hanem a városban keletkezett tüzek oltásaiban is részt vettek. Előnyük volt, hogy a diákok a kollégiumban lakva egy csoportban, tömegesen tudtak részt venni a tűz oltásában, és fiatalságuknál fogva nagyobb volt a lelkesedésük, mint a céhek öreg tagjainak, és idősebb segédeknek.

A debreceni diáktűzoltóság utolsó fecskendője

A diáktűzoltóságok közül Magyarországon a legjelentősebb, és a leghosszabb ideig fennálló a Debreceni Református Főiskola diáktűzoltósága volt. A kollégiumi diáktűzoltóság működésének pontos kezdeti idejét az 1657. évi kollégiumi törvényekben már megtaláljuk. Az éjjeli tűzőröknek, az ún.

Debreceni diáktűzoltók tűzoltás közben

Debreceni diáktűzoltók, 1865

„vigileknek” szolgálatát rendelik el a kollégium területére. A két tűzór egyike este 9–12 óráig, a másik 12-3 óra között teljesített szolgálatot az udvaron, és ha a kollégium területén, valamint a városban tüzet észleltek, azonnal kötelesek voltak jelenteni az iskola tisztségviselőinek.

A tűzoltó diákok értékes munkát végeztek a városnak a maguk fiatalos erejükkel, lelkesedésükkel, bátorságukkal, önfeláldozásukkal. Kellő időben az iskola falain kívül meg tudták tenni a maguk kezdetleges felszereléseivel a tűz oltását. Azt, hogy a diákok valóban értékes munkát végeztek, mutatja az is, hogy megfelelő eszközökkel maga a város szerelte fel őket, többek között 60 darab vízhordó vederral, melyet 22 diákszobában osztottak szét.

A lelkesedés és önfeláldozás olyan mértékű volt, hogy az 1764. június 26-i iskolai bejegyzés arról tanúskodik, hogy előtte való napon támadt tüzesetnél sok diák testi és anyagi kárt szenvedett, melyet dr. Hatvani István orvosprofesszor meg is állapított. A diákok közül 34-nek a csizmája égett el részben vagy egészben, 23-nak a lábán, kezén, karján és testén lettek súlyos égési sebek. A város lakossága a tűzoltásban résztvevő diákokat ellátta enni- innivalóval. Azonban az 1704-es iskolai törvény a polgárságnak a diákokkal szemben tanúsított áldozatkészsége miatt kimondta, hogy a diákok a tűz eloltása után azonnal kötelesek az iskolába visszamenni, a polgároknál házról házra járni nem szabad – aki ezt megszegi, 25 dinár büntetést kell, hogy fizessen. A debreceni polgárok hálájukat megvendégeléssel fejezték ki, de úgy tűnik, hogy a diákok nem tudtak kellő mértéket tartani, ezért szükség volt kimondani, hogy a tűz oltása után azonnal vissza kell térniük a kollégiumba.

A debreceni tűzoltó diákoknak az 1700-as évek közepén már részleges alapszabályuk volt, de időközben a főiskola tanári kara instrukciókat adott, azaz kiegészítette azt az iskolai törvényekkel. Erre azért volt szükség, mert a város a diákságot tűzoltófecskendővel (machinával) látta el. A részletes rendszabály szerint a tűzoltó diákoknak a fecskendőt minden két hétben, de legalább havonta egyszer ki kellett próbálniuk, és annak kezelését be kellett gyakorolniuk.

A machinisták társasága a diákok egyik előkelő csapata volt. Oda nem léphetett be mindenki, csak az, akinek felvételébe a tanári kar által kinevezett Inspektor Juratus, azaz a tűzoltóparancsnok beleegyezett. Hogy a gyakorlatabb machinisták egyszerre ne hagyják el a társaságot, a kilépés is szigorú volt, egyszerre csak két fő távozhatott el. Indokolt távozás oka lehetett a betegség vagy testi gyengeség, ebben az esetben is az Inspektor Juratus beleegyezésére volt szükség.

Ha tűz támadt, a machinisták gyorsan összesereglettek – számuk ebben az időben 25 fő volt –, és a fecskendőt a machináriumból (szertárból) – melynek kulcsa az első machinistánál vagy helyettesénél volt – kézzel a tűz helyszínére vontatták. Hogy a fecskendő minden időben készen álljon, az első machinista a naponkénti templomba járás alól fel volt mentve, vasárnaponként is csak a

kollégiummal szomszédos Nagytemplomba járhatott. A kivételes helyzet kötelezettségeként neki és az Inspektor Juratusnak minden gondja a machina jó állapotban tartása volt. Ha a legkisebb probléma adódott, azonnal a városgazdához kellett fordulniuk, mivel a fecskendő javítása a város feladata volt. A machinisták mentesültek az éjjeli őrszolgálat alól, és a kemény szolgálat miatt a borporciójuknak a duplája járt.

A tűzoltó diákok legfontosabb tűzoltószerszáma volt a bot, melyet a diák

A debreceni diáktűzoltók a „gerundiummal”

tréfásan gerundiumnak nevezett. A bot súlyos volt, mint a latin igék gerundium alakjával való bánás. A gerundiumnak két fajtája volt: a nagybot, melynek hosszúsága 170 cm, súlya 8 kg; a másik a kisbot, mely 150 cm hosszú és 7 kg súlyú. A bot $\frac{1}{4}$ része hirtelen kiszélesedő, nyolcszögletű csonka gúlában végződik, felső átmérője 13 cm, a nyele a vége felé oly mértékben elkeskenyedik és kis peremben végződik, hogy ennél a végénél kellemes fogással lehet megragadni.

A tűzoltásnál a gerundium rendeltetése, hogy a machina előtt légvonalban a tűz helyszínére a zegzugos utcákon egyenes utat törjön, a rozoga kerítéseket pozdorjává zúzza, és az égő házak sárfalait összedöntse.

A gerundium az egyesületbe történő felvételnél próbaeszköz. A társulatnak

– a tiszta erkölcs feltétele mellett – csak azok lehettek tagjai, akik e botokat végénél fogva kinyújtott karral vízszintes helyzetbe fel tudták emelni, meg tudták tartani, majd a fej felett kör leírásával meg tudták forgatni.

A legnagyobb erejű tag lett a nagybotos, a kisebb erejűek a kisbotosok. A nagybot szabályos felemelése a mechanika törvénye szerint 106 kp súly megmozdításának felel meg.

A diáktűzoltóság az elmúlt évszázadokban csodálatos erejű nagybotosokat ismert, így egy Szombathy István elsőbotost, aki egyszer éjjel visszatérve a kollégiumba, a kollégium előtt fúrandó kút építéséhez használt vasbakot a vállára vette, és azt bevitte az iskola udvarára. Másnap a kútúró mesterek négyen alig bírták kocsival a helyére vinni.

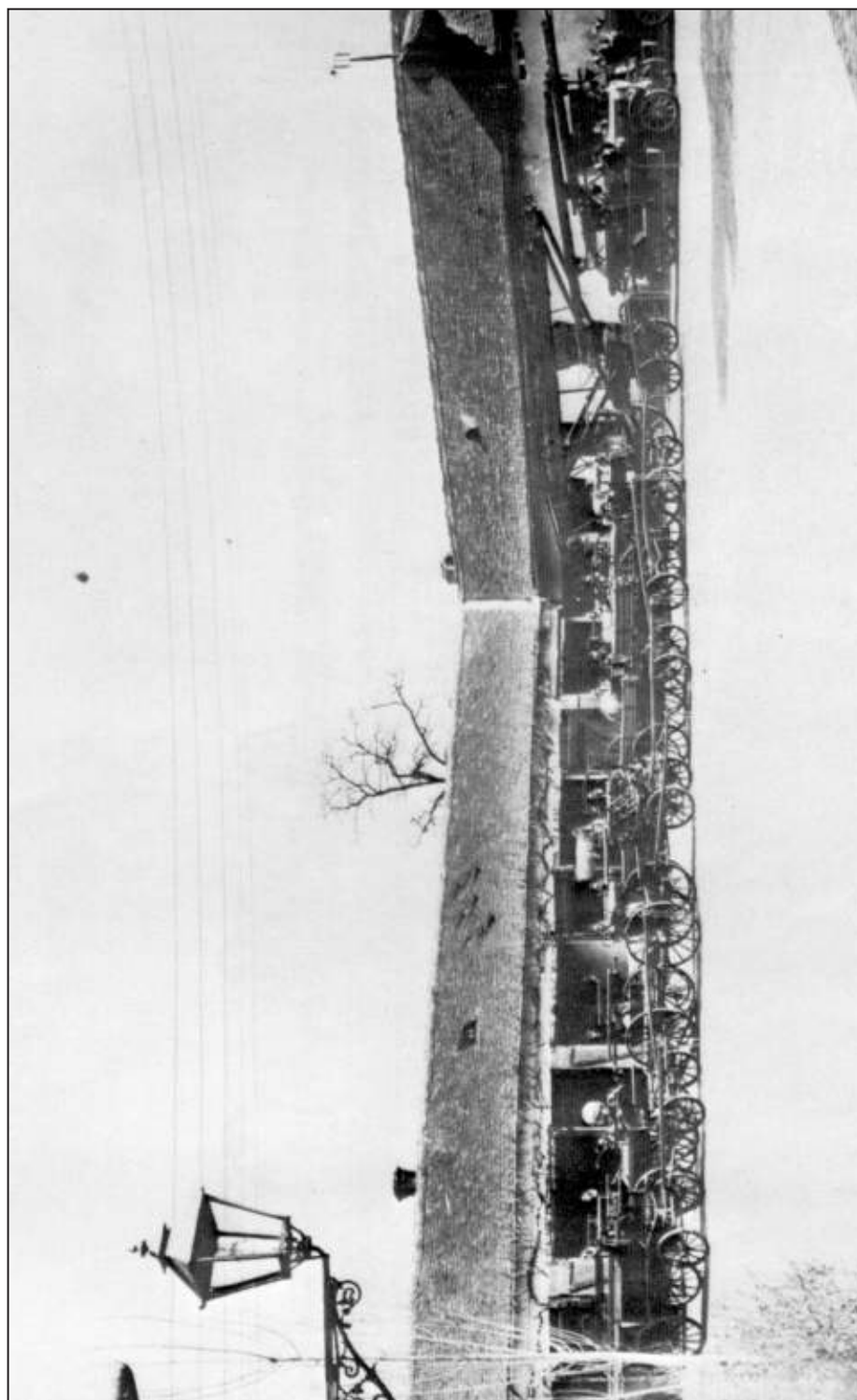
A diáktűzoltóság megszűnte után még az 1930-as években is rendeztek gerundiumos erőpróbákat a kollégium diákjai. Ezt a hagyományt az elmúlt években a Debreceni Tűzoltóság tagjai felkarolták, így a Virágkarnevál idején, augusztus 20-án a kisbotos versenyt minden évben megrendezik.

A diáktűzoltók szervezetének az 1800-as évek elejétől kezdve két osztálya volt: a bontó és a védő osztály. A bontó osztály két botosból, majd később két nagy és két kis fejszésből, négy villásból, két horgosból, egy létrásból és egy lámpahordóból állt. A lámpahordó szerepe az volt, hogy éjjeli tűznél egy hosszú nyelű rúdon magasba tartotta a lámpát, ezzel jelölve a machinának és a diákoknak az utat.

A védő osztály tagjai, azaz a machinisták helye a fecskendő körül volt. Az osztály vezetője a fő machinista volt, aki a tűz helyszínére a gépen állva érkezett, és a sugárcsövet ő kezelte. A machinát vizes hordóból táplálták, melyet a város vontatta a helyszínre, a vedresek egy része a hordó vizét táplálta, a többi láncsorba állt, s a vedreket kézről kézre adta.

Diáktűzoltóság – Önkéntes tűzoltóság

A diák tűzoltóság hanyatlása már 1854-ben megkezdődött Debrecen városában, amikor a polgármester a főiskolához átiratot intézett és ebben kérte, hogy ne csak a diákok jelenjenek meg a tűznél, hanem engedjenek teret a lakosoknak is a tűz oltásában. A főiskolai tanári kar foglalkozott a polgármester átiratával s kimondta, hogy tűzeseteknél csak azok a diákok jelenhetnek meg akik a tűzoltó egyesületnek tagjai és kérte a polgármestert, hogy intézkedjen a diákok fecskendőjéhez kellő számú városi raj legyen a tűz oltásakor. A polgármester átiratát a diák tűzoltó egyesület tagjai autonómiájuk súlyos megsértésének mondta ki és kimondta, hogy míg elégtételt nem kap addig nem vesz részt tűzek oltásában. A diák tűzoltók be is tartották fogadalmukat így 1854. június 27-én délelőtt a Mester utcán június 28-án éjjel történt tűzesetnél a diák tűzoltók csak néző képpen jelentek meg, majd június 30-án a délelőtt tűzesetnél is csak kevesen voltak jelen. Ugyan aznap délután ismét megkondultak a vész hirdető harangok és a diák tűzoltók ismét nem akartak kivonulni, azonban Búzás Pál felügyelő tanár buzdító szavaira mégis megragadták a fecskendőt és rohantak a vész helyére. „A különben is szűk Kádas utcát fojtó füst fedi el

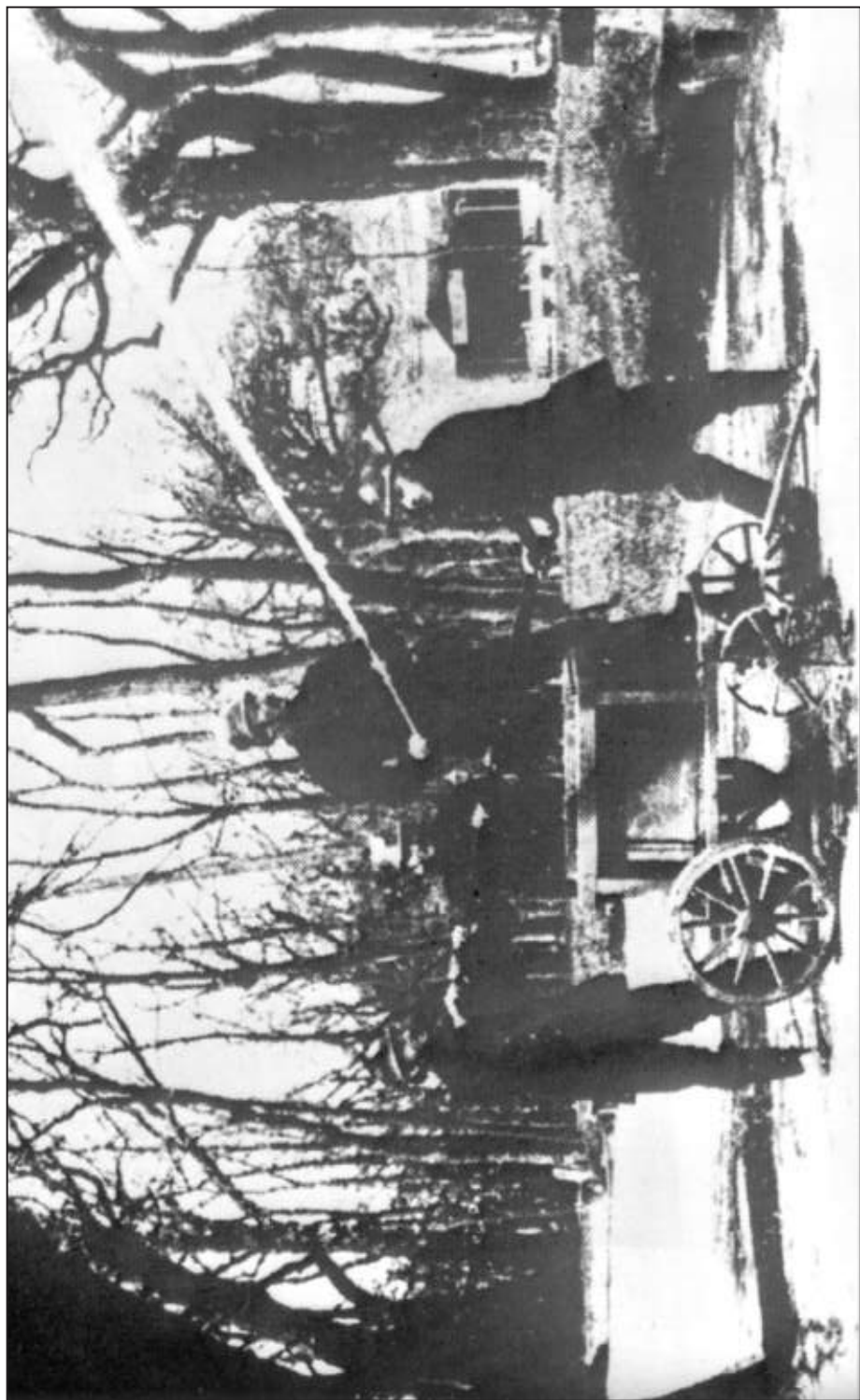
Debreceni önkéntes tűzoltók felszerelése

a szelektől verdeső lángok egyik házról a másikra, csapkodnak romot hagyva maguk után. Nők és gyermekek jajgatva futkosnak, nincs ember ki a tűz ellen dacolni merészelne. De megjelenik a főiskolai tűzoltó társaság és vizet kiáltva szemre húzott fővegekkel, rohan a lángok közé. A nagyszerű lélekemelő példa önmegtagadás és bátorság s kifogyhatatlan munkálkodás másokat is hasonló tettekre indított. Kevés idő alatt a tűz tovaterjedése meg volt gátolva, hogy mit tett itt a társaság és mit tehet mindenkor nagyobbyszerű veszélyeknél, azt látni kell, hogy a vész legnagyobb ott van, s ha itt a vésznek gátat vetett keresi a nagyobb vészt, hogy azzal küzdjön meg. Tett és teend, mindig nagyszerűket a társaság csak hogy nem bántani, mert nagyon kényes portéka.” (Írja a Diák Tűzoltóság jegyzőkönyve)

A tüzeset másnapján a polgármester elismerését fejezte ki a tanuló ifjúságnak és kifejezte azt a készségét, hogy tűzvész esetébe akarja a tanuló ifjúság munkáját.

A diák tűzoltóság 1874-ben módosította alapszabályát, melybe felvették, hogy gyűléseit csak felügyelő tanár tudtával és beleegyezésével tarthatta. Ez a kitétel a főiskola tanári karának volt ajánlása, ezt a testület magára nézve sértőnek találta, mivel az egyesület önrendelkezési jogát sértette. Ezzel a szabállyal, valamint a városi tanács azon próbálkozásával, hogy önkéntes tűzoltó egyesületet hozzanak létre erősen bizonytalanná tette a diák tűzoltóság működését. Az 1870-es évek közepén a város lakossága, valamint iparosok részt akartak vállalni a tűzoltásban. Az igényt tetézte az is, hogy a diák tűzoltók nyárok a szünidőkben és ünnepnapok alkalmával nem tartózkodtak Debrecenben, és ha ilyen időben keletkezett tűz tulajdonképpen nem volt, aki a rendszeres oltásban szakszerűen részt vegyen.

Az önkéntes tűzoltó egyesület megalakulása már 1874-ben elkezdődött, de annak megalakulása egészen 1877. évig elhúzódott. Az önkéntes tűzoltóság megalakulásáról az alapszabályt nem lehetett felkutatni, csak az 1894-es alapszabály áll rendelkezésünkre, melyből megtudhatjuk az egyesület célját, a tagok jogait és kötelességeit, a tagfelvétel szabályait és megszűnésének eseteit. A közgyűlés a parancsnokság, a főparancsnok és a hivatásos legénység feladatát, hatáskörét. Az önkéntes tűzoltóságot a város nagyobb összegekkel támogatta, felszerelte őket az akkori technika vívmányainak megfelelő fecskendőekkel, ruhával, tűzoltó szerekkel. A diákoknak nem lévén megfelelő anyagi eszközük és a város nem bocsátott rendelkezésükre anyagi lehetőséget, így a korral lépést tartani, valamint az önkéntesek fejlődésével nem tudtak. A két tűzoltó egyesület között súrlódások napirenden voltak. Ezt az iskolai és a városi hatóságok igyekeztek elsimítani. A polgármester a diák tűzoltók részére felajánlotta, hogy a két egyesület egyszerre oltson tüzet, de az önkéntes egyesület irányításával. Ezt a diák tűzoltóság nem fogadta el, ragaszkodott önállóságához, nem akart beolvadni az önkéntes tűzoltó egyesületbe és a maga feletti rendelkezési jogot nem ismerte el. Az önkéntes tűzoltó egyesület megalakulását

A debreceni tűzoltók gólyanyakú fecskendője az 1890-es években

követően a polgárság is először ellenszenvvel viselkedett az önkéntes tűzoltókkal szemben, így 1879. február 13-án keletkezett tűzesetnél már tettlegességre is sorkerült és a lakosság a diák tűzoltók mellé állt, így az önkéntes tűzoltók kénytelenek voltak a tűzeset helyszínéről visszavonulni. Az ellentétet tovább fokozta azt, hogy a diákok az egyszerű fecskendőjüket maguk húzták, míg az önkéntes egyesület fecskendőjét már ló vontatta. A város pénzjutalmat írt ki annak az egyesületnek, amely a tűzoltáshoz hamarabb ért oda, és bizony a diákok előtt gyakran a lóvontatású fecskendő ért ki. A pénzjutalom akkor is járt, ha elsőnek kiérkező egyesületnek nem kellett oltani csak felügyeletet tartani. Így fordult elő, nem egyszer, hogy a diákok előre megbeszélték a bakákkal egy kis bor „paraszolvencia” felajánlásaként esetenként felgyújtották a szemételepet. A diákok teljes készséggel rohantak ki, de az önkéntes tűzoltó egyesület tagjai ekkor még a lovaikat sem fogták be. Hasonló csalafintaságokra az önkéntes egyesület tagjai is képesek voltak. Egy alkalommal egy szűk útkereszteződésben találkozott össze a diákok vontatta fecskendő és az egyesület lóvontatású fecskendője, az önkéntes egyesület tagjai durván kiáltottak a diákoknak és az akkori utolsó hivatalosan választott nagybotos Papp Lajos lévén igazságszerető és igazáért hirtelen dühű ember a korabeli írárok alapján előkapta a nagy gerundiumot egy-egy ütés mért az önkéntes egyesület kocsijának vakülő kerekeire és így a prioritás kérdése abban a pillanatban eldőlt.

A sok súrlódás miatt a városi tanács úgy döntött és kérte a főiskola tanári karát, hogy a csatározások megszüntetésére tegyen szükséges intézkedést. A diák tűzoltóság 1879. április 3-án tartott ülésén bejelentette, hogy az iskolai tanács határozata folytán a társaság csak az iskolai év végéig marad fent. Amennyiben tovább akar működni, akkor újabb szabályzatot kell kidolgozni.

A szabályok kidolgozására egy bizottságot hoztak létre, de működésére már nem került sor, mert Simonffy Imre polgármester a diák tűzoltóság működését betiltotta, mivel az önkéntesek kijelentették, hogy csak abban az esetben hajlandók működni, ha a diákok működése be lesz tiltva. A város nem tehetett egyebet, mivel sok pénzbe került az önkéntes tűzoltóság és azt meg kellett menteni.

Az önkéntes tűzoltóság, mint előzőekben említettem sok huzavona után csak 1877. október 21-én alakult meg véglegesen 44 alapító, 193 pártoló és 63 működő taggal. Az első tiszti kara a következő volt:

Elnök: Lengyel Imre

Főparancsnok. Fumagalli Károly magánzó

1. Alparancsnok: Publik Ernő távirda és posta főtiszt

2. Alparancsnok: Szilágyi Sámuel bizt. tisztviselő.

Titkár: Führer Ernő

Pénztárnok: Kaszanyicky Ernő kereskedő

Ügyvéd: Hegedüs István

Orvos: Dr. Sárossy László

Orvos: Dr. Legányi Gyula

Építész: Gáll József

Szertárnok: Nagy Mihály lakatos mester

Az önkéntes tűzoltóság megalakulását követően az eredményes munka érdekében többször fordultak a polgármesterhez segítségért, hisz megfelelő anyagi eszközök híján a munka végzése akadályozva volt. A debreceni Önkéntes Tűzoltóság megalakulását követően a rendszeresen alkalmazott fizetett tűzoltókat az önkéntes tűzoltóságon belül, akik rendszeresen adtak ügyeleti szolgálatot a tűzoltó laktanyában. Számuk 15-30 fő között ingadozott. Sajnos írásos feljegyzést a megalakulást követően nem nagyon találunk, egy pár szemelvényt az alábbiak szerint teszünk közzé: Debreceni Önkéntes Tűzoltóság 1893. április 6-án a téglási tűzvész során önfeláldozó munkát végzett, ahol egész házsorokat pusztított a tűz. A tűzoltók két fecskendővel és két vizeslajttal, 22 tűzoltóval tehervonattal ment ki Hajdúhadházig, ahol a vonatról leemelték a fecskendőket és Téglásra pedig lovak segítségével vontatták át a felszerelést. Szintén részt vett a tűzoltóság 1900. április 14-én a Hajdúhadházon keletkezett tüzesetnél, ahol szintén egész utcásor égett. Publik Ernő helyettes főparancsnok és Morvai Sótér alparancsnok vezetésével 12 önkéntes tűzoltó és 3 kéményseprő kocsifecskendőkkel és külön vonattal érkezett Hadháza. A tűz oltásában egész másnap reggelig részt vettek. Hajdúszoboszló városában 1903-ban az önkéntes tűzoltó egyesület feloszlott így az október 17-én 24 ház égésekor a polgármester Debrecenből kért segítséget. Publik Ernő helyettes tűzoltó parancsnok vezetésével külön vonattal 25 fő tűzoltó utazott fecskendőkkel együtt és vett részt a tűzoltásban. A VII. lovashadtest parancsnokság kéri a városi tanács 1909. május 20-án, hogy a meleg időjárásra tekintettel a fokozott tűzveszély miatt 1 db kocsifecskendőt biztosítsanak részükre. A városi főmérnök végzésben hozzájárul a kocsifecskendő átadásához, azonban Szikszay Gyula parancsnok és Berkó János segédtiszt 1500 koronát kér egy új kocsifecskendő beszerzésére. Ezt azzal indokolják, hogy 1 db régi kocsifecskendőt a lovaslaktanyába adnának és a befolyt vételárból és a kért összegből egy újat tudnának venni. Költségvetési beszámolóban 1908-ban személyi kiadásra 19328 koronát, míg dologi kiadásra 6670 koronát állítottak be. Ezt a városi tanácstól meg is kapták és ezzel el is számoltak. 1908. szeptember 29-én a Csapó utcai laktanya tetőszerkezet javítására kért az önkéntes tűzoltóság pénzüsszeget, mivel 1000 db cserepet, valamint a kövezetre 2000 db téglát kell megvenni. Ehhez a város hozzájárult. Szintén többlet kiadás ügyében fordult az önkéntes tűzoltóság parancsnoka a városi tanácshoz 1908. novemberében, amikor is 50 koronát a dologi kiadásokra kért megszavazni, mivel az idegen fogatok segítségét már a rendes költségvetéséből nem tudta kifizetni. Az 1907-1908-as költségvetéshez személyi kiadásokhoz az alábbi javaslatot tették a városi tanácsnak és ez főleg személyi kiadásokhoz, fizetésemelésre szólt.

Őrsparancsnok részére 240 koronát, I. o. őrsvezető 3 fő részére 360 koronát, mászók 4 fő részére 480 koronát. Szivattyúsok 6 fő 720 koronát, kocsisok 4 fő 480 koronát, és jutalomra 40 koronát. Az önkéntes tűzoltók rendszeren részt vettek képzésekben, továbbképzésekben és rendszeresen tartottak gyakorlatokat. Gőzfecskendőt vásárolt a város 1910-ben, melynek beszerzési értéke 6670 korona és ebben az évben személyi kiadásra 19 328 koronát, míg dologi kiadásra 10 670 koronát fordítottak. *Működéssel kapcsolatos adatok.*

A debreceni Önkéntes Tűzoltó Egylet parancsnoksága 1892. június 26-án tartott ülésén úgy határozott, hogy Szikszay Gyula főparancsnokot és Gyürki Sándor segédtszót Konstantinápolyba küldi, ahol a magyar tűzoltóság megalapítójának Gróf. Széchenyi Ödönnek a 30 éves tűzoltói jubileumára részvételét biztosította.

Az önkéntes tűzoltóság tűzoltási tevékenységről jó pár adat fennmaradt, így ezek közül említésre méltó 1891. június 8-án az István gőzmalom Ó és újmalom épülete közé 1851-ben minden megelőző tűzrendészeti szabály mellőzésével épített 2 emeletes raktár padlása gyulladt ki. A malmi munkások igyekeztek eloltani a tüzet, de minden erőfeszítés hiábavaló volt, a megjelent önkéntes tűzoltóság is teljes létszámmal vette fel a harcot a tűz ellen. (részletes leírás melléklet)

A debreceni István gőzmalom tüze, 1891

Szintén az István malomban 1894. július 27-én az Új malom alsó részén keletkezett tűz, az egyik búzatisztítóban, ahol a nem kellően kent tengely felmelegedése során pillanatok alatt elterjedt a tűz. A munkások közül 4 már nem tudott kimenekülni és szörnyű halálukat lelték a lángtengerben. Az önkéntes tűzoltók azonnal kivonultak a fizetett legénységgel együtt. De 15 perc alatt az Új-malom épülete lángban állott. A tűzoltóságnak a tűzoltásban betöltött szerepe itt az volt, hogy a malom épülettel egybeépült új raktárt megmentse (lásd melléklet).

A MÁV gépjavító műhely (Vagonyárban) 1914. március 19-én keletkezett tűz, amikor észrevették a tüzet már a lángok az épületet tetején törtek ki. Maga az épületben 8 sín páron javították illetőleg tárolták a felújított vasúti kocsikat. A feltámadt erős szél miatt nehéz volt a tűz oltás, de a vasúti kocsik gáztartályai is felváltak töltve s ezek a tartályok sorra felrobbantak. Az épület megsemmisült, a közelben álló szertárakat és raktárakat, valamint szabadban lévő tűzveszélyes folyadék tárolót sikerült megmenteni a tűztől (lásd melléklet).

Az Erzsébet malom épülete 1914. október 9-én éjjélkor gyulladt ki. A tűzoltók 15 percen belül a helyszínen voltak, de ekkora már az egész malom égett. A malom és raktárépületek tetőszerkezete sajnos hamarosan berogyott sőt egy kidőlő falrész maga alá temette Tani Lajos 27 éves fizetett tűzoltó csővezetőt, akit hamar kiszabadítottak, de az orvos már csak a halált tudta megállapítani. Tani Lajos volt a debreceni tűzoltóság első hősi halottja (lásd melléklet).

Az önkéntes tűzoltóság, mint említettem éjjel-nappali állandó szolgálat biztosítására fizetett tűzoltókat vett fel, kiknek száma 1918-ban már 30 volt. Az önkéntes tűzoltó testület 1919. január 1-ig állt fent. Ugyanis az önkéntes tűzoltók megtagadták a működést, ezért a város tanácsa úgy határozott, hogy Szikszay Gyula parancsnokot megbízta fizetett tűzoltóság megszervezésével és ez az állapot 1921. február 1-ig tartott, amikor is a hivatásos tűzoltóság szervezeti szabály rendeletét elfogadták és átvette a szolgálatot a fizetett önkéntes tűzoltóságtól.

A diák tűzoltóság utolsó ülését 1880. június 23-án tartotta meg, amikor megírta végrendeletét és fecskendőjét Józsa községnek hagyta, azonban a városi tanács miután az városi tulajdonban volt nem engedte elvinni, hanem a városi téglagyárba helyezte el, ahonnan az 1900-as évek elején a hivatásos tűzoltóság múzeumába került. A diák tűzoltóság feloszlása után 30 év múlva 1910. október 7-én a meglévő egyesületi tagok találkoztak. Erős Lajos volt alelnök vezetésével. A találkozón megállapították, hogy a város a társaság eredeti eszközeit nem adta vissza, majd a nagybotot többen még megforgatták, pedig már felül voltak a 60. életévükön, majd a Nagyerdőre vonultak ki, ahol egykor annyi sok kedves majálisnak voltak résztvevői, és az esti órákban a vidékiek elutaztak lakóhelyükre.

Hivatásos tűzoltóság

A hivatásos tűzoltóság első tűzoltó főparancsnoka dr. Roncsik Jenő 1922. február 1-én foglalta el hivatalát.

A hivatásos tűzoltóság tevékenységéről több olyan adat maradt fent, amiből egyértelműen tudjuk, hogy milyen tevékenységeket végeztek a megalakulástól 1945-ig. A megalakulást követően Dr. Roncsik Jenő tűzoltó parancsnok 2 db 800 literperces kmf-t vásároltatott a városi tanáccsal, nyomótömlő készletét 500 fm-el növelte. Vásároltak a 9 lő mellé még 4-et, a hivatásos tűzoltóság tagjainak az önkéntes tűzoltóságban eltöltött idejét visszamenőlegesen beszámíttatta a nyugdíjba. Megkezdte a gyárak, ipartelepek tűzvédelmi felülvizsgálatát és feltérképezte Debrecenben a használható vízszervezési helyeket. A tűzoltóság létszáma 1923. évben állt 1 fő parancsnokból, 1 parancsnokból, 1 tűzoltó tisztből, 2 tűzoltó és mentő orvos, 1 őrmester, 3 gépész sofőr, 5 csővezető, 8 I. o. tűzoltó, 13 II. o. tűzoltó, 5 újonctűzoltó, 4 kocsis, 4 újonckocsis, 3 színházi tűzoltó. Még ebben az évben szerveztek egy tűzoltó tiszti állást, akit a városi tanács Bíró Antal eddigi segéd tisztet választotta meg. A Rehák Tamás tűzoltó felügyelőt pedig véglegesítette parancsnoki állásában. Az 1923. évi jelentésből megtudhatjuk, hogy a tűzoltók életkora 30-33 év között van. Tehát egy teljesen fiatal tűzoltó állomány látta el a szolgálatot.

Az 1923. évben a városban 1596 távbeszélő állomás volt, amely biztosított a tűzjelzéseket. Közvetlen tűzjelző telefonnal volt ellátva a Csokonai Színház és az István gőzmalom a tűzoltó laktanyával. Az ipartelepen a Hungária Malom épületében pedig tűzjelző berendezés szereltek fel. A tűzoltóság beavatkozását akadályozta, hogy a városban a vízvezeték hálózaton a tűzcsapok nagyobb része rossz volt és a tűzoltóság előterjesztésére is azok javítása nem történt meg. A tűzesetek száma 112 volt. A tűzoltásban a hivatásos tűzoltóság mellett több alkalommal vett részt a MÁV gépjárató műhelyének tűzoltó csapata, ahol 3 tisztt, 19 tűzoltó és kocsis, valamint kocsifecskendő állt készenlétben. Jelentősebb tűz volt május 30-án a MÁV gépjárató műhelyében ahol festékkör-lő helyiségben keletkezett tűz. Ezt a tüzet is az üzemi tűzoltóságnak sikerült megfelelő időben körülhatárolni és a kiterjedő hivatásos tűzoltóság gőzfecskendőjével összesen 11 sugárral a tüzet eloltani. Szeptember 15-én az Erzsébet u. 28. szám alatt kovácsműhely tetőszerkezete gyulladt ki kipattant szikrától, jelentős tűzkár volt 4 millió korona értékben.

A tűzoltói képzésre igen nagy súlyt fektettek. 322 gyakorlati és 99. óra elméleti felkészítés volt. A készenléti állapot ellenőrzését pedig 8 esetben ellenőrizték. A tűzoltóság könyvtárában 56 magyar tűzoltó szakkönyvet 44 idegen nyelvű szakkönyvet vásároltak. A külföldi tűzoltóságok történetei 95 könyvben volt. Összesen 481 db könyvet vásároltak. A város megelőző tűzvédelmét az évenkénti vizsgálatokban látta a tűzoltó főparancsnok Így legelőször az ipartelepen lévő telephelyeket járták fel, ahol a szemléken vizsgálták az elhe-

lyezést illetőleg a szükséges oltóvizet. A tűzoltóság felszerelése 1 gőzfecskendő, 23 kocsifecskendő, 1 mozdonyfecskendő, 1 nagy és kis szerkocsi, 6 db 600 literes, 4 db 800 literes vizeslajt. 1 db Magirus gépezetes tolólétra, 1 db 12 m-es kihúzóslétra. 12 db különböző létrák, illetőleg kézi bontószerszámok.

A debreceni Hivatásos Tűzoltóság kezdeményezésére 1924. december 7-én újra megalakult a Hajdú megyei Tűzoltó Szövetség, melynek titkára Dr. Roncsik Jenő lett. A megelőző tűzrendészet vizsgálat a városban 1924-ben tovább folytatódott, ahol elsősorban a bútorgyárakat, benzin és olajraktárt, fatelepeket, vegytisztító telepeket, a villany és gázgyárat összesen 227 telephelyet, 12 szállodát vizsgáltak felül. Az ellenőrzésekből azt állapították meg, hogy az előző évi szemlék alkalmával tett kikötéseket, hiányosságokat a gyárak, ipartelepek megszüntették. A tűzoltóság megkezdte a városban lévő magánépületek felülvizsgálatát is és ez évben 166 épületet vizsgáltak felül. A tűzoltók 822 felügyeleti ellenőrzést adtak, különböző nyilvános előadásokon. A tűzoltóság 1923. év végére felterjesztette a Belügyminisztériumba a szabályrendeletét, de azt 1924. évben sem fogadták el. Így csak az 1988. évi szabályrendeletet tudták alkalmazni. Tűzeset 121 volt a városban és 1 személy tűzeset során elhalálozott, valamint 8 személy különböző sérüléseket szenvedett. Sérülést szenvedett 3 tűzoltó is tűzoltás során. Jelentős tűz volt május 3-án de. Lengyel Károly vegytisztító Pacsirta u. 1. sz. alatti műhelyében a szenes vasaló közelében benzint öntött át nyitott edénybe a tulajdonos. A benzingőz meggyulladt, majd egy bádogdobban lévő 8 liternyi benzin meggyulladt, majd az egész műhely berendezése tüzet fogott. A tulajdonos a karján súlyos égési sérülést szenvedett.

Június 28-án délelőtt a Wesselényi téren lévő Berta malomból tető tüzet jeleztek azonban csak a koptató tetőszerkezetén a cserépre leülepedett gabonapor gyulladt meg. A tűzoltóság kiérkezése előtt a dolgozók kézi tűzoltó készülékkel a tüzet eloltották.

Július 10-én de. a Szoboszlói út 4. sz. alatti Bocskai féle vasöntödében üres benzines hordó robbant fel, úgy, hogy azt forrasztó lámpával melegítették és a benne lévő benzingőz a hordó egyik végét teljesen kiszakította és attól egy vasöntő tanuló a térdén súlyos sérülést szenvedett. Debrecen áros területén a mentőszolgálatot is és az elsősegély nyújtást is a tűzoltóság tartalék őrsege végezte. Az elsősegély nyújtást díjtalanul, míg a betegszállítást a városi tanács által megállapított díj értelmében. A mentőszolgálat ellátására 3 mentőkocsi állt rendelkezésre, közüle 2 gumikerekű, lövontatású kocs volt. A kocsik megfelelően fel voltak szerelve mentőládával, ill. hordággal. Az önkéntes tűzoltóság 1906-ban kezdte el a mentő és betegszállítási szolgálatot, majd a hivatásos tűzoltóság megalakulását követően azt folytatta. 1924. évben 3280 esetben kellett beteget szállítani, ill. elsősegélyben részesíteni. A szolgálat megalakulása óta 1924-ig összesen 64 076 esetben látott el feladatot. A létszám az előző évhez viszonyítva nem változott. A tűzoltó főparancsnok

jelentésében megemlíti, hogy az egészségi állapota a múlt évinél rosszabb, a megbetegedések száma kevesebb, de ez évben több súlyos betegség volt. A betegségek részint a tűzoltói szolgálat természetes következményei (meghűlésből) részint pedig rossz megélhetési, táplálkozási és lakásvizonyokból adódik. A tűzoltóság felszerelése lényegesen nem változott az előzőekhez képest. A legénység ruházatát pótolták. A laktanya belső javítása és karbantartási munkálatait maguk a tűzoltók végezték el házilagosan, ami a városnak tetemes költségmegtakarítást jelentett. A könyvtárba 160 db új könyvet vásároltak.

Az 1925. évi jelentésében a Dr. Roncsik Jenő főparancsnok leírja, hogy a tűzoltólaktanya egy közel 200 éves épületben van elhelyezve, mely eleinte kocsmának, mészárszéknek, majd laktanyának lett használva, így sem a legénység sem a szerek megfelelő elhelyezésére alkalmatlanok, egészségtelen, túlszűfolt. Szükség lenne egy új tűzoltólaktanyára, de nem a mostani helyén, mert a Csapó utca alkalmatlan a tűzország elhelyezésére. Az utca szűk, a villamos sínek közvetlen a laktanya előtt futnak és a Csapó utcán van a piac is ahol délelőttönként csak nagy nehézségekkel sokszor rendőri segédlettel lehet a tűzoltószerkeknek előhaladni.

A tűzoltóság létszáma 4 tiszt, 1 orvos és 47 fő legénység.

A Csokonai Színházban két fő kijelölt tűzoltó 24 órai váltással teljesít szolgálatot, akiknek más beosztása nincs.

A Magyar Vagon és Gépgyártól 1 db Rába alvázra épített betegszállító autót vett a tűzoltóság.

A tűzoltóság felszerelése 2 db Rába autófecskendő 800-1000 liter vízszállító képességgel. 1 db lófogató fecskendő, 1 db gőzfecskendő, 1 db Magirus kocsifecskendő, 1 db mozdonyfecskendő, 1 db 22 m. létra, 4 db 600 literes, 2 db 800 literes vizeslajt, 2 szerkocsi, 1 db hintó és 14 db különböző létrák, 1 db ugróponyva, 3 db mentőkocsi. Párizsból beszereztek 6 db elzárható sugárcsővet.

A laktanya egész tetőszerkezetét átalakították és a szereket felújították, ezt a tűzoltók maguk végezték.

A tűzoltóság könyvtárában 815 szakkönyvet tartottak nyilván, melyből az év folyamán 234 db gyarapodást jelentett.

A tűzoltók a színházban, 358 moziban 625, cirkuszban 27, sportmérkőzésen 41 és cséplőgép próbákon esetben adtak ügyeleti szolgálatot

Tűzjelzésre a városban 1408 főállomás és 301 mellék állomás van az egy év alatt 41-gyel gyarapodott.

Az István malomból és a Csokonai Színházból a tűzoltósághoz közvetlen tűzjelző telefon nem van bekötve, a malom el lett látva sprinkler berendezéssel.

A tűzoltáshoz a város belterületén biztosítva van, de egyre több vízfogyasztás miatt a Nagyerdőn lévő 1100 m³-es víztorony tartalék víz tárolására kevés

lesz olvashatjuk a főparancsnok jelentéséből. Nem oldódott meg a kertségekben a tűzoltáshoz szükséges víz nyelési lehetősége itt aránylag csak kis vízbőségű nehezen hozzáférhető kutakra és lajtokra van utalva a tűzoltóság.

A tűzoltók képzése érdekében 340 gyakorlatot és 189 elméleti előadást tartottak. A gépjárművezetőknek kevés lehetőség van a járművek tapasztalat gyűjtésére az az vezetési gyakorlatra, de ez a mentőautó beállításával megszüntették mivel azon folyamatosan cserélve vezetik a járművet ezáltal több a gyakorlat , mivel naponta legalább 9 vonulás van.

1925-ben 107 tüzeset történt és 8 vaklárma volt.

A tüzesete közül több jelentős kárral végződött, mint például május 9-én 8 óra 9 perckor keletkezett tűz a Kossuth u. 18. sz. alatti kosárfonó műhelyben. A műhelyben lévő kályhába tüzet raktak, melynek füstcsöve átvezetett egy raktáron, ahol az tele volt kész kosárral és seprűvel. A rosszul összeillesztett füstcsőből szikra hatására a készáru meggyulladt. A tüzet a tűzoltóság oltotta el a kár 21 millió korona volt

Rehák Tamás parancsnok a motoros fecskendők a tűzoltói szolgálatban című önálló füzete jelent meg.

A Salzburg-i nemzetközi tűzoltóság egyik nagybotjának a tökéletes mását és egy német nyelvű magyarázó szöveget két képpel illusztrálva és a diák tűzoltóság történetéről és felszereléséről és működéséről.

A tüzesetek száma 1926. évben 102 volt a tűzoltóság összesen 132. órát működött a leghosszabb működés 29 óra volt tüzeseteknél.

A kárfelszámoló munkára 1926-ban megrendelésre került egy 28 m-es autó-tolólétra.

A tűzoltóság létszámában változás nem történt az előző évhez képest.

Bensőséges ünnepséget tartott a tűzoltóság dr. Derekassy István mentő orvos tiszteletére, aki 40 éves tűzoltói és mentő orvosi szolgálatát érte el. A tűzoltóság állománya egy festőművésszel készített a jubiláns arcképével ajándékozta meg.

A tűzoltók így 354 gyakorlatot és 130 elméleti foglalkozást tartottak.

A városban a vízvezetéken 536 tűzcsap van míg az egyetemi Klinika 52 db tűzcsappal rendelkezik. Tűzjelzésre 1527 telefon van a városban a tűzjelzést két fővonalon a 105 és 107-es számon fogadja a tűzoltóság.

Október 9-én az Aranybika szálloda 4 emeletes szállodájának tetőzete égett. A tűzoltóság kivonult 2 autófecskendővel, 1 lófogatú 22 m-es Magirus tolólétrával és 1 mentőautó, amely egyúttal tartalék tömlőkészletet is vitt magával. A kivonult tűzoltók létszáma 21 fő volt. A tűzoltóság a Piac u. felőli főhomlokzattal szemben állította fel a tolólétráját. Az autófecskendőt pedig a mai Simonffy utca és a Piac utcán helyezkedtek el, ahol 1-1 földalatti tűzcsapról szereltek 2-2 db sugarat. A tűz közel a déli órákban keletkezett, ezért a báméskodók tömege több ezer főre nőtt a tűzoltás vezetőnek a tűzoltó parancsnoknak a rendőrség és a katonaság segítségét kellett kérni tömeg tűztől

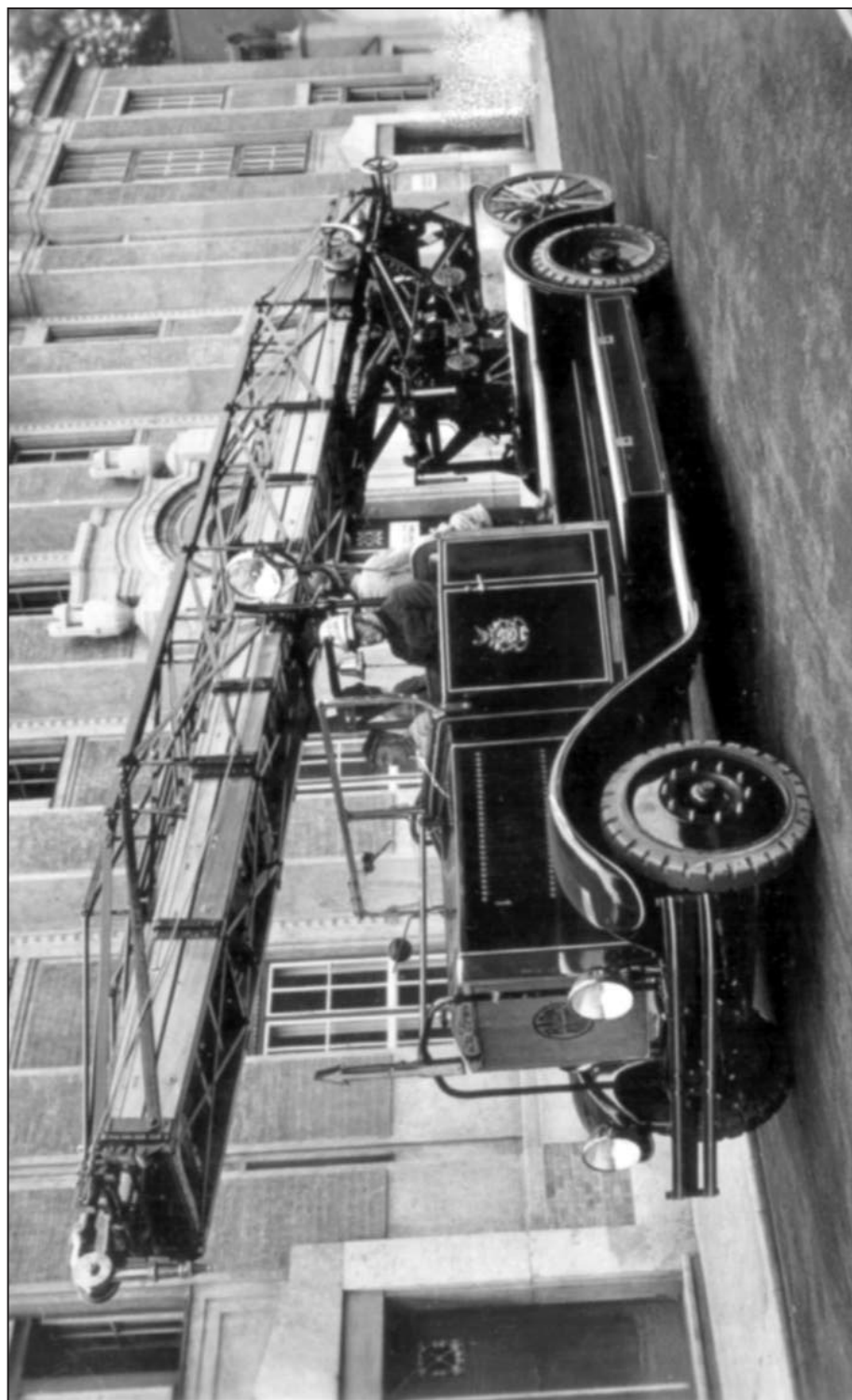
való távoltartására. A kihúzott létra csak az épület ereszcatornájáig ért, de a sugárvezető úgy döntött, hogy felviszi a létrán a sugarat és átadja a már tetőn lévő két polgári személynek. A sugárvezető és segéd sugárvezető a létrán haladva, valamint a tömlőben a víz és részben a 40 éves tolólétra nem megfelelő volta miatt annak felső része balra hajlott, a jobb oldali kereket is felemelte. A tűzoltó főparancsnok észelve a létra dőlését polgári személyeket hívott segítségül, így a létratartó köteleivel sikerült annak feldőlését megakadályozni. Amennyiben ez nem történik meg úgy a létrán lévők a létrával együtt elborulnak és az utcán lévő villamos vezetéket tartó oszlopokat is, ill. vezetéket ledöntik, amely az ott lévő tömeg közé zuhanhatott volna. A tűzzel kapcsolatban a vizsgálat megállapította, hogy a tüzet minden valószínűség szerint a kupola mellett felvezetett kipattanó szikra okozta, úgy, hogy a szikra a kupola nyitott padlás ablakán a padlás faszerkezetét meggyújtotta.

Az 1927. '28-as évek csak egy esetben hoztak előrehaladást a tűzoltóságnál a hőn áhított 28 méteres gépezetes tolólétra megérkezett. A Csapó u. 43. szám alatt lévő tűzoltó laktanya továbbra is szűknek bizonyult a város előterjesztést tett a törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek új mászóház és szerelők építésére vonatkozólag. A közgyűlés 45 000 pengőt szavazott meg a legszükségesebb építkezésre. A legénységi felszerelése, ruházati bővült, nyári zubbonyal, nyári nadrággal, sisakkal. A városban 1927-ben 102. 1928-ban 136 tüzeset keletkezett. Debrecen város tűzoltósága kerületi tűzoltó tanfolyamokat tartott, így 1928-ban 107 hallgatónak tartott kiképzést és vizsgát.

1924-ben Dézsi István és Bíró Antal tűzoltó tiszteknek királyi díszérmet adományoztak.

Dézsi István 1856. december 7-én született Debrecenben, 1892. május 10-től mint önkéntes tűzoltó teljesített szolgálatot, majd 1895 január 1-én a fizetett tűzoltóság kötelékébe lépett. Mindig a kötelesség tudásmintaképe volt, aki mindenkor úgy a tűz helyszínén mint a legénység kiképzésében és az adminisztráció terén megállta helyét. A 32 év szolgálata alatt Debrecenben előfordult tüzesetek legnagyobb részénél hol, mint beosztott, hogy mint önálló vezénylő működött. A háború alatt a megfogyatkozott tűzoltóság súlyos ember feletti munkájából alaposan kivette részét. A hivatásos tűzoltóság megszervezése alkalmával a városi tanács érdemei elismeréséül tűzoltó tisztté választotta.

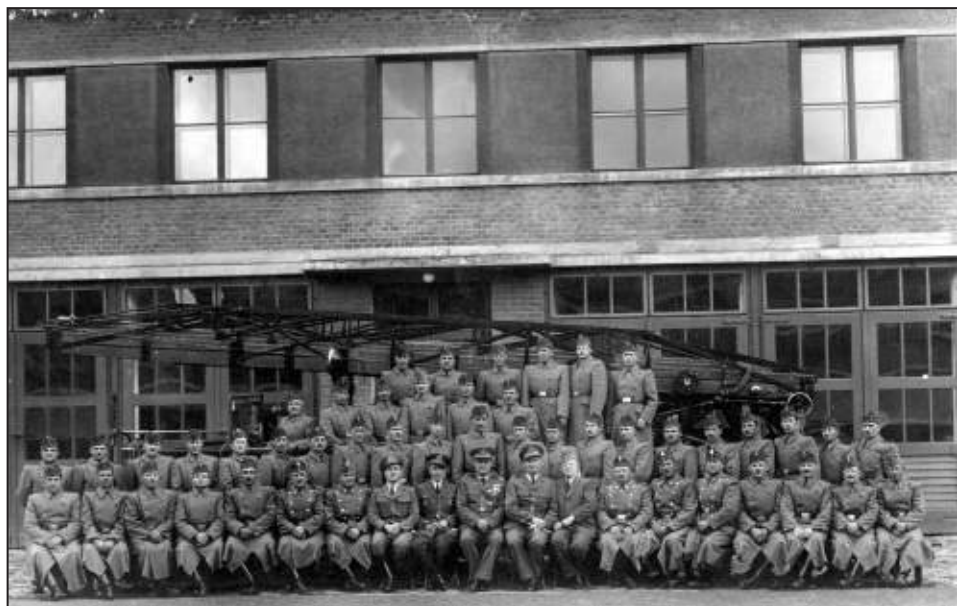
Bíró Antal Hajdúszoboszlón született 1870. október 18-án. A fizetett tűzoltóság kötelékébe 1897. április 1-én lépett. Szolgálati ideje alatt legkisebb kifogás sem volt ellene emelhető. Fáradhatatlan volt munkássága és példaképe volt a legénységnek. A 26 év szolgálata alatt előfordult tüzeseteknél több ízben könnyebb és súlyosabb égési sérüléseket szenvedett 3 személyt saját élete veszélyeztetésével mentett ki mérges gázzal telt kútból. Szolgálati ideje alatt egész tűzoltó generációkat képzett ki. A városi tanács méltányolta munkásságát és

Debreceni tűzoltóság létrás automobílija, 1930

az új tűzoltó tiszti állást szervezve annak pályázat mellőzésével Őt választotta meg.

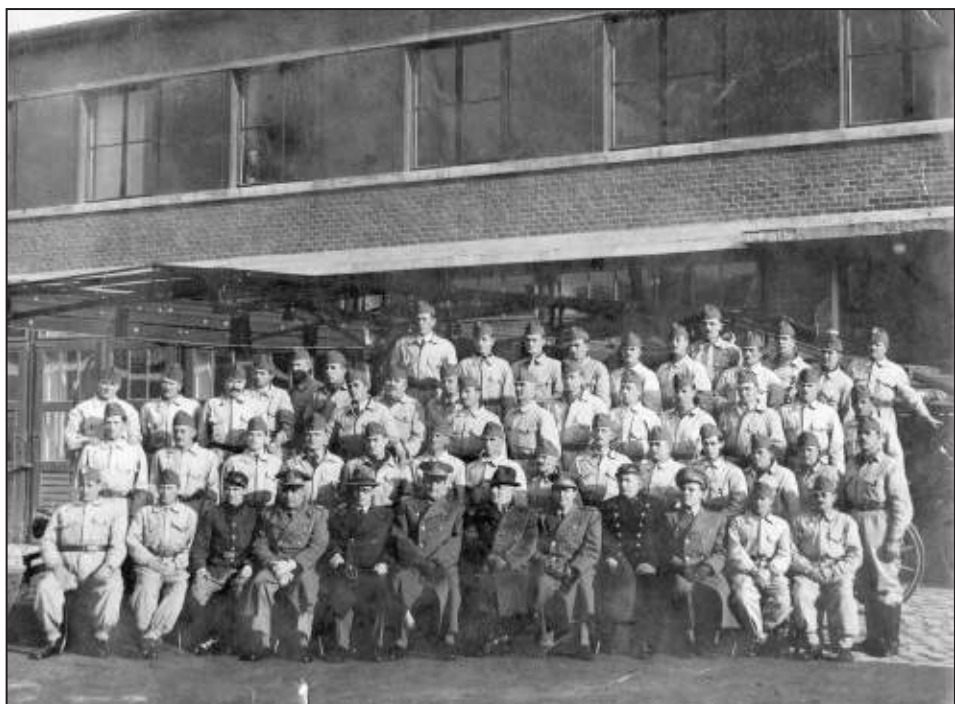
A '30-as években már vidéken is megkezdődött a háborús készülődéssel járó légoltalmi kiképzések tanfolyam. Több egymásnak ellentmondó rendelkezéseket tartalmazó miniszteri jogszabályokban a legkiválóbb tűzoltó szakemberek is egyre nehezebben ismerték ki magukat. Az Országos Tűzoltó Szövetség a legkiválóbb tűzoltók erőkitartása eredményeként 1936-ban megszületett az 1936 évi X. tc. Magyarország első Tűzrendészeti Törvénye. Ebben a munkában tevékenyen kivette részét Dr. Roncsik Jenő Debrecen város tűzoltó főparancsnoka, egyben Hajdú vármegye tűzrendészeti felügyelője. A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség őt küldte a Belügyminisztériumba a tűzrendészeti kódex tárgyalására. Ez azt eredményezte, hogy ő Debrecenből 1935-36-ban 43 alkalommal utazott Budapestre a kódex szövegezése ügyében. A tűzrendészeti törvény rendelkezése szerint minden város köteles volt hivatásos tűzoltóságot, hivatásos parancsnokkal az élen szervezni, de létszámuk megállapítását, mint később bebizonyosodott helytelenül városok képviselő testületei elé bízta. A Belügyminiszter egységes hivatásos tűzoltósági szabályrendelet mintát adott ki. Ezzel elhárította az utolsó formális akadályokat a tűzoltóságok létrehozása útjából. Ez már az utolsó órákban következett be, mert egyre súlyosabbá váló gazdasági helyzetben az önkéntes tűzoltóságok állománya is csökkent, mert nemcsak az önkéntesek, de a hivatásos tisztek is megélhetési gondok egyre növekvő terheit viselték a közszolgálatban. A '40-es évek már egyértelműen a háborús időt idézték a tűzoltóságon is. A hi-

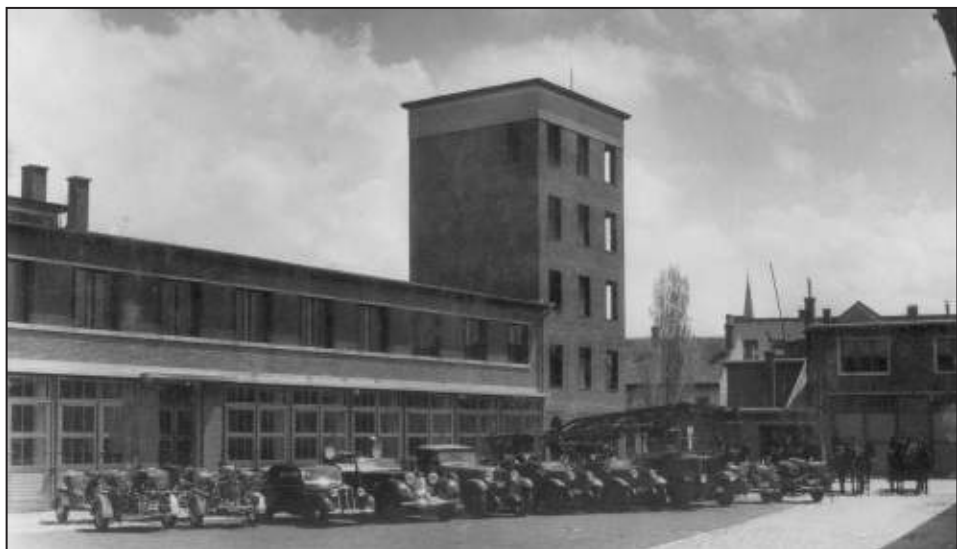
A debreceni tűzoltók állománya 1940-ben

Nyolcadik Országos Tűzoltó Tiszti Tanfolyam Debrecen 1941–42

A debreceni tűzoltók állománya 1942–1943

Laktanya Debrecen 1942

vatásos tűzoltóságok legkiválóbb tisztjeit küldték ki katonai tűzoltó csapatok oktatására a frontra vagy a front közelbe. Debrecenben 1944. év közepén 6 tisztt, 1 orvos, 15 tiszthelyettes, és 50 tisztes látta el a tűzoltói feladatokat.

A debreceni tűzoltóknak is jelentős feladatot szabott a légi támadások okozta tüzesetek elhárítása. Ilyen volt a legnagyobb a nagyállomás bombázásakor kialakult tüzeset elhárítása. 1944. október 8-án a nyilas keresztes kormány honvédelmi minisztere a 244/Om.biz. 36/1944. szám alatt kiadott rendelete alapján elrendelte a hatósági légoltalmi szervezetek kiürítését, vagyis nyugatra kényszerítése tárgyában és ebbe a fogalom körbe beleértették a tűzoltóságok és a tűzoltó szerek fokozatos elvitelét is. Elrendelték az összes felszerelés elszállítását és az országban csak a kézi vontatású szereket a 800-asnál kisebb teljesítményű motorfecskendőket, valamint lófogatú nem korszerű tűzoltó szereket hagyták. A tűzoltói személyzetből annyi embernek kellett nyugatra vonulnia, amennyi a szereket mozgatásához és kezelésére minimálisan szükség van.

1945. január 1. és 1947. október közötti időben Debrecen város tűzoltó főparancsnoka jelentést tett az Országos Tűzoltó-parancsnokságnak, melyben leírja, hogy Debrecen lakossága 135 ezer fő, a lakóházak száma 17 534. Három állandó és 5 nem állandó üzemi tűzoltóság van a városban. A tűzoltóság létszáma 4 tűzoltó tisztt, 1 tűzoltó orvos, 45 fő legénység. 3 fő hadifogoly, 1 fő lemondott, 1 fő fegyelmi eljárás alatt áll, 1 fő pedig nyugdíj előtti felmondását tölti. A tűzoltóság tagjai részére az előírt elméleti és gyakorlati oktatást minden évben továbbképzési terv alapján megtartották. Ügyeleti szolgálatot az állomány 24/24 órás szolgálatban végzi. Felügyeleti szolgálatot színháznál 2524 esetben, moziban 3010 esetben láttak el. Szemlélt tartott a tűzoltóság

104 esetben, tűzvizsgálatot 126 esetben, telephely engedélyezésen vett részt 47 esetben.

A tűzoltóság 1947-ben rendelkezett 2 db Dodge-Veepon, 1 db lóvontatású kocsifecskendővel, 4 db 400 liter/perces kismotorfecskendővel és 1 db Wanderer mentőgépkocsival. A parancsnok jelentése alapján megállapítható, hogy tüzesetekhez a gépkocsival 7 fő míg a lóvontatású fecskendővel 3-4 fő vonult. A mentőautóval 2-2 fő vonul és 3 év alatt 5853 esetben voltak eseténél. A debreceni Tűzoltóság az egész megyébe nyújtott segítséget tüzeseteknél. A városban 1945-ben 32 esetben, 1946-ban 49 esetben, 1947-ben 45 esetben kellett tűz- és káresetnél beavatkozni. A városban tűzjelzésre 1273 távbeszélő készülék állt rendelkezésre. A tűzoltóság beavatkozásához a városban a vízvezeték rendelkezésre állt, és 100 méterenként el volt látva tűzcsapokkal. A városon kívül és a tanya világban azonban oltóvíz nem mindenütt állt rendelkezésre. Ennek példája, hogy több esetben tanyákra nem tudtak kijutni, vagy későn érkeztek. Így történt 1945. szeptember 29-én is, hogy motoros fecskendőt nem tudták kivinni egy tanya égéséhez mivel a targonca fakereke annyira gyenge volt, hogy féltek, hogy összetörik vonulás közben, valamint a két ló is gyenge fizikumú volt és hiányos szerszámmal volt ellátva. A tűzoltó parancsnok ekkor az orosz katonai alakulattól 2 db teherautót kért a városon kívüli tűzoltáshoz ígéretet kapott, de autót nem.

A tűzoltószághoz 1945-ben 1128, 1946-ban 2154, 1947-ben 1882 ügypirat érkezett. A jelentésében a tűzoltó parancsnok megállapítja, hogy a háború alatt a szerek, felszerelések 80 százaléka elveszett és sajnos 1944. június 2-i Ispó-

Kerületi Felügyelői Értekezlet 1944. Debrecen

tály kerti alkörzetben lévő tűzoltók közül 6 segédtűzoltó és egy orvos a bombázás alkalmával meghalt. A tűzoltók egyéni felszereléssel rendelkeznek, de mászóöveket és köteleket rendszeresen felülvizsgálják. A tűzoltók részére 1 nyári és 1 téli öltönyt, valamint csizmát és bakancsot rendelkezésre bocsátottak. A laktanya állapotáról a parancsnok úgy nyilatkozik, hogy a szükséges felújításokat elvégezték, kevés a háló és az iroda, tanterem pedig nincs. A szociális helyzet javítására a parancsnok élelmiszer és fa szükségletek beszerzéséhez segítséget nyújtott. Bizonyítja ezt az is, hogy 1945. évben Molnár Viktor II. o. tűzoltó altiszt hozzátartozója kért anyagi ellátást, mivel férje orosz fogóságba került. A parancsnok javaslatára a város 50%-os fizetést és teljes lakbértámogatást, valamint családi pótlékot határozott a kérelmezőnek. Nagy Sándor hiv. tűzoltó jegyzőkönyvbe mondott meghallgatásából tudjuk, hogy 1944. október 23-ról 24. éjszaka lakásán tartózkodott Molnár Viktor és családjával együtt, aki lakása nem lévén nála lakott és ebben az időben, a városban kijárási tilalom volt. Orosz zöldsapkások mentek be lakásukba és vitték el őket a debreceni rendőrségre minden indok nélkül, majd a pavilonba voltak 4 hétig, később vasúti kocsival ismeretlen helyre vitték őket. Nagy Sándor a mozgó vonatról leugrott és szolgálatra jelentkezett. Molnár Viktornak nem sikerült a mozgó vonatról legrani így hollétéről nem tudnak. 1947. május 1-jén a városban felvonuláson 6 tűzoltó vett részt tűzoltó felszereléssel. Az 1946-47-es években a tűzoltó szakszervezeti munka előtérbe került és főleg országos és megyei szinteken. A tűzoltó parancsnok jelentésében is olvashatjuk, hogy a városban ez időben szakszervezet nem volt, azonban szakszervezeti titkári beosztást betöltő személy és a párttitkár a jelentés szerint rendre a parancsnokot és helyetteseit alaptalan vádakkal támadta több éven keresztül, melyre állandóan reagálni kellett és a fontos munkától vette el az időt.

Az 1948-as tűzoltó parancsnoki jelentés a létszámot 5 tiszten 1 orvosban és 48 fő legénységben állapítja meg. A jelentés megemlíti, hogy tíz szigorló orvos is rendszeresen jár így a mentőkocsit jobban tudják üzemeltetni. A felszerelés továbbra is 2 db tehergépjármű, melyet 800 liter/percek kmf. van felszerelve tartállyal. 4 db 800 l/p kmf. 3 db 400 l/p. kmf., 1 db 28 méteres gépezetes létra, 3 db tehergépkocsi, 2 db személygépkocsi, 1 db különleges gépjármű, 3 db kocsifecskendő, 1 db mozdonyfecskendő, 1 db 22 méteres lóvontatású tolólétra, 4 db lajt, 3 db kerékpár, 5700 méter egységes tömlő, 1000 méter motoros tömlő, 2 db kihúzó, 4 db angol dugólétra, 2 db gráci létra, és 17 db egyéb létra, 7 db önmentő készülék. A tűzoltó parancsnok jelentésében leírta, hogy 1944. októberében nyugatra kiment 4 tiszt, 10 tűzoltó a saját, illetve kényszer hatására és elvittek 4 db gépjárművet, 1 db gépezetes tolólétrát, 4 db személygépkocsit, 4 db lovat, 1 db kocsifecskendőt és 1 db lóvontatású mentőautót.

A tűzoltóság életében újabb jelentős változást az 1948. évi 5090/1948. Kormány szám rendelet okozta mely 1948. május 13-án jelent meg május 1-jei

hatállyal, melynek értelmében a hivatásos üzemi, önkormányzati tűzoltóság megszűnt, helyüket az állami tűzoltóság vette át, bár a rendelkezés kimondta, hogy a legénység részben önkéntes jelentkezés, részben hatósági kötelezettség alapján áll majd össze. A rendelet kimondta, hogy a tűzoltóság felügyelte a belügyminiszter alá tartozik akinek alárendeltségébe tartozott az országos tűzoltó főparancsnok. A törvényhatóságokban továbbra is a megyei város parancsnoka egyben a tűzoltó osztályparancsnok is. Így a városok tűzoltó alosztályokra az üzemek tűzoltó őrsőkre tagozódtak.

Debrecen város és járás egészen Egyektől a román határig bezárólag és még Hajdúdorogon is illetékes volt tűzvédelmi ügyekben.

Az 1950-es évek elején a tűzoltóság feladatul kapta, hogy az államosított üzemeket tűzvédelmi szempontból vizsgálják felül és tegyenek jelentést a leg-szükségesebb tűzoltó szerekről.

A tűzoltói állományt minden hivatásos egységnél növelte a felsőbb szerv. Az újonc tűzoltók a makói újonc képzőről kerültek ki, akik három hónap alatt ismerkedtek meg a tűzoltással, akkor kerültek női tűzoltók is az állományba. A laktanya épület nem megfelelő elhelyezést biztosított ezért helyiségek átrendezésével-felújításával oldották meg a háló és iroda helyiségeket. Át kellett alakítani az istállókat is, mivel az 1950-es évek elején a magyar MÁVAG gépjárműfecskendőket kapott a debreceni tűzoltóság.

A tűzoltó alosztály az '50-es években 24/24 órás szolgálatban dolgozott, a pihenőnap azonban nem a megérdemelt pihenésre volt fordítva, hanem a járás üzemi tűzoltóságait kellett patronálni. Majd 1945-ben megszüntetett és 1952-ben újra talpra kellett állítani az önkéntes tűzoltó mozgalmat itt a szervezést-oktatást kellett végezni szabadnapból a vonulós tűzoltóknak. A tűzoltók rendszeresen sportoltak, általában röplabdáztak, saját magunknak és gyermekeiknek táncsoportokat hoztak létre.

Dokumentumok hiánya miatt csak elbeszélésből és a minimálisan fellelt adatokból tudunk következtetni az '50-es '60-as '70-es évek tevékenységéről, illetve az elemelt 25-30 év előttünk játszódott le azt még összegezni feldolgozni kell ezért csak vázlatosan történik a visszapillantás lehetőségét adva majd a múltat a 150 évfordulón megírni és elemezni.

A tűzoltóságot 1952. évben hatósági jogkörrel ruházták fel, melynek során növekedett a megelőző tűzrendészeti ág nál az ellenőrzések száma és a felárt hiányosságok megszüntetésére az intézkedések száma. Az 1960. évek erőteljesebb fejlődésével párhuzamosan a debreceni tűzoltóságot mind korszerűbb eszközökkel szerelték fel.

A fenti időben korszerűnek mondott D-350-es és D-710 CSD-344 Csepel gépjárműfecskendők jelentek meg a tűzoltók munkájának könnyítésére.

A 70-es években Csepel alvázon Magirus 30 m-es gépezetes tolólétrával különleges porral, habbal és műszaki mentőszerral gyarapodott a technikai

ellátás. A bonyolult rádió hálót már a 70-es évek végén korszerű UHR rádióra cserélték.

A legnagyobb fejlődést a debreceni tűzoltóság 1983. november 2-án érte el amikor majdnem 50 év várakozás után új laktanyába költözhetett.

Ez akkor az ország legkorszerűbb laktanyája volt az U alakú épület főépülete háromszintes földszintjén 10 szerállásos szertár, hírközpont ebédlő melegítőkonyha található. Az első emeleten a városi parancsnokság irodái, pihenő és szociális helyiségek oktatóterem, tornaterem. A második emeleten a megyei parancsnokság kapott helyet. Az udvar hátsó részén gépjármű mosó, javító műhely és raktárokat valamint további 8 szerállást találunk.

A laktanya építésében egy éven keresztül a debreceni tűzoltóság állománya jelentős társadalmi munkát végzett.

A '70-es évek egyik tűzoltókocsija

A 70-es évek és 80-as évek elején a középmagas és magas házak térhódítása és az országban bekövetkezett tragikus tüzek hatására 1984-ben új 41 m-es RÁBA-SIMON emelőkosaras járművet kapott a parancsnokság.

Szintén a 80-as évek elején a Csepel típusú gépjárműfecskendőket akkor korszerűnek mondott IFA gépjárműfecskendők váltották fel. Beszerzésre került egy ADK 125-ös autódaru is.

Az 1972-es közigazgatási reformmal a tűzoltóság általános irányítását és felügyeletét az akkori tanácsok és végrehajtó bizottságok, az igazgatási osztályvezetők látták el, a szakmai irányítás továbbra is a Belügyminisztériumnál maradt. Az anyagi, pénzügyi ellátás átkerült a megyei tanácshoz, il-

letve a városi tanácshoz. Ez az időszak 1989-ig már majdnem megint önkormányzati tűzoltóságot feltételezett.

A tényleges önkormányzati ságot végül az 1996. évi XXXI. törvény hozta meg, de előtte 1991. évben a XX. törvény már az önkormányzatok hatáskörébe utalta a testületet. Létrejött ismét a hivatásos tűzoltóság melynek parancsnokát az illető város képviselő testülete nevez ki, gyakorolja az általános irányítást, meghagyva a felettes szakmai szervek felügyeletét. A tényleges önkormányzati tűzoltóság 1995. július 1-én jön létre azzal, hogy Debrecen város közgyűlése elfogadja a hivatásos önkormányzati tűzoltóság alapító okiratát.

Csepel-Magirus létra

1996. és 2002. között több új tűzoltó eszközt szerzett be a parancsnokság pályázat és saját költségvetésből a város közgyűlésének anyagi támogatása mellett.

Jelentősen segítette a rádióforgalmat 1996-ban kapott stabil és mobil valamint kézi rádiók cseréje.

Az új tűzoltójárművek sorát 1996-ban a Mercedes 1000-es majd a Steyer Bronto gépjárműfecskendők nyitották meg ezt követte a Rosenbauer 2000 és 4000-es fecskendők. Jelentősen megújult az állomány egyéni védőeszközzel való ellátása.

2002. július 18-án megérkezett az új IVECO-Magirus típusú 37 méteres létra.

A debreceni tűzoltók munkáját az ország jelentős tüzesetek felszámolása során megismerte. Az elmúlt évtizedek alatt is sokszor kellett rátermettségüket, nagyfokú szervezettségüket bizonyítani.

Nagy helytállást követelt az 1961-es nagyhegyesi gázkitörés. 1971. szeptember 11-én a István malom majd a közlekedési vállalat villamoskocsi színpad, a konzervgyár, Biogal az egyik debreceni kollégiumba bekövetkezett tüzeset ahol a hajnali órákban kellett a diákokat a tűzből és füstből kimenteni, de említhetnénk azt a számtalan műszaki mentést, ahol emberek százait mentették meg. Az elmúlt 5 évben Hortobágyon a Nemzeti parkban keletkezett tüzek oltásánál is bátran helytálltak a tűzoltók.

A debreceni tűzoltók már a 1930-as évektől rendszeresen vesznek részt tűzoltóversenyeken, mely a szakmai felkészülés fontos része volt.

A háború és annak következményei egészen a '60-as évekig visszavetették a tűzoltóversenyeket.

A 60-as évek közepétől már országos versenyeket is rendeztek erről a Magyar Tűzoltó XX. évf. 5. sz. 1968. májusában így ír:

„Tavalyelőtt balszerencsés műszaki hiba ütötte el a továbbjutástól Szepesi Ferenc főhadnagy kis egységét. Az előjelek 67-ben sem voltak kedvezőbbek: a feladatot azonban jól teljesítették. A csapat tagjai közül Ülveczki Antal törzsőrmester volt a legboldogabb, pedig alig látott a fájdalomtól: röviddel a megyei döntő előtt ugyanis erős bordazúzódást szenvedett, s hiánya borogatta éjjel-nappal, a sérülés sehogyan sem akart időre meggyógyulni.

Nem kevésbé izgalmas országrészi küzdelem után azzal a jóleső érzéssel érkeztek Budapestre, hogy a kitűzött célt elérték, a többi csak ráadás lehet.

Szálláshelyükön egy kicsit mosolyogva nézegették a kevés kivétellel deres hajú debreceni tűzoltókat. Némely ellenlábás hangosan meg is jegyezte: „ugyan már, mit akarnak ezzel az ősz hajú társasággal.”

A versenypályán azonban bebizonyosodott, hogy öreg tűzoltó nem vén tűzoltó, sőt ellenkezőleg...

– A győztes rajból – meséli Szepesi Ferenc főhadnagy, az őrségparancsnokuk – Árva Sándor tőrm. 18, Bodó József ftőrm., Somogyi Ferenc tőrm. és Ülveczki Antal tőrm. 17, Nagy Lajos ftőrm. 15. Molnár Imre őrm. pedig 10 éves tűzoltók és csupán egyetlen újonc akad köztük, Tokaji Gyula őrzetű.

Hogy miért sikerült legyőzniük jóval ifjabbakat, azt én elsősorban annak tulajdonítom, hogy valamennyien sokat sportolnak, a megyei fegyveres szervek közti bajnokságoktól kezdve az MHS versenyekig mindenütt lelkesen szerepelnek. Így aztán egyikük sem totyakos, pedig többen már betöltötték a negyvenet.

– És ezenkívül még mi-nek tulajdonítják a győzelmet?

– Hát talán annak, hogy szinte egymás gondolatát is kitalálják a raj tagjai, és így könnyebben nyújtották a tőlük telhető leg-

Szepesi Ferenc fhdgy. albumban örökíti meg a legérdekesebb tűzesetek dokumentumait

jobb teljesítményt. No meg persze a szerencsének is, mert nem kétkem: sokan mások is hasonló alaposággal készültek, és ugyancsak képesek lettek volna a győzelemre.

Ami felkészülést illeti, nincsenek „hadititkaink”. Mint bizonyára másutt is, mi is azt gyakoroltattuk legtöbbet, mennyi időt lehet megtakarítanunk egy-egy szerelési mozzanat gyorsabbá tételével.

A debreceniek különben azt tartják, hogy ilyen gyakorlatoztatás igazán megéri a fáradságot, mert káresetek alkalmával is jó hasznát vehetik a felesleges mozdulatok elhagyásának.

A győztes raj tagjai a többiekkel együtt sajnos sokszor bebizonyíthatták ezt a közelmúltban. Majdnem mindannyian több mint hatvan káresetnél avatkoztak be az elmúlt ében, és zömmel idén is már harminc alkalommal oltottak tüzet, vagy vettek részt műszaki mentésben. De idézzük fel mi is a közelmúlt néhány „forró” pillanatát:

Riasztáskor aránylag egyszerű káresetnek ígérkezett, amikor lakóházi tüzet jeleztek a Száraz Ferenc utcából Igen ám, de alighogy kiérnek, ezt kiáltozzák: „Vigyázzanak, mert gyilkos rejtőzik a padláson!” A börtönből nemrégén szabadult késelő, noha maga is az égő padláson van, tűzveszélyes folyadékkal telt néhány üveg képében pillanatokon belül „leküldi a névjegyt”. Az üvegek szintes súrolják Tokai és Árva sisakját. Bár Debrecenben sem szokás már a „keverd meg”-féle beavatkozás, ezúttal nincs más megoldás, egyetlen fegyverünk a sugár lévén, azzal kell ártalmatlanná tenni a gonosztevőt.

A kellő atmoszféra meg is teszi a hatását, az egység néhány tagja tüzet olt, a többiek vizes pokrócba csavarják az alaposan elázott sérültet, és mert ilyenkor is ez a kötelességük, értesítik a mentőket.

A veszedelmes gonosztevő látszólag ájultan hever. Ám amikor úgy érzi, nem számítanak erre, kerekét akar oldani. Balszerencséjére azonban a marokos Árva az ideiglenes „ápolója”, így aztán a többi a mentők, a rendőrség meg a bíróság dolga...

A mezőgazdasági gépgyárból gázpalack tüzet jeleztek. A dissous gáz égése nem tréfa dolog, kivált, amikor az már-már fáklyaként fenyegeti a környéket.

A dolgozók a lehető legtávolabbról figyelik a fejleményeket. Az egység pillanatig sem latolgathatja: hány másodperc telhet el a robbanásig.

Villámgyorsan két ködsugarat szerelnek, és Bodó főtörzsőrmester porral oltóval a kezében ugyanilyen sebesen közelíti meg a palackot. A dolgozók még fel sem ocsúdnak, s már útban van a laktanyába a debreceniek piros fecskendője.

De ez még mind semmi volt ahhoz képest, amikor néhány tartályvagon szeszeszaladt a debreceni állomáson, és percek alatt 50x25 méteres repülőbenzin-tó keletkezett a pályaudvar közvetlen közelében.

A vasutasok szerencsére gyorsan riasztották a tűzoltókat, akik azután intézkedtek a veszélyes szakasz lezárásáról, homokkal való beszórásáról, ké-

sőbb pedig porsugárral őrködtek, amikor elzárták a tolózárát, és rendezték a kocsikat.

Előzőleg azonban hajmeresztő, segítséget” kellett erőlyesen elhárítaniuk. Az egyik forgalmi tiszt utasítására csákányokkal és krampácsokkal felszerelt vasutasok kármentő gödröt akartak ásni, és csak nagy nehézségek árán sikerült lebeszélni őket, pedig egyetlen szikra is elég lett volna a katasztrófához.

Látványos és hálás feladatuk, volt amikor egy túlhevített bitumentartályt ködsugárral oltottak el egy „hozzaértő” művezető legnagyobb álmétkodására, viszont nyugodt lelkiismerettel hallgatták a nem éppen hízelgő megjegyzéseket a téglagyári tetőtűz alkalmával, amikor igen óvatosan bántak a sugárral, hiszen a tető alatt 900 fokos hő hevítette a kemencéket.

A debreceni téglagyári tüzeset (1967)

Mindebből is láthatjuk, hogy ha a káreset igazi, akkor nem lehet panasz a bajnokcsapat felkészültségére. A gyakorlatokon azonban már előfordulnak kisebb „befaragások”.

Ezenkívül a kiképzési anyag elméleti részének elsajátítása is egy kicsit döcögősen haladt mindkét csoportnál. Ezért a parancsnok fontos célul tűzte ki, hogy ebben a tanévben sokkal több gondot fordítanak a szabályzatok és könyvből elsajátítható más anyagok alaposabb visszakerdezésére.

Úgy érzi a tudatos cselekvésnek fontos előfeltétele az elméleti készség fejlesztése, és emellett ahhoz is hozzásegít, hogy a győztes raj tagjai meg a többi debreceni tűzoltók eredményesebben és kulturáltabban tevékenykedjenek az általuk patronált nagy számú létesítményben.

A '70-es, '80-as években is jelentős eredményeket értek el a debreceni tűzoltók, voltakők első összetettben, több éven keresztül szintén országosan verhetetlenek kismotorfecsiskendő szerelésben.

A '80-as, '90-es években jelentős szerepet kapott az 1967. győztes csapat felkészítőjének fia Szepesi Ferenc szolgálatparancsnok, aki maga is sok éven át versenyzett.

A 2002-es Gróf Széchenyi Ödön Országos és nemzetközi versenyen összetettben 7. helyet érték el, hazai egyéni összetett versenyben ezüstérmes Daragics Mihály főtörzsőrmester lett.

A debreceni hivatásos önkormányzati tűzoltóság korszerű eszközeivel a riasztás után az ország második legnagyobb városába és környékére percekben belül indulnak, ha ember és vagyónvédelemről van szó.

Ha kell vízáraztotta pincéből emelik ki felszerelésükkel a vizet, kidőlt fákat távolítanak el viharban. Veszélyes anyagokkal és felhevült gázpalackkal, kiterjedt tűzzel veszik fel a harcot, dacolva minden veszéllyel hívem mentsék a bajbajutottak életét, értékeit. Milliárdokra mérhető vagyontra vigyáznak ma Debrecen a tűzoltók. Az elmúlt 125 év bővelkedik tanulságokban ez olyan örökség, ami segítheti a mai tűzoltókat feladataik ellátásában.

Parancsnokok névsora (1877–2002.)

1. Fumagalli Károly
2. Boczkó Sámuel
3. Szikszay Gyula
4. Sztankai F. Béla
5. Dr. Roncsik Jenő
6. Jakubinyi József
7. Faragó Lajos
8. Zsupos Gábor
9. Jónás János
10. Bögös János
11. Szabó Imre
12. Bodolai István
13. Hásás László
14. Bögös József
15. Kovács Ferenc

A debreceni tűzoltóság működő tag-sága:

1877. évi október hó 21. napjával 44 alapító, 193 pártoló és 63 működő taggal megalakult a rendszeresen szervezett debreceni tűzoltóegylet, s a közgyűlés titkos szavazás útján megválasztotta az első parancsnokságot.

A parancsnokság vezetői:

Elnök: Lengyel Imre
Főparancsnok: Fumagalli Károly
1. Alparancsnok: Publig Ernő
2. Alparancsnok: Szilágyi Sámuel
Titkár: Führer Ernő
Pénztárnok: Kaszanyiczky Endre
Ügyvéd: Hegedűs István
Orvos: Dr. Sárossy László
Orvos: Dr. Legányi Gyula
Építész: Gáll József
Szerktárnok: Nagy Mihály

Választmányi tagok:

Herman József
Boross László
Jóna Dániel
Kiss Sándor
Budaházy Endre
Kövy Lajos

A tűzoltótestület működő tagjainak névsora:

Budaházy Endre ügyvédjelölt
Polonyi Andor gazdálkodó
Sojer Zsigmond ker. könyvelő
Stern József kereskedő
Madácsy Pál cipésmester

Hagel Gyula gőzmalmi hivatalnok
Máthé István asztalos
Herczeg János néptanító
Herszka Ödön bizt. hivatalnok
Szikszay Sámuel kereskedő
Kandel Zsigmond bizt. hivatalnok.
Baltigh Géza bizt. hivatalnok
Szilágyi Samu bizt. hivatalnok
Schenk Leó bizt. hivatalnok
Kiss Mór bizt. hivatalnok
Szentpéteri Béla magánzó
Lefkovics Lajos jogász
Kovács Gusztáv hírlapíró
Sz. Baik Imre gazdálkodó
Vetéssy Béla kereskedő
Mahlmeister Ádám ifj. burkolómes-
ter
Magyarossy Béla államhivatalnok
Schenk Sámuel bútorkereskedő
Bánóczy Alajos kéményseprőmester
Shaffer Sándor zongorahangoló
Róth zsigmond kereskedő
Kövy Lajos bankhivatalnok
Weisz József bizt. hivatalnok
Veress László aranyműves
Schlesinger Miklós bizt. hivatalnok
Nánássy Lajos bizt. hivatalnok
Lampenföld Mihály bizt. hivatalnok
Thalvieser Lajos kereskedő
Szabó Miklós festősegéd
Topf József kereskedő
Nagy Mihály lakatos
Liptai József asztalos
Konrád József rézőntő
Kovács Károly cipész
Vintze István kávémérő
Kovács László rézőntő
Springer Ignác könyvelő
Silberman Vilmos kereskedő
Sohler István kereskedő
Moht Albert kereskedősegéd
Hübs János asztalos

Krausz Mór kereskedősegéd
László Dániel asztalos
Tikos István könyvvezető
Schaitl Márton órás
Csathó János ruhafestő
Komlóssy Miklós levelező
Falk Károly molnár
Antal Vince szabó
Greisinger Lajos rézőntő
Publig Ernő távirdatiszt
Bánóczi János kéményseprő
Urbányi Ferenc kovács
Dolnok Ferenc kereskedő
Dobai Zoltán nyomdász
Boránd Gyula színházi főügyelő
Tikos József ifj. hivatalnok
Kinál Antal kereskedősegéd
Buka Ferenc pincér
Farkas Antal asztalos
Béresi István szíjgyártó
Engeszer József kereskedő
Fehér Domokos magánzó

Hall Gyula könyvvezető
Furman Lajos betűszedő
Bácsi Imre csaba őrm.
Balogh Tibor tőrm.
Bíró Attila tőrm.
Bodnár Csaba tőrm.
Bordás István ftzls.
Böszörményi Attila őrm.
Czige Zsolt őrm.
Deme nagy sándor ftőrm.
Farkas Pál ftzls.
Fige Máté őrm.
Fógel Ádám őrm.
Gönczi Tibor őrm.
Hortó Imre tőrm.
Káplár Zoltán tőrm.
Kemecsei Csaba tőrm.
Kovács Zoltán őrm.
Kun Mihály ftőrm.
Kutron Imre ftőrm.
Lénárt Lajos tőrm.
Lengyel László tőrm.

A tűzoltóság állománya (2002. július 15.)

Nádasdi Attila őrm.
Ozsváth Zoltán tzs.
Pacsuta Csaba őrm.
Piskorán Zoltán zls.
Pogácsás Tibor őrm.
Pongor Attila őrm.
Szabó Gyula őrm.
Szabó Imre őrm.
Szabó József őrm.
Szabó Károly ftőrm.
Szabó Lajos tőrm.
Szabó Sándor zls.
Szabó Zoltán ftőrm.
Szepesi Ferenc alez.
Szilágyi Zsolt tőrm.
Váradi János őrm.

Varga László őrm.
Vékony László tőrm.
Antal Ferenc őrm.
Bakk Attila őrm.
Csurpek János ftőrm.
Csuzi László tőrm.
Czeplédi Lajos tőrm.
Czipa Mihály ftőrm.
Dandé István ftőrm.
Daragics Mihály ifj. ftőrm.
Daragics Mihály zls.
Deák László zls.
Deák Szabolcs tőrm.
Dezső István ftőrm.
Füzesi István ftőrm.
Gáll Mihály őrm.

Gombácsi Péter törm.
Hella Tibor ftörm.
Kántor Barna örm.
Katona Mihály törm.
Kecskés László zls.
Kerek László törm.
Kiss Lajos ftzls.
Kovács László ftörm.
Kupás Gergő
Kupec János ftörm.
Kupec János örm.
Mészáros József ftörm.
Moldoványi Attila ftörm.
Nagy Sándor ftörm.
Nagy Zsolt ftörm.
Ökrös Árpád hdgy.
Sárosi László ftörm.
Szabó Ferenc ftzls.
Szalóki Péter törm.
Szűcs Gyula ftörm.
Tímár János örm.
Tokai István ftörm.
Tóth Árpád zls.
Tóth Norbert törm.
Tóth Tamás örm.
Varga Imre ftörm.
Zolnai Sándor ftörm.
Bakai Tamás zsolt örm.
Bartos István ftörm.
Borsi Gábor zsolt örm.
Csámer László örm.
Dudla Sándor fhdgy.
Eördög László törm.
Erdei Csaba törm.
Földesi Gyula ftörm.
Földesi István ftörm.
Gudor Károly ftörm.
Gulyás Csaba örm.
Horváth Sándor zls.

Karácson Tibor hdgy.
Kathi László ftörm.
Kiss Gyula örm.
Konkoly József ftörm.
Korbeák Sándor törm.
Kovács Sándor ftörm.
Kovács Tibor zls.
Kökényesi Péter ftörm.
Milotai László törm.
Nagy Attila örm.
Nagy i. János törm.
Nagy János ftörm.
Nagy László örm.
Nagy Sándor örm.
Nagyházi Csaba
Papp sándor törm.
Pintér Tamás ftörm.
Sós István
Szabó Lajos törm.
Szabó László törm.
Szabó Tamás örm.
Sztraka Attila ftörm.
Takács Attila ftörm.
Török József ftzls.
Váradi Bertalan törm.
Erdős Erika szds.
Gyenge Józsefné közalk.
Kerekesné Kelemen i. Közalk.
Kovács Ferenc alez.
Kökényesi Péterné közalk.
Lázár Miklós örgy.
Lócsei Attila fhdgy.
Molnár János örgy.
Nagy Imre hdgy.
Szabó Ákosné közalk.
Szalka László hdgy.
Tóth Sándorné fhdgy.
Töviskes Éva fhdgy.
Vida László hdgy.

Dr. vitéz Roncsik Jenő

(1891–1961)

Dr. Roncsik Jenő a debreceni városi rendőrség államosítása idején őrnagyi rangban lévő rendőrkapitányként teljesített szolgálatot. Az államosítás alkalmával – az államrendőrség költségeit csökkentendő – minden városi rendőr-tisztviselőt egy rendfokozattal alacsonyabban vettek át. Ez a degradálás anyagi hátrányokkal járt, ezért 1922. január 2-án, az akkor 31 éves dr. Roncsik beadta pályázati kérvényét a tűzoltóparancsnoki állásra. A városi tanács ezt január 5-én elfogadta.

Ő maga így ír erről a pályamódosításról:

„... a tűzoltói pályát nagyon megszerettem. A rendőri pályától az anyagiak miatt jöttem el, de a tűzoltói pályán a hivatásszeretet miatt maradtam meg.”

Az 1922. február 1-én elfoglalt állásban nagy lendülettel és lelkiismeretességgel látott hozzá a tűzoltóparancsnoki munkához. Előterjesztésére a városi tanács a győri vagon- és gépgyárban két darab 800-1000 liter/perc teljesítményű autófecskendőt rendelt meg, amit 1923-ban a gyár le is szállított. A nyomótműlő készletet 988 m-ről 1413 m-re, a lóállományt 9-ről 12-re emelte az év végére. Kijavíttatta az egyéni felszerelést, rendbe hozatta a laktanyát kívül-belül. A legénységnek az önkéntes-tűzoltóságnál eltöltött szolgálati idejét a nyugdíjba beszámíttatta és a reájuk visszamenőlegesen kivetett nyugdíjárulékot társadalmi úton összegyűjtette.

A tűzoltóság szakkönyvtárának állományát az első évben egy darabról 226-ra, 1934-re pedig 3554-re növelte.

Megkezdte a gyárak, ipartelepek tűzvédelmi felülvizsgálatát. Összeíratta, feltérképezte a tűzoltókkal Debrecen tűzoltói szempontból használható vízszervezési helyeit.

Tűzoltóparancsnoki kinevezését bejelentette a Magyar Országos Tűzoltó Szövetségnek és engedélyt kért arra, hogy az elnökségi üléseken saját költségén részt vehessen, amit meg is kapott. Tájékozódott a magyar tűzoltó szakíróknál, hogy ki milyen témakörön dolgozik és felvállalta a megelőző tűzrendészet témakörét, és még hivatalának első évében gyűjteni kezdte a Megelőző tűzrendészet című munkájához az adatokat.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség 1923-ban megválasztotta elnökségi előadójának, s az elnökségnek 21 éven át volt tagja, illetve előadója.

1924. december 7-én újjáalakult a Hajdúvármegyei Tűzoltó Szövetség és a főispán három évi időtartamra dr. Roncsikot nevezte ki vármegyei tűzrendészeti felügyelőnek. Ebben a megbízatásban egészen 1940 szeptemberéig dolgozott, amikor már előbb a belügyminiszter kinevezte a VI. tűzrendészeti kerület felügyelőjévé.

Többszöri hivatalos felszólítás után 1929 tavaszán adta be vitézzé avatásá-

hoz szükséges kérvényét és a kormányzó június 16-án ünnepélyes külsőségek közepette sokadmagával vitézzé avatta.

A francia tűzoltók nemzeti szövetsége a Külügyminisztérium útján meghívta a Magyar Országos Tűzoltó Szövetséget és annak szervezeteit az 1929. június 21-e és július 7-e között Párizsban tartandó tűzoltó-kiállításra és a Nemzetközi Tűzoltó Tanács annak keretében tartandó kongresszusára. Ezen a kongresszuson a magyar kormány képviseletében dr. Tomcsányi Kálmán miniszteri tanácsos, Papp Ferenc, Teasdale Ottó, valamint Szilvay Kornél társaságában dr. vitéz Roncsik Jenő is részt vett. Ezen a kongresszuson vette fel a szövetség ma is ismert nevét: a Comité Technique International de Prevention et d Extinction du Feu-t.

1932-ben megjelent első nagyobb terjedelmű, Megelőző tűzrendészet című munkája. A könyv bírálata a Tűzrendészeti Közlöny májusi számában jelent meg, ebből egy rövid részlet:

„Munkájában az alkalmazott fizikai, kémiai tudomány, a technika és a rendészeti jog fejlődésével teljesen lépést tart, vagy azok minden újítását figyelembe veszi. S teszi ezt oly kimerítő részletességgel, mely művét nemcsak a laikusok, hanem az érdekelt szakemberek előtt is a legértékesebb szakkönyvvé avatja.”

Miután rendeződtek a vármegye tűzrendészeti ügyei, teljes energiájával az országos tűzrendészeti ügyek intézésébe kapcsolódott be. Az országos szövetség kijelölte az ásványolaj-rendelet, a kéményseprési szabályrendelet, a vármegyei tűzrendészeti szabályrendelet előkészítésével foglalkozó bizottságba.

A törvénytervezettel kapcsolatban ő képviselte az országos tűzoltószövetséget a belügyminiszteri tárgyalásokon, majd szintén ő referált a miniszterközi bizottságban a tervezetről.

A tűzbiztosító társaságok megadóztatása és a tűzrendészeti törvény érdekében megszervezte a sajtópropagandát.

Ugyanazon tartalmú, de más-más szövegű cikket írt, s megszervezte közléseiket egy meghatározott vasárnapon. Így történt, hogy ugyanazon a napon az ország 69 napilapja követelte a tűzbiztosító társaságok megadóztatását és a tűzrendészeti törvény megalkotását.

Roncsik egyike a legtermékenyebb tűzoltó szakíróknak, 21 könyve jelent meg nyomtatásban és számos cikke a debreceni és a magyarországi napilapokban, folyóiratokban, továbbá német, osztrák, angol, amerikai, francia, lett, litván és észt tűzrendészeti szaklapokban, valamint egyéb alkalmi tűzoltói kiadványokban.

Munkáját, tevékenységét elismerték, ennek látható jele az a 22 kitüntetés, amit magáénak vallhatott. Köztük a Magyar Érdemrend tisztikeresztje I. oszt. ezüst Vitézségi érem. V. Károly Csapatkereszt, Magyar Vöröskereszt Díszérem, XXX. éves Tűzoltó Szolgálati érem, a Német Lovagrend Marianer keresztje, osztrák és francia Tűzoltó Érdemkereszt.

Az elismert és megbecsült tűzoltó-főparancsnokot a II. világháborút követően „kikezdték” rendőri múltjáért és amiatt, hogy végrehajtotta 1944-ben a kiürítési parancsot és a tűzoltószereket nyugatra szállította. Mindezekét a rendőrség a 3540/1945. számú határozatával 1946. január 4-én internálta.

E határozatot megfellebbezte, de az ítéletet másodfokon is jóváhagyták. Ezt követően a belügyminiszterhez felülvizsgálati kérelmet adott be és a debreceni rendőrség 2307/8 Fk. III./1946. sz. határozatával megszüntette az internálást. 1946. október 3-án a rendőri felügyeletet is. Tűzoltóparancsnoki állásába azonban nem tudott visszakerülni.

1946-tól a református egyháznál volt szerény tisztsége és fizetése, de nem lett hűtlen tűzoltói hivatásához. A BM Tűzrendészeti Parancsnokság 1954-ben megkereste a Tűzoltó Múzeum létrehozásával kapcsolatban és ő készségesen működött közre annak tervezésében, gyűjteményanyagának gyarapításában. A már korábban elkészített, „A tűzrendészet története Magyarországon a római kortól 1945-ig” című és a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség utolsó 15 évének történetét feldolgozó kéziratát a múzeum rendelkezésére bocsátotta. A Tűzoltó Múzeumnak adományozta a több száz darabból álló érem- és sisakcímer-gyűjteményét.

A Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnoksága 1993. február 16-án dr. Roncsik Jenő munkahelyi rehabilitációját kezdeményezte a Belügyminiszternél.

A lefolytatott vizsgálat alapján a Belügyminiszter a 00/140/1993. számú határozatával semmisnek nyilvánította dr. Roncsi Jenő tűzoltóparancsnok elbocsájtásának indokát és egyben kinevezte posztomusz tűzoltó ezredessé. Még ugyan ebben az évben május 4-én a debreceni tűzoltóság aulájában a megyei és városi tűzoltóság dr. Roncsik Jenőnek születésének 102. évfordulójára emléktáblát avatott melyen a volt tűzoltóparancsnok mellszoborra is helyet kapott. Az emléktábla avatásán a még élő családtagok mellett a megye önkéntes és hivatásos tűzoltóinak küldöttségei is résztvettek.

Epilógus

Amikor már majdnem kész lettem a kiadmánnyal az alábbi kételyeim támadtak:

– Vajon megírtam-e mindet erről a nagy múltú szervezetről, amit tudni kell?

Ha felesleges fejezeteket írtam. Mi van ha keveset vagy túl sokat írtam.

– Töprengésem után arra a következtetésre jutottam, hogy mindezeket az olvasóra bízom. A kiadvány meg írása során a jó szándék vezetett, az, hogy Debrecen város tűzvédelmének alakulására emlékezzünk.

Segítséget kívántam nyújtani azoknak akik később e szerény kiadványt maguk ki akarják egészíteni.

– A legfontosabb volt számomra, hogy emléket állítsak ennek a nagy múltú szervezetnek.

A tűzoltók megérdemlik az ünneplést és azt kívánom vigyék tovább a 125 év kibontott zászlaját.

Tiszteletemet fejezem ki bátor tűzoltóink hozzátartozói részére, akik e veszélyes szolgálathoz biztosítják a nélkülözhetetlen családi háttérrel.

Debrecen, 2002. július

Takács Imre

ny.tű.alez.

tűzoltósági tanácsos

Hajdúböszörmény Önkéntes Tűzoltóság Parancsnoka

Felhasznált irodalom

Dr. Roncsik Jenő: Tűz pusztításai Debrecenben
Debrecen város vázlatos tűzvédelme
Debrecen Hivatásos Tűzoltóság évkönyve 1923–28-ig
BM Könyvkiadó: A tűzrendészet fejlődése az őskortól a modern időkig.
Magyar Tűzoltó 1968. évi 5. szám
Tűzvédelmi Tájékoztató I. évf. 4. sz.
Tűzvédelem 1999. X. szám.
Török István Debrecen Hivatásos Tűzoltó Parancsnok és Vármegyei tűzrendészeti felügyelő fényképhagyatéka.
Debrecen Levéltár anyagai

Jelentősebb ipari tüzesetek Debrecenben

Debrecen a középkor során gyakran hamvasztották el tüzek. A feljegyzések szerint 1548 és 1811 között húsz olyan tűzvész pusztította a várost, amikor egy-egy esetben, a település fele, kétharmada lett a lángok martaléka. Szerencsére a védekezésül hozott intézkedések (építési előírások, cseréptető stb.) véget vetettek a hasonló arányú csapásoknak, de a változó élettel bekövetkező új szokások is számos veszélyt rejtettek magukban. Például sok-sok dolgozóval munkahelyek (gyárak) jöttek létre, rátértek a tűzveszélyes anyagok (petróleum, benzin, gáz) használatára. Mindezek eredményeként megjelentek az új helyzet új tüzesetei.

Az István-malom raktárának égése

A múlt század végén Debrecen egyik legjelentősebb üzeme az István gőzmalom volt. Telephelye ma is jól látható a Füredi úton. Annyira kiválóan prosperált ez az üzem, hogy a részvényesek az 1848 óta működő úgynevezett Ó-malom és az 1854-ben épített kétemeletes raktár mellék szorosan odaépítették az Új-malmot is, hogy így növeljék a jövedelmezőnek mutakozó termelést. E két malomépület közé ékelt raktár tetőzete gyulladt ki 1891. június 8-án este $\frac{1}{2}$ 8 órakor. A malmi munkások igyekeztek elfojtani a tüzet, de erőfeszítéseik hiábavalóak voltak. A felszálló füstöt a nagytemplombeli toronyór (tűzőr) is észlelte és jelezte azt telefonon a tűzoltóaktanyának, ahonnan a tűzőrség azonnal ki is vonult, de mire lófogatú fecskendőivel kiért a tűzhöz, akkorra a raktár, – amelyet a kétmalom épülettel átjárók kötöttek össze – illetve annak teteje már magasra csapó lángokkal égett.

A városban félreverték a harangokat, és terjedt a hír: ég a malom!

Riadt, kíváncsiskodó emberek tömege tódult ki az utcákra, az ipartelepre.

Ott, amíg lehetett, a raktár alsó szintjéről mentették a készletet. Zsákokban hordták ki a búzát, az üres zsákokat és a gyártáshoz szükséges egyéb malom-szereket pedig az ablakokon keresztül dobálták ki a szabadba. Az értékmentés munkáját azonban nemsokára abba kellett hagyni. Éjjel 11 órakor fáklyaként égett a raktár és a tűrhetetlenné nőtt meleg következtében az épületbe belépni már nem lehetett. Annál inkább, mert a felsőbb raktári szintek, a famennyezetes emeletek egymás után szakadtak le. Ezek dübörgő robajjal suhantak alá, miközben az egyre erősödő lángtenger félelemkeltően zúgott. Fokozta az ijedelmet, hogy nem sokkal az utolsó emelet leszakadása után a raktárépület északi fala váratlanul kidőlt. A magasból hatalmas kődarabok, fal részek zuhantak le. A pánik – ennek hatására – olya nagy lett, hogy még az oltás is abbamaradt egy időre.

A 10-15 méteres lángokat a tűzoltóság, a malmi munkások és a segítségre két század katonaság egy része (a katonaság másik része a kíváncsiskodókat tartotta távol), a két szomszédos malom tetejéről próbált oltani, ugyanakkor a két utóbbi épületet is védte, nehogy azokra is áttérjedjen a tűz. Ez annál is inkább sikerült, mert szél nem fújt. A raktár azonban tökéletesen leégett.

Másnap reggel az elpusztult lisztraktárban összehalmozódott négy méter vastag parázsló törmelék már az ablakokon keresztül ömlött ki, nagy kupacokban, az udvarra. E törmelék égő lisztből, búzából, juta anyagból, gerenda maradványokból, deszkából állt és ebből újból, meg újból előtörték a lángok. Az oltási műveleteket a visszamaradt ügyeletes csoportnak szakadatlanul folytatnia kellett még harmadnapon is.

Az üzem nagy kárt szenvedett. A raktárépületen túl, amely teljesen a tűz martaléka lett, megsemmisült 12619 mázsa áru, odaégett 7635 mázsa búza és elégett 46645 darab zsák is. Igaz, a kár egy részét a biztosító társaságok (326 ezer koronát) megtérítették, ez azonban nem fedezte a teljes veszteséget.

Érdemes megemlíteni, hogy a gyártási folyamat mindössze nyolc napig szünetelt az István malomban, és a sértetlenül maradt többi raktárból az ügyfelek kiszolgálása ez alatt sem, egy pillanatra sem állt le. A részvényesek rendkívüli közgyűlése pedig már augusztus 2-án akként döntött: új raktárt építtetnek, mégpedig az előzőnél nagyobb, három emeleteset és azt egy mászaházzal is bővítik.

Az 51000 mázsa készlet befogadására alkalmas új raktár már november végére (a határozat után négy hónappal!) elkészült.

Az eset több tanulsággal is szolgált. A tűz korlátok közé szorításában, a tovatérjedés megakadályozásában nem kis része volt az 1883-tól Publig Ernő hivatásos tűzoltó tiszt által betanított és gyakoroltatott gyári tűzoltóknak. Másrészt nyilván való lett, ilyen nagyságrendű tüzekhez nem elégséges a telepen lévő kutak vize (városi vízvezeték még nem volt!), így a közeli Margit-fürdőből kellett az oltáshoz szükséges vizet pótolni. A Publig Ernő és Péter Gábor tűzoltótisztek irányította mentési munkálatok mellett fontos szerepet töltöttek be a kivezényelt honvédek is az érdeklődők távoltartásával, hiszen ellenkező esetben a kidőlt fel súlyos szerencsétlenséget okozhatott volna. De arra is figyelmeztetett az esemény, hogy a gyártelepek építésénél a jövőben nagyobb körültekintéssel kell eljárni.

Robbanás és tűz a Gázgyárban

A történelmi Magyarországon harmadikként, vidéki másodikként hozták létre Debrecenben 1863-ban a Gázgyárat az Indóház (vasútállomás) déli oldalán, a későbbi „Nagyhíd” lábánál. A Légszeszgyárat – így nevezték akkor a Gázgyárat –, 1900-ban saját kezelésbe vette Debrecen városa, és innen szol-

gáztatott gázt a lakosságnak világításra, üzemi motorok hajtására, közvilágításra.

Ebben az üzemben történt 1905. január 15-én vasárnap délután robbanás a gáztisztító készüléknél. A robbanás 60 méteres magasságba röpítette fel a többmázsás, vastag vaslemezről készített tetőt, kidöntötte a desztilláló épületének oldalfalait, és tüzet is okozott.

A debreceniek délután fél hatkor a detonáció hangjára riadtak fel. A Varga utcán és az Ispotály laposon kiszaladtak az emberek a házakból, s megdöbbenve vették észre, hogy az Indóház felett vörös az ég. Akkor már lángolva éget a gáztisztító épülete.

A tűzoltóknál éppen Ernő névnapot ünnepeltek. Együtt voltak vagy hetvenen a Csapó utcai laktanyában. A riasztásra a vigadozást rögtön abbahagyva, Publig Ernő parancsnok vezetésével, késelem nélkül vonultak ki a helyszínre. A tisztító épülete ekkor már lángokban állt. A lángok a Gázgyár kéményének tetejéig csaptak fel. Félő volt, hogy a tűz eléri a nagy gáztartályokat, s akkor olyan robbanás következik be, amely a környező kertségek (Homok-, Téglás-, Boldogfalvi kert) nagy részét tönkretesz. A védekezést a hatalmas szél is nehezítette: az izzó szikrát, pernyét messzire vitte.

A katonaság is kivonult, és igyekezett a kíváncsiskodókat hátrább szorítani, hogy egy esetleges újabb robbanás előfordulásakor nehogy tömegszerencsétlenség következzen be.

Este 9 órára sikerült a tüzet teljesen elfojtani. Előzőleg este 8 órakor az utcai lámpák egy részét kioltották a városban, két órával később, este 10 órakor pedig teljesen megszűnt a gázszolgáltatás. Ez a helyzet azután napokig tartott. A város üzemeinek gázmotorjai nem jutottak energiához, az éttermek, kávéházak kénytelenek voltak áttérni a gyertyavilágításra. (Villany egyébként akkor még nem volt Debrecenben) Különösen nagy problémát okozott a gázhiány az Aranybika Szállodában, melynek szobái gázfűtésesek voltak.

A Gázgyárban a tűz után a lehető leggyorsabban indult meg a helyreállítás. A tisztító egyik tartályát a gépjavító műhelyben készítették el. Ennek az üzemnek 30 lakatos is átment segíteni a Gázgyár 20 lakatosának a deformálódott tárgyak eltávolításában; résztvettek a pótlásokban, a szerelő munkákban is. 100 munkás sürgölődött a romok eltakarításánál, valamint a földmunkáknál. A dolgozók újabb csoportja pedig a gáztisztító új épületeként fűrészporról kitöltött, kettősfalú deszkaépületet emelt, amit szalmával fedtek. A helyreállítási munkák éjjel-nappal folytak, így azután január 19-én estére már ismét megindulhatott a városban a gázszolgáltatás. Ebben nagy érdeme volt a Gázgyár igazgatójának, s kiváltképpen a gépjavító műhely vezetőjének és dolgozóinak, hiszen az általuk nyújtott segítségnek köszönhetően indulhatott meg újra a városban a gázszolgáltatás.

S ha a gázrobbanás zavarokat is idézett elő Debrecen üzemeinek termelé-

sében, a színházi előadásoknál (ezek is szüneteltek) és a lakások világításában – fűtésében, szerencsére emberéletben nem esett kár.

Mindesetre a történetek súlyos veszéllyel fenyegették a környező utcák lakóit, s hosszú ideig döbbszt beszélgetések témája volt a Gázgyárban történt robbanás.

Ugyanakkor tulajdonképpen soha nem tudták megállapítani a robbanás valódi okát. Tény volt ugyanis, hogy a szerencsétlenség előtt alig félórával végzett ellenőrzéskor még semmiféle szivárgást, vagy egyéb rendellenességet sem mutattak a műszerek.

Leégett az Erzsébet malom

1898. november 12-én alakult az a közkereseti társaság, amelyet a néhány héttel korábban Genfben meggyilkolt királynéről neveztek el Debrecen Erzsébet malomnak. Ez az üzem az akkori Diószegi úton (ma ez a rész Vágóhíd utca) állott. Ennek a malomnak egykori épületében működött később (1928-tól) a Kiss Testvérek bőrgyára, 1948 után pedig a Budapesti Bőripari Vállalat Üzeme.

A malom épülete 1914. október 9-én éjjélkor gyulladt ki. Gócsi István almolnár vette észre, hogy a padláson lévő porszívó gépből láng csap ki. Munkatársaival együtt Minimax készülékekkel megkísérelték eloltani a tüzet, de beavatkozásuk nem vezetett eredményre. Sajnos a vízzel való oltás sem járt eredménnyel, mert – hanyagság miatt – a tűzcsapokon nem volt tömlő.

Értesítették a városi tűzoltókat is, akik ugyan negyed órán belül a helyszínen voltak, addigra azonban már az egész malom égett. Az egykori újságok szerint a lángok 50-60 méter magasra csaptak, s a tűz kísérteties fénybe borította a környéket. hamar kiderült, hogy a főépület és a vele egybeépített raktár menthetetlen. Ebből a raktárból a lisztet és a búzát igyekeztek kihordani, ezt meggyorsítandó az épület falán több nyílást is bontottak.

A mentésből derekasán kivették részüket a 39. gyalogosezred katonái, kik a közeli Pávilon (ma Kossuth Gimnázium) laktanyából érkeztek. Ennek ellenére a raktárban lévő gabona és liszt java elégett.

A malom és a raktárépületek tetőzete hamarosan berogyott, sőt egy kidőlő falrész maga alá temette Tani Lajos 27 éves hivatásos tűzoltó csővezetőt, akit ugyan gyorsan kiszabadítottak a törmelékek alól, de az orvos már csak a beállott halált állapíthatta meg. Tani Lajos volt a debreceni hivatásos tűzoltók első hősi halottja.

A megfeszített munkának köszönhetően a telep többi létesítményét sikerült megmenteni, de így is 3-400 ezer korona kár keletkezett. S a vállalat tönkrement, a malom nem őrlött többé...

A tűzvész után az üzem telkét, megmaradt épületeit eladták, a részvénytársaságot felszámolták.

Nagy tanulsága volt ennek a tűznek, hogy a hanyagság (tömlők hiánya) a vész idején megbosszulja magát.

A bajtársak – idők múltával – emlékművet állítottak a hősi halált halt Tani Lajosnak, de ez az obelisz (a II. világháború alatt) a debreceni tűzoltó-laktanyát ért bombatámadáskor elpusztult, s azóta sem pótolták.

Tűz a Vagongyárban

A gyártelep segítséget hívó kürtszava verte fel az álomba merült város csöndjét 1914. március 18-ról 19-re virradó éjjel. A MÁV Gépjavítóműhely (Vagongyár) V. osztálya, a telep legnagyobb műhelye, a kocsiosztály gyulladt ki.

A tüzet éjjel 11 órakor észlelte az éjjeliőr, s rögtön riasztotta telefonon az üzem tűzoltóit. A lángok ekkor már a tetőn törtek elő az épület közepénél a kocsifényező osztálynál. Későbbi feltételezés szerint a szekrényekben lévő olajos kócsok és rongyok öngyulladás okozta a tűzvést. A tűz keletkezésére, terjedésére jellemző, hogy az este 10 órakor tartott ellenőrzéskor az üzemi tűzoltók még füstöt sem észleltek, sőt amikor félórával később egy vonalszakasz javítására vonuló munkáscsapat szerszámokét ment a műhelyre, az sem tapasztalt semmi különöset.

Tűzbe borult a kocsiszerelő 156 méter hosszú, jórészt fából épület 108 méter széles csarnoka, ahol munkanapokon 450 munkás dolgozott. Az épületbe 8 sínpár vezetett, s itt tárolták, illetve javították, újították fel a vasúti kocsikat.

A riasztás után a főművezető érkezett elsőnek a műhelybe, de Albert Nándor telepi tűzoltóparancsnok is hamar megjelent beosztottaival, és négy fecskendővel megkísérelték az oltást. A telep vezetékeiben azonban nem volt víz, mert – szombat este lévén – a gépházban elzárták a vizet. Más probléma is adódott. A föld alatti vízcsapok a rájuk rakódott homok és piszok miatt használhatatlannak váltak. Miután megindult a víz a vezetékekben, a nyomás olyan kicsiny maradt, hogy a fecskendők vízugara az ereszig sem jutott el, így az után, az egész tetőt elborították a lángok. Végül is mozdonyokkal kellett vizet hozni az állomásról. Mire a városi tűzoltók megérkeztek, már az egész tető égett.

A városi tűzoltókat Szikszay Gyula főparancsnok, valamint Darvas Béla és Meixner alparancsnokok vezették. Ők három fecskendővel jöttek, később a nagyteljesítményű gőzfecskendő is megérkezett. Megkísérelték a hatalmas tűz oltását, de 12 órára kiderült, hogy a szerelő csarnok menthetetlen. A dolgozók megpróbálták az épületben lévő vasúti kocsikat kitolni, de mindössze 15-20-at tudtak megmenteni a lángoktól. 85 teher – és 26 személykocsi a lán-gok martaléka lett. Ezek között 6 olyan személykocsi is volt, amelyeknek a

javítása már befejeződött, sőt gáztartályait is feltöltötték. Ezek a tartályok sorra felrobbantak és pernyét, deszkákat, tetődarabokat dobtak fel negyven méter magasra.

Ezután a közelben álló szertárakat, raktárakat igyekeztek megóvni. Sikertelenül megmenteni az alig 50 méterre lévő petróleumos, benzines hordókat is, amelyeket a segítségül érkezett 61. és 39. gyalogezred katonái görgettek el a veszélyeztetett területről.

A feltámadt erős szél miatt a tűz három házat is felgyújtott a Homokkertben. Ezek közül az egyik teljesen leégett, pedig légvonalban 1400 méterre volt a Vagongyártól. Ezért azután éjjel 1 órakor a tűzoltók egy része két fecskendővel átrobogott a Homokkertbe.

Az üzemben annyira megnőtt a kíváncsiskodók tömege, hogy a tolongók számát 10 ezer főre becsülték, ezért a rend fenntartása érdekében segítséget kértek a 2-es honvéd huszároktól is.

A tűz 2 millió korona kárt okozott a műhelyfőnök szerint. Az épületkár 1 millió, a bennégett kocsik értéke 815 ezer, az elpusztul szerszámoké 200 ezer korona volt.

A tényleges kár azonban ennél jóval nagyobb lett, mert bár emberéletben nem esett ugyan kár, de a munkások közül többen is megsérültek. A termelésben is kiesés következett be. Felépítettek ugyan két hét alatt egy körülbelül kétezer négyzetméteres ideiglenes tetőt, amely alatt a munkát azonnal megkezdték, de itt csak kevesebb létszámmal és a mostoha körülmények miatt kisebb termelési eredménnyel tudtak dolgozni.

Megállapítható volt, hogy a tűz gyors terjedésében és nagy pusztításában a vízhiánya is része volt. Az elzárt vezetékekről egyébként az is kiderült, hogy elhanyagolt és leromlott állapotban volt.

Malomtűz áldozatokkal

Félrevert harangok kongása riasztotta Debrecen lakosságát 1894. július 27-én hajnali negyed háromkor. A város nagy ipartelepe az István malom háromemeletes része, az úgynevezett Újmalom része égett. A tűz az épület észak-keleti sarkába, a búzatisztító részlegnél keletkezett. A későbbiekben csak következtetni tudtak arra, hogy valószínűleg egy nem kellően kent tengely tüzesedett be, amitől a gyúlékony lisztpor, majd az épület rendkívül száraz famennyezetei hirtelen tüzet fogtak.

A tűz keletkezése, terjedése olyan gyors volt, hogy a helyszínen dolgozó három munkás és az oltásban segédkezni akaró kapuőr már nem tudott elmene-külni az épületből. Mindnyájan ott lelték szörnyű halálukat a lángok között. Sajnos ezek a munkások a tűz észlelésekor nem adták le rögtön a vészjelzést, megpróbálták ők maguk elfojtani a lángokat, így a többi dolgozó csak akkor

szerzett tudomást a bajról, amikor a lángok már magasra csaptak. Ekkor értesítették a telepen lakó üzemigazgatót, aki rögtön telefonált a városi tűzoltóknak. A malomban pedig bekapcsolták a gőszivattyút, igyekeztek feltölteni az emeleteken lévő víztartályokat, és négy fecskendővel megkísérelték az oltást is.

Perceken belül megérkeztek a hivatásosokból és önkéntesekből álló városi tűzoltók is, Szikszay Gyula főparancsnok és Publig Ernő parancsnok vezetésével. A tűzözönre Pollák Ernő, Morvai Sőtér és Csanády Lajos tűzoltók irányították a magukkal hozott három fecskendő vízsugarait. Az égő liszt, korpá, a zsák és a faszerkezet olyan hőt sugárzott, hogy tízméternyire sem lehetett megközelíteni a tüzet.

Már az első pillanatokban kiderült, hogy kevés lesz a tűzoltók ereje, ezért a malom igazgatója telefonon segítséget kért a közelben lévő Péterfia utcai honvéd laktanyából, ahonnan a katonaság is csakhamar a helyszínen termett; a katonák egy része a rendőrökkel együtt kordont vont, a balesetek elkerülése érdekében; másik részük az oltásnál segédkezett.

Jellemző a helyzetre, hogy a pincében keletkezett tűz lángjai pillanatok alatt a harmadik emeletig csaptak fel, és negyedórával később egyetlen óriási égő katlanná változott az egész malom. Az emeletek iszonyatos robajjal omlottak le.

A tűz rémületes gyorsasággal terjedt, de körültekintő szervezéssel és munkával elfalazva az átjárókat, gépszíjnyílásokat stb.-t, sikerült megakadályozni, hogy a tűz átterjedjen az 1891-es tűz után újjáépített raktárra. A közben erősödött, sőt viharossá vált szélben azonban nem lehetett megakadályozni azt, hogy a malommal összeépült gép- és kazánházak ki ne gyulladjanak. A munkások előrelátásból kiengedték a gőzt a kazánokból, s habár a 350 lóerős gép és más értékes berendezések elpusztultak, robbanás nem következett be.

A tűz átsapott a malomépülettel szembeni deszkafalú, 250 négyzetméteres, cseréppel fedett raktárra is. Innen a katonák közreműködésével sikerült ugyan néhány száraz zsák lisztet kimenteni, de a készlet zöme és maga ez az épület is, akárcsak a már említett gép- és kazánházak, valamint az üvegház (ahol a malom fáradt gőzét kertészeti célokra hasznosították) elpusztult. Sőt a szél sodorta pernye négy pajtaépületet a Vénkertben is felgyújtott.

Közben a Cziffra Nándor vezette malmi (üzemi) tűzoltók a zsákraktárat igyekeztek a tűztől megóvni.

A tűzoltók közül hárman sebesültek meg. Saáry Lajos hivatásos tűzoltó mindkét alkarpját ablaküvegek hasították ki. Egy másik tűzoltó, saját életét mentve, ugrás közben sérült meg.

Óriási volt az anyagi kár. Az Új-malom teljesen kiégett, csak a négy fő fala maradt meg, de a falak között még napokig égett, izzott az épületrészek, a gabona és a liszt tüzes keveréke. Mintegy 800 ezer koronára becsülték a kárt. És pótolhatatlan veszteséget jelentett a négy családos ember halála. A

négy munkás családjáról a malom vezetősége segélyekkel gondoskodott, és az elhunytak emlékére a malomtó közepén fekvő szigetre márvány obeliszket emeltek. (Ez 1945. után eltűnt, de két középiskolás diák 1968-ban megtalálta és beszállította a Déri Múzeumba.)

Az anyagi kárt tekintve később is voltak nagy tűzvészek Debrecen üzemében, de emberáldozatai miatt ez az eset maradt hosszú ideig a legemlékezetesebb a városban.

Helyhatósági tűzrendészeti és tűzoltási szabályrendelet

(értvényes Debreczen szab. kir. város területére)

1. §

A tűzrendészetet Debreczen szab. kir. város területén a hatóság az 1886. évi XXII. t.cz. 3. 27. és 28. §-ai értelmében önállóan a városi tanács és a rendőrkapitányság által gyakorolja.

2. §

Mindenkinek szoros kötelessége a tűzzel és világító szerekkel a legnagyobb gonddal bánni és tűzveszélyes tárgyak raktározása és azoknak forgalomba hozatal körül, a tűzvész kikerülése céljából megkívántató óvatossággal eljárni.

3. §

Családfők, szolgálat- és munkaadók kötelesek családtagjaikat, illetve cselédeiket és munkásaikat, az előző szakaszban foglalt határozmányok, megtartására szorítani.

Közintézetek, gyárak, műhelyek, áru-raktárak stb. tulajdonosai, előljárói, főnökei vagy személyesen vagy e célra különösen kijelölt, megbízható személyek által kötelesek ellenőrzést gyakorolni illetve gyakoroltatni, hogy alkalmazottaik, hozzátartozóik, munkásaik vagy cselédek tűzveszélyes anyagok raktározása, azoknak forgalomba hozatala, nemkülönben a tűzzel és világító szerekkel való bánás körül a megkívántató gonddal és óvatossággal járnak-e el.

Nagyobb szabású gyárak, kereskedelmi és ipari vállalatok éjjeli tűzörök alkalmazására kötelezhetőek.

4. §

Épületekben csupán e célra készült tűzhelyek és kemenczékben szabad tüzelni.

Tűz gerjesztésre petróleumot vagy más lobbanó anyagot használni tilos.

5. §

Szenes-fazekakat, melegítőket stb. valamint füstölőkészülékeket, istállókban, padlásokon vagy más oly helyiségekben, melyek tűzveszélyes tárgyak elhelyezésére szolgálnak, használni tilos.

Más helyiségekben e melegítő, hevítő és füstölő edények, készülékek csak az esetben használhatók, ha tűzbiztos anyagból készítsék és a szenes-fazekak, hevítő kemenczék (bádogosoknál) ezen felül tűzbiztosan elzárhatók. Mindazonáltal az említett tűztartályok gyúlékony anyagok veszélyes közelében fel nem állíthatók.

6. §

Fa forgács és hasonló parazsat és hamut adó anyagok világító szerül nem használhatók.

7. §

Istállókba, házak padlásaira vagy más, gyúlékony tárgyak elhelyezésére szolgáló helyiségekbe pusztá tűzzel, vagy világgal különösen petróleum lámpával belépni, vagy azok közvetlen közelében járni tilos.

Padlásokon, fáskamarákban vagy más gyúlékony tárgyak elhelyezésére szolgáló helyiségekben dohányoz, gyufát gyújtogatni szintén tilos.

Ha ily helyiségekben a világítás használata elkerülhetetlen, az esetben az csak jól elzárható lámpásban s az is gyúlékony tárgyaktól kellő távolságban használandó. Zárt helyiségekbe, melyekben phosphor, aether, borszesz, naphta, terpention-olaj s ezekhez hasonlók vannak beraktározva, lámpással csak azután szabad belépni, miután, a netán összegyűlt gyúlékony gázok eltávolítására kellő léghuzam állíttatott elő. Hasonló elővigyázat követendő akkor is, ha zárt helyiségekben a szag vagy más körülmények légszesz kiömlésre mutatnak.

8. §

Az előző szakasz 1.2. és 3. pontjának rendelkezései azon helyiségekre is vonatkoznak, melyekben gyaluforgács vagy takarmány (szecska) vágatik, vagy tarttatik, len vagy kender nyersen, vagy a kötélverők által feldolgoztatik.

9. §

Helyiségekben, melyekben könnyen gyúlható anyagok feldolgoztatnak, tisztíttatnak vagy száríttatnak, a gyertya vagy olaj-, illetve petróleum világításnál lámpások, légszesznél pedig a lángokra drót-kosarak alkalmazandók.

10. §

Zsirt és faggyút olvasztani, olajat, szurkot, lackot és lenkenczét (Firniss)

főzni – amennyiben ez nem tisztán háztartási célokra történik – csak e célra berendezett tűzbiztos helyiségekben, vagy a szabadban, gyúlékony tárgytól távol van megengedve.

11. §

Nyílt tüzet a szabadban, gyúlékony tárgyak vagy épületek közelében rakni tilos.

Ha építkezéseknél az épületekben, vagy azokon kívül tűz vagy parázs szükséges, az tűzbiztos módon kezelendő.

Utcákon és köztereken tüzet, csak a rendőrhatalóság engedélyével szabad rakni, s ez esetben is a hatóság által előírt elővigyázati intézkedések pontosan végrehajtandók.

Ilyen tüzek (2. és 3. pont) folytonos felügyelet alatt tartandók s mielőtt elhagyatnának, teljesen eloltandók.

12. §

Tűzijátékszereket a város belterületén, emberek által lakott vagy látogatott helyeken rendőrhatalósági engedély s kellő óvintézkedések nélkül meggyújtani tilos.

13. §

Hamut csak tűzbiztos tartályokban, tűzbiztos helyen szabad elhelyezni, azonban semmi esetre sem a házak padlásain, vagy oly helyeken, ahol gyúlékony anyagok le vannak rakva.

Tőzeg-hamut, melyet előbb jelzett módon eltenni nem lehet, csak vízzel kellőképpen történt lelocsolás után szabad a tűzhelyről eltávolítani.

14. §

Azon tartályok, melyekből petróleum s hasonló tűzveszélyes anyagok, a kicsinybeni eladásnál közvetlen kiméretnek, ércből készítették s jól zárók legyenek. Másnemű tartályokat használni tilos!

15. §

Széna, szalma és csépeletlen gabonanemű, kazlakban stb. csupán a városon kívül, s ott is a lakóépületektől kellő tűztávlatban helyezhetők el.

Nagyobb készlet phosphor, aether, borszes, kénsav, petróleum, lenkecze, lak, kátrány, photogen, ligroin, terpentín-olaj, faggyú kenőcs, szurok és kén

csak a városon kívül s szabályszerűen épített és felszerelt raktárakban helyezhetők el. Hogy a petróleum és ligroin, továbbá lőpor eladásával foglalkozóknak milyen mennyiséget szabad üzleti helyiségekben, vagy lakott épületekben tartani, a fennálló kormányrendeletek szabják meg.

16. §

A légszesz előállításánál és használatánál mindennemű óvintézkedések megtartandók, hogy vagy robbanás kikerültessek

17. §

Oly anyagok, melyek meggyulladás veszélye nélkül egymás mellé nem helyezhetők, elkülönítés nélkül raktározni tilos.

Nevezetesen nem szabad nagyobb készlet salétromot, salétromsavas nátront, (chilisalétrom) chlorsavaskalit és hasonló sókat, állandóan egy és ugyanazon helyen, könnyen gyúlható anyagokkal vagy erős savakkal együtt tartani.

18. §

Hasonlóképen tilos oltatlan meszet – különösen nem szilád épületek közelében – úgy elhelyezni, hogy az a megnedvesedéstől megóva ne legyen.

19. §

Termesztermények, úm. széna, szalma, takarmány a város belterületén csak fedél alatt és pedig csak jól megszáradt állapotban raktározhatók.

20. §

Szövő-gyárakban a hulladék gyapjú és pedig úgy a zsírozott, mint a nem zsírozott, a műhelyekből naponta eltávolítandó.

A hulladék gyapjú és a tisztító csepű és rongyok, melyek a gépek, lámpák stb. tisztításához használatnak, az épületekben csakis tűzbiztos tartókban, az épületeken kívül pedig csak gödrökben, melyek, ha az épületektől legalább is 15 méter távolságban nincsenek, tűzbiztosan befedendők, helyezhetők el.

21. §

Olajban páczolt és megszáritott posztóknak a szobákban való felhalmozása tilos.

Oly darabok, melyek még meleg állapotban vannak, csupán a páczoló-helyiségben s kellő felügyelet mellett halmozhatók fel.

A posztók szárítás alkalmával a kemecze csövektől kellő távolságban felagatandók.

22. §

Fedél-ablakok és ajtók, borzlyukak, szelelő- és egyéb épület nyílásokat, könnyen gyúlható anyagokkal betömni tilos.

23. §

A kémények és tűzhelyek tisztításáról a kéményseprési ipar gyakorlásáról szóló szabályrendelet intézkedik.

24. §

Olyan cselekvényeket, melyek a helyi viszonyok szerint könnyen tűzvész okozhatnának, de a melyek a fennálló törvények, kormányrendeletek, illetve ezen szabályrendelet szerint különben tiltva nincsenek, – a városi tanácsnak jogában áll esetről-esetre kibocsátandó rendeletek által eltiltani.

25. §

A rendőrkapitányság kötelessége kellően intézkedni az iránt, hogy mindaz, mi egy tűzvész kitörésének okául szolgálhatna, megelőztessék, illetőleg eltávolíttassék.

26. §

Minden félévben a város területén levő országos és város, valamint egyházi közintézetek vagy oly magánépületek, melyek nagyszámú közönség által látogattnak, tűzrendőri szemle alá veendő; a szemlebizottság jogában áll, ha annak szükségét látja, magánházaknál is időről-időre szemlét tartani.

E tűzszemlét az illetékes kerületi rendőrkapitányság, – a mérnöki hivatal s a tűzoltó-parancsnokság kiküldötteinek és az illető kerület kéményseprő mesterének közreműködésével teljesíti.

Ezen szemlebizottság kötelessége, minden tűzveszélyes szabálytalanságot felfedezni, annak megszüntetése iránt, a mennyiben okvetlenül szükséges, rögtön intézkedni és szükség esetén a rendőr-főkapitánysághoz, esetleg a városi tanácshoz a szükséges intézkedések végett jelentést tenni.

27. §

Minden közkút szivattyú szerkezettel látandó el s a 32 §-ban meghatározott városrészekben oly szivattyús közutak készítenők, melyekből a tűzoltásnál használt vízszállító edények közvetlen megtölthessenek. Az új kutak készítése jelen szabályrendelet életbeléptetésétől számított 3 év alatt eszközzendő.

28. §

Azon épületek, melyekben nagyobb mérvű tüzelések vannak, vagy nagy mennyiségű gyúlékony anyag elhelyezve van, legalább egy jó karban lévő kézi fecskendővel, szükséges hosszúságú létrával, kellő számú csáklyával, vízvedrekkkel és nagyobb lámpákkal ellátandók.

Mennyiben kötelesek az ily épületek tulajdonosai épületeiket a tűzoltó-őrtanyával távirdai tűzjelzővel saját költségükön összekötni, esetről-esetre a városi tanács, helyi szemle alapján fogja meghatározni.

29. §

Minden földszintes ház tulajdonosa köteles házát – a jelen szabályrendelet életbeléptetésétől számítandó 30 nap alatt oly hosszúságú létrával látni el, hogy azon nádas házaknál a tetőre, cseremes házaknál legalább a padlásra felmenni lehessen. Minden háztulajdonos köteles házát egy hordóval vagy kádval és egy vederrel ellátni s a hordóban vagy kádban a fagyos időszakot.

30. §

Mindenki tartozik az általa észrevett keletkező tüzet nyilvánosan kikiáltani vagy kikiáltatni.

31. §

A kistemplom tornyában állandó tűzőrség szervezendő és állítandó fel, addig is míg a hatóság egy tűz megfigyelő toronynak előállításáról gondoskodni fog.

A tűzőrség három tűzoltóból áll. Ezen tűzoltókat az önkéntes tűzoltó-testület rendeli ki időszakonként szolgálatra, a fizetett tűzoltók létszámából, s ugyan csak ezen testület látja el a tűzőrséget a szükséges tűzjelző szerelvényekkel.

32. §

A figyelő toronyban a tűzriadó harangkongatással közöltetik és pedig a következő módon:

5-6 kongás után kevés szünet tartandó, s 1, 2, 3, 4, 5 vagy 6 kongással a városrész, melyben a tűz támadt jelzendő.

A város tűzjelzési szempontból 6 részre osztatik be ún.:

- I. városrész, a Nagy- Péterfia utcának kelet felől eső oldala és a Nagy-Csapó utcának észak felől eső oldala által határolt terület;
- II. városrész, a Nagy-Péterfia utcának nyugat felől eső oldala és a nagyhatvan utca észak felől eső oldala által határolt terület;
- III. városrész, a Nagy Hatvan utcának dél felől eső oldala és a Piac utcának nyugat felől s a Miklós utcának észak felől eső oldala által határolt város rész;
- IV. városrész, a Miklós utcának dél felől eső, s a Kis-Várad utcának nyugat felől eső oldala által határolt város rész;
- V. városrész, a Kis-Várad utcának kelet felől eső, s a Teleki és Szent Anna utcának dél felől eső oldala által határolt városrész;
- VI. városrész, a Piac utcának keleti oldala, a Teleki és Szent Anna utcáknak északi oldala és a Nagy-Csapó utcának dél felől fekvő oldala által határolt városrész.

A harang jelek ismétlése közt kevés szünet tartandó.

A kongatás a figyelő toronyban legfeljebb ½ óra időn át tarthat.

A többi tornyokban csak a hatóság rendeletére – nagy mérvű tűzveszély esetén szabad a harangokat félreverní (kongatni).

A figyelőtoronyban, a kongatással egyidejűleg, kötelesek a tűzőrök, a tűz irányában nappal egy veres zászlót, éjjel egy lámpást kitűzni.

33. §

Az adott tűzriadó-jel hallatára kötelesek a városban szétszórta szolgálatot teljesítő rendőrök a járásukban lakó önkéntes tűzoltókat, kiknek lakásai könnyen felismerhető táblával vannak megjelölve, figyelmeztetni, – azután a tűz – színhelyére sietni.

34. §

Az illető katonai laktanyában lévő katonai tűz-készültség, és a központi felügyeletet tartó rendőr-tisztviselő a tűzoltó őrtanyáról telefon útján értesítetik.

35.§

A tűzoltás körüli vezénnyellett az önkéntes tűzoltótestület főparancsnoka, esetleg helyettese vannak hivatva.

36. §

Az önkéntes tűzoltók, ha a tűzhoz polgári ruhában jelennek meg, vörös karkötő által ismertetik fel magukat.

Tűzoltó egyenruhát vagy jelvényt, nem tűzoltónak viselni nem szabad.

37. §

A város területén kiütött tűz oltására, a debreceni önkéntes tűzoltó testület van hivatva, – mely a tűzoltást saját szolgálati szabályzata értelmében végzi; azonban e szabályzat a jelen szabályrendelet határozmányaiival nem ellenkezhetnek.

Az önkéntes tűzoltó testület parancsnoka szükség esetében igénybe veheti a városi hajdúk, útkaparók és utcaseprők közreműködését is.

A fölszólítottak ily esetben nem tagadhatják meg a segílyt és közreműködésük tartama alatt, a vezénylő tűzoltóparancsnok intézkedéseit követni kötelesek.

38. §

A tűzoltási teendőkkal megbízott önkéntes tűzoltótestület, tűzoltási és mentési szerelvényekkel köteles magát ellátni, legalább 15 főnyi hivatásos tűzoltót tartani.

Ezen kötelezettségnek pontos teljesíthetése céljából a város közönsége el látja az önkéntes tűzoltótestületet megfelelő őrtanya helyiséggel, szükséges tüzelő fával, lófogatokkal, nyomtatványokkal s évi segíly összeggel.

39. §

Szükség esetében a vezénylő tűzoltóparancsnok felhívására, a tűzvész színhelyén a fenyegető vagy már bekövetkezett közveszély elhárítására, illetőleg megszüntetésére köteles mindenki, amennyiben alapos okok által nem akadályoztatik, személyesen vagy háznépének, cselédeinek munkájával, avagy az oltalom szempontjából szükséges egyé eszközeinek, nem különben lovainak, szekereinek, a hatóság rendelkezése alá bocsátása által közreműködni.

40. §

A tűzvész helyére siető tűzoltóőrsegek által adott kürtjel vagy sípjel halatára tartoznak a menet irányába levő kocsik stb. félre, a menet irányát keresztező irányban haladók pedig az előtte nyíló utca sarka mögött oly tá-

volságban megállani, hogy a haladó tűzőrség menetében és kanyarodásában ne gátoltassék.

41. §

A veszélyben fogó házak tulajdonosai, ha maguk a veszélyezett házban laknak, továbbá házfelügyelői, vagy házmesterei és lakói saját érdekekben kötelesek a házban levő valamennyi helyiség és raktár kulcsait lehetőleg készen és kéznél tartani, hogy a tűzoltóparacsnok kívánságára bármelyik helyiséget vagy raktárt kinyithassák.

Tartoznak továbbá a tűzoltóparacsnok által kívánt minden felvilágosítást megadni és a tűzoltóknak működésükben minden lehető irányban segítségükre lenni. – A tűzoltóparacsnok intézkedéseinek sem a háztulajdonos, sem a lakók, sem a biztosító társulatok netán jelenlévő küldöttjei, vagy más magán személyek ellent nem mondhatnak.

42. §

Éjnek idején kiütött tűzvész alkalmával az utczai összes légszeszlámpások felgyújtandók s amennyiben szükségesnek mutatkozik, a tűz színhelyét környező házak földszinti ablaki felhívásra azonnal kivilágítandók.

43. §

A kigyúlt épület tőszomszédai, nemkülönben a tűzvész idejében uralkodó szél irányában levő házak tulajdonosai és lakói, kötelesek a házon levő minden nyílást lehetőleg elzárni, a háztetőt – különösen a faszindelyes vagy nádas tetőt – folyton locsolni s általában mindazt elkövetni, mi a tűz tovább terjedését megakadályozhatja.

Háztetők, tűzfal, kémények lebontása, ajtók, ablakok betörése csakis a tűzoltást vezető paracsnok rendeletére történhetik.

44. §

A tűzvész színhelyén vagy az által veszélyeztetett környéken a tűzoltóknak az épületeken, udvarokon, kerteken stb. ki- és bejárását ki sem gátolhatja.

45. §

Tűzvész esetén a házaknál levő kutak, vagy külön víztartók vizének igénybe vételét megtagadni nem szabad.

46. §

Kemény fagy idején előforduló tűzvész alkalmával köteles minden gyár, továbbá minden kazán-, illetve üst-berendezéssel ellátott gyáros, iparos stb. felszólításra kazánjában, üstjében vizet melegíteni s azt a tűzoltásra átengedni.

47. §

Minden tüzeset színhelyén – a városi tanács képviselőjében – a rendőrfőkapitány, illetve helyettese, továbbá a tűzveszély terület rendőr-alkapitánya, esetleg helyettese megjelenni köteles.

A rendőr-főkapitány, illetve a kerületi rendőr-alkapitányok hatásköre kiterjed mindazon intézkedésekre, melyek a tűzveszély körébe eső magánvagyon nagyobb mérvű megrongálására vonatkoznak, mint például: a szomszédházak tetőinek lebontása stb., továbbá kiszállások, elhelyezések, segélyezés, szóval a tűzoltás műszaki vezetésén kívül felmerülő közigazgatási teendőkre.

A városi hatóság képviselőjében megjelent rendőr-főkapitány, illetve a kerületi rendőr-alkapitányságoknak a tűz színhelyén megjelent tagjai, az elzárt körön belül a vezénylő tűzoltó-parancsnok közelében foglalnak helyet, – mely hely nappal vörös zászlóval, éjjel vörös lámpával jelöltetik.

48. §

A tűzoltóparancsnok, illetve annak helyettese a tűzoltás műszaki vezetése érdekében minden irányban önállóan intézkedik s a veszély helyén, megjelent rendőrség és katonaság segélyét saját felelősségére igénybe veheti. Intézkedéseiről a városi tanácsnak felelős.

49. §

A tűzoltás terén ácsorogni, keresztül-kasul járkálni s ez által a tűzoltókat működésükben akadályozni tilos. A biztosító társulatok küldöttei, a hírlapok kiküldöttei stb., kik jogosítva vannak az elzárt körön belépni s kik e végből a rendőr-főkapitány által igazolványokkal látandók el, a hatósági személyek mellett kötelesek helyet foglalni.

50. §

Hogy a város lakossága, nagy mérvet öltött tűz esetében a veszélyről idejekorán értesíthessék, jogában áll a tűzoltóparancsnoknak a városi hatóság képviselőjében megjelent rendőr-főkapitány engedélyének kikérése után, a város összes tornyaiban kongattatni. Ezen általános kongatással egyúttal minden

férfi lakos segédkezési kötelezettségének ideje beáll; különösen pedig kötelesek a kéményseprők segédekkel, a légszeszgyár tisztviselői s egyéb gyarak tisztje, s munkásai minden rendelkezésükre álló tűzoltó-szerekkel a tűzvész helyén megjelenni, s a tűzoltást vezénylő parancsnok intézkedései szerint segínyt nyújtani.

51. §

A tűzoltás bevégzése után köteles a leégett épületek stb. tulajdonosa, a tűzvész helyét saját költségén azonnal letakaríttatni.

52. §

Az égés elfojtása után 24 óra alatt köteles a kerületi rendőr-alkapitányság és mérnöki hivatal, továbbá a tűzoltó parancsnokság egy tagjából álló bizottság, a rendőr-alkapitány vagy helyettesének vezetése mellett, a szükséges tanúk és szakértők meghallgatása mellett, a tényállást felvenni, különösen pedig kipuhatolni:

- a) a tűz keletkezésének okát;
- b) kire esik a jelen szabályrendelet határozványai kellő meg nem tartása miatt elnézés, vagy hiba terhe;
- c) az égés által okozott kárt;
- d) vajon az égésnél olyas, mi különös intézkedést igényelne, nem mutatkozott-e?
- e) feladta a tűzrendőri statisztikai adatok gyűjtése s pontos felvétele.

Hasonló vizsgálatnak van helye, valamely tudomásra jött tűz eltitkolása, vagy keletkeztében elfojtott tűz körül is.

53. §

A tűzoltásra vonatkozó indítványok és panaszok tűzvész idején a tűzoltó parancsnokságnál, ez utóbbi elleni panaszok a városi tanácsnál adandók be.

54. §

Azon tűzveszélyes cselekvények vagy mulasztások, melyeket a büntető-törvény sújt ennek alapján; – az építési szabályrendelet által tiltottak pedig annak alapján büntettnek.

55. §

A jelen szabályrendelet intézkedéseinek, valamint a városi tanács által tűz-

rendőri ügyekben kiadott rendeleteknek áthágói kihágást követnek el, és amennyiben cselekvényök vagy mulasztásuk a büntető törvénykönyv határozmányai alá nem esik, 2 forinttól 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel és behajthatatlanság esetében 12 órától 5 napig terjedhető elzárással büntettetnek.

Behajtott pénzbüntetési összegek a városi tűzi pénzalapra fordítandók.

56. §

Jelen szabályrendelet életbeléptével minden eddig fennállott ilyenemű szabályok hatályon kívül helyeztetnek.

57. §

A büntető törvénynek, valamint a közhatóságnak tűzveszélyes cselekedeteit vagy mulasztásokat tiltó, vagy gyúlékony robbanó anyagok kezelése vagy raktározása körüli elővigyázati intézkedéseket tartalmazó rendeletei, nem különben az építészeti rendszabályok továbbá a színházak tűzbiztonsága tárgyában alkotott szabályrendelet. Ezen szabályrendelet életbeléptetése által változást nem szenvednek.

58. §

A jelen szabályrendeletbe ütköző kihágások felett első fokban a rendőr-főkapitányság, második fokban a városi tanács, harmadik fokban a m. kir. belügyminiszter bíraskodik.

Kelt Debrecen sz. kir. város törvényhozási bizottságának 1889. március 28-án tartott rendes közgyűléséből.

Melléklet

ISZABAD és KIRÁLYI
DEBRECZEN VÁROSÁNAK
TÜZ ELLEN
VALÓ
RENDELÉSEI.

Mellyek
A' FELSÉGES KIRÁLYI
HELY-TARTO. TANÁTS
által le-küldött Rendeletéből vétettek,
és ezen Városnak állapotjához
alkalmaztattak.

Mostan pedig
FELSÉGES
TSÁSZÁRNÉ
és
APOSTOLI KIRÁLYNÉ
ASZSZONYUNK

Kegyelmes Parantsolatjából, a' szoros meg-
tartásra ki-adattatnak.

DEBRECZENBEN,

1774. Biztendóben.

1555.

TÜZ ELLEN VALÓ
R E N D E L É S E K.

I. **A'** kiknek tehetsége engedi, igyekezzenek Téglából, és bálthajtásra építeni, ha tsak a' Konyhát és a' Kéményt-is.

II. A' kinek nints módja benne, hogy a' Kéményt téglából rakassa, tsinálja jó magassan, és kívül belől jó vastagon tapaszsa-meg, azután-is pedig ha a' tapasz kezd hasadozni, vagy le-húllani, mindjárt mázolja-bé, és ha a' Kémény avúlt, alatta ne tüzeljen, hanem minden halogatás nélkül tsináljon újjat.

III. A' Kovácsok, és Lakatosok a' kiktől kitélik, Téglából építsék a' Műhelyt, és a' Kéményt, leg-alább a' kohot: a' kiktől pedig az hamarában ki-nem telik, leg-alább jól meg-tapasztott, és jó magas Kémények legyen.

IV. A' melly Kémény alatt tüzelnek minden hónapban egy ízér meg-seperjék, vagy a' Kémény-próvel meg-sepressék.

V. Mivel az Élő-fák fokszor ellent vetnek a' tűznek, a' hol lehet az Épületek mellé Fákat ültessenek a' Házi-gazdák, leg-jobb lészén pedig Eperj-fákat ültetni, minthogy azok itt szaporán nőnek, és más hasznok-is vagyon.

VI. A' Szénát és szalmát minden Ember a' Padra kája, nem pedig kazalba, vagy boglyába, az Udvarán, 8. Forint büntetés alatt.

§ 2

VII.

10134. szám.

Jelen alapszabályok a 8. §. 2. pontjában és a 9. §-nak az elnökről szóló 2. pontjában, ugyanezen §-nak a választmányról szóló 6-ik pontjában tett kiigazításokkal, — továbbá a 9. §-nak a közgyűlésről szóló h) pontjában tett kiegészítéssel, a 10. §. 2. c) pontjában tett kiigazítással, s végül azon megjegyzéssel, hogy a 10. §. 2. d) pontja egész terjedelemben kihagyottnak tekintendő — a földmívelési, ipar és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium által a törvényes bemutatási záradékkal elláttattak.

Kelt Budapesten 1873. szeptember 14-én.

a miniszter helyett

Ary Ödön.

VII. A' ki Szalmával, Náddal, vagy kóróval fűt, az Udvarán jó mély Gödör legyen, a' melybe a' Pernyét töltsé, és szorgalmasan vigyázzon, hogy a' Tseléd minekelötte ki-vinné, jól meg-öntözze. A' ki Gondatlanságban találta, a' dolognak mivóltához képest kemény büntetése léfzen.

VIII. A' Lent, és Kendert, fenki tűz vagy ke-mentze mellett ne szárazsza, és ne tartsa.

IX. A' Tűzre, és Gyertyára minden Gazda, és Gazda-afzfony szorgalmasan vigyázzon, és Tselédit-is a' szorgalmatos vigyázásra intse.

A' Tűzet a' konyhán jól bé-takarja, hogy a' Mats-ka el-ne vigye a' fzőriben.

X. A' ki a' mezítelen Gyertyát, vagy égő-Pi-pát, az Udvarra, Istállóba, Színbe, ház-héjjára vi-zi, kemény büntetése léfzen.

Valaki pedig az ilyen mezítelen Gyertyával járót, vagy tilalmas helyen dohányozót meg-látja, azonnal az Elöljáróknak bé-jelenteni el-ne mülassa, hogy büntetetlen ne maradjon.

XI. Minden háznál Lámpás legyen, még pedig nem Papirosból, vagy lantornából, hanem üveg lámpás.

XII. Puska-port', két Fontnál többet, a' Kal-márok a' bółtban ne tartsanak. 6. Rhen. Forint bünte-

büntetés alatt, a' többit a' magok házánál tegyék-el, jó bátorságos helyre.

Paraszt Embereknek pedig, minéműiek a' kullogó Puskások-is, Puska-port el-ne adjanak, 3. *Rhen.* Forint büntetés alatt.

XIII. Idegen, jött-ment, és gyanús Embert senki bé-ne fogadjon, hanem mindjárt bé-jelentse, ha másoknál tud-is olyat tartózkodni, különben a' dolognak mivóltához képest, kemény büntetése lészzen.

XIV. Minden Háznál kút légyen, még pedig olyan készülettal, hogy könnyen lehessen vizet meríteni.

XV. Minden Háznál a' leg-kisebbiknél-is mindenkor kéfzen légyen két Dása, vagy Veder, a' nagyobbaknál pedig több, két *Rhen.* Forint büntetés alatt.

XVI. Lajtorja-is. légyen mindenkor, leg-alább egy, a' kisebb házaknál, jó erős, és olyan, a' mellyen a' ház' tetejére fel-lehessen menni. A' nagyobb házaknál pedig kettő 's több-is, hasonló képen 2. *Rhen.* Forint büntetés alatt.

XVII. Száraz, és szeles időkben, kivált mikor meg-hírdettetik, minden háznál kéfzen légyen a' Kapitány-víz, kádban vagy hordóban, vagy leg-alább désában, 3. Vonás Forint büntetés alatt.

XVIII. Hogy ezek, tudniillik a' Lajtorják és
§ 3 Vizes-

Vizes-edények a' Város' közönséges házainál is, úgymint: Quártély-házaknál, Tsap-székeknél, Serfözöben, Egett-bor Fözöben, Uttzák-házainál meg-légyenek, azok a' *Subalternus* Tisztek, kiknek *Inspektionja* alá azon házak tartoznak, arra gondot viseljenek; a' Város' házánaál pedig, *Amonáriánál*, és Vendég-fogadónál, több és nagyobb lajtorják, és vas-abrantsú vizes kádak álljanak.

XIX. Benn a' Városon Puskát ki-löni szabad nem lészén, 3. Forint büntetés alatt, hanem az ollyan Sertéseket, a' mellyeket másképen bajos, vagy veszedelmes volna meg-ölni, nem külömbben a' vészett kuttyákat, szabad lészén le-kövöldözni jó vigyázással.

XX. Ezután fenkinek meg-ne engedtéssék, hogy a' kapukon kívül föld alatt való Viskókat tsináljon, és a' mellyek vagynak azok tavaszszal elrontassanak.

XXI. Uttzabéli Kapitányok, Tizedesek, és Tizház Gazdák' kötelessége lészén.

I-ben. A' fellyül irtt Rendeléseknek megtartására szorgalmatosan vigyázni; a' végre minden héten egyfzer, száraz, és szeles időkben pedig gyakrabban házanként kerülni, az Embereket a' vigyázásra, és a' fellyül irtt rendeléseknek szoros megtartására inteni, 's reá szorítani, és valahol valami hibát, fogyatkozást, vagy tilalom ellen való járást tapasztalnak, azt minden kedvezés nélkül fel-jegyezni, és a' Magyistrátusnak mindjárt be-adni.

adni, hogy a' szófogadatlanok meg-büntethet-
senek.

Ezen kívül, Uttzabéli Eskütt Uraimék-is fog-
nak minden Fertály Esztendőben, sőt mikor a'
szükség kívánja, gyakrabban-is vélek együtt ke-
rülni, és a' roz kéményeket le-vonatják.

2-szor. A' hordós Szekerek az Uttzák' háza-
nál fognak állani, ezekre-is a' Kapitányoknak, és
Tizedeseknek kell vigyázni, hogy mindenkor jó
készületben legyenek, és a' hordók vízzel tele,
hogy a' töltéssel ne kelljen időt tölteni; leg-alább
két ló minden Uttza házánál legyen itthon min-
denkor, kivált száraz időben, hogy mindjárt vihesse
a' vizet, ha több ló és szekér léfzen-is pedig itthon,
az-is mind a' tűzhöz fiessen.

3-szor. Egyéb Tűz-óltáshoz tartozó, és az Ut-
tzák' házában álló eszközökre, úgymint lajtörjakra,
és szigonokra vigyázni, hogy azok-is minden órá-
ban jó készületben legyenek, és fietséggel a' Tűz-
höz érkezzenek.

4-szer. Az Uttzabéli éjjeli Őrzőkre vigyázni.

XXII. Az Uttzabéli éjjeli Vigyázók' Tíztei:

1-szor. Minden Uttzában kettő vigyázzon éj-
félig, kettő éjfél után.

2-szor. Az Órát meg-kiáltsák, és minden órá-
ban egyszer bé-kerüljenek minden Uttzákat.

§ 4

3-szor.

3-szor. A' Lärmázó, és Gyanús-embereket, 9. óra után lámpás nélkül járókat, úgy azokat-is a' kik pipával, vagy mezítelen Gyertyával kinn járnak, ha olyanok hogy szabad meg-fogni, meg-fogják, és reggelig a' Város-Házához késérjék, ha pedig Katona, vagy olyan rendbéli Ember, a' kit nem kell meg-fogni, bé-jelentsék.;

4-szer. Száraz, és fzeles időben, nappal-is kerüljenek, és házanként-is intsek az embereket a' vigyázásra.

5-ször. Ha észre veszik, hogy valamelly ház-nál éjtfzaka a' szokott idő után tüzelnek, az ajtón zörgessenek, és bé-kiáltsanak, hogy a' Tüzet ól-tsák-el, vagy reá jól gondot viseljenek.

6-szor. Mihelyt pedig a' Gyúladás valahol ki-adja magát, leg-elsőben-is azon házbélieket; és a' szomszédságot költsék-fel, és ha a' Tornyokban lévő Vigyázók még félre nem ütötték volna a' harangot, azoknak-is mentül hamarébb kiáltsanak.

XXIII. Mikor a' szükség kívánni fogja, az eddig való szokás szerént, más Vigyázók, és Strásák-is rendeltessenek, a' Civilek közül, a' kik az Uttzákön kerüljenek, az Esküttek közül-is, olyankor minden Uttzában egy az Örző-háznál legyen.

XXIV. A' Tornyokban lévő Vigyázóknak egyi-ke, mindenkor vigyázzon éjjel nappal, de kívált száraz és fzeles időkben, mihelyt Tűz támad.
mind-

mindjárt jelt adjon a' haranggal, és addig verje felre, míg a' Tűz meg-nem óltatik; mikor a' Tűz terjed, és újabb-újabb Épületekbe kap, olyankor jobban és szaporábban verje; hogy pedig tudhassák az Ember-k merre vagyon a' Tűz a' Városon, nappal a' Zászlót, éjjel pedig a' lámpást mindjárt ki-tégye azon az ablakon, a' melly a' Tűz felé szolgál. Ha nem vigyáz, és későn üti felre a' harangot, keményen meg-verettetik.

XXV. Mikor Gyűlés történik, ha valakihez csak leg-kisebb gyanúság járúl-is, a' ki gyanúskodik, vagy valamit észre vészen, minden halogatás nélkül jelentse-bé az Elöljáróknak. Ha valaki olyan Embert jelent-bé, a' ki Tűzzel fenyegetőzött, vagy Gyűjtogatáshoz készült 10. Forint jutalma lészén, ha olyat jelent-bé a' ki gyűléskor valamit el-lopott, egy Arany jutalma lészén, annak pedig 50. Forint a' ki Gyűjtogatót jelent-bé, úgy hogy a' gyűjtogatás reá-is bizonyosodik. Ezen Jutalmak a' *Domesflica Cassá*ból fognak kifizetődni.

XXVI. A' *Magistratualis* Személyek a' kiknek törvényes akadályok nintsen, mindjárt a' Tűzhöz mennyenek, és ott rendelkezéseket tégyenek.

XXVII. Ha a' Város-háza-is veszedelemben fog, egy része a' *Magistratualis* Személyeknek oda mennyen, az *Archivum*nak, *Cassá*knak, és a' Tömlötnak óltalmazására.

§ 5

XXVIII

XXVIII. A' Város-Gazdáinak pedig, és a' Sáfárnak mindenkor ott kell lenniük.

XXIX. Az Uttzabéli Esküttek, és Kapitányok a' Tűzhöz menjenek.

XXX. Hat Hajdú, és a' Káplár, vagy Strásmester, mindenkor a' Város-házánál maradjon a' Tömlőtztartóval: a' többi a' Tűzhöz fiessen, úgy a' Város' Katonái is lóháton.

XXXI. A' Börvedreknek egy része a' *Reformatum Collegyiomban* áll, más része pedig a' Vargáknál, Csizmadiáknál, és Szijgyártóknál: mind ezek, mind a' Deákok fietve menjenek vélek a' Tűzhöz. A' vedrekről azok, a' kiknél állanak, tartoznak számot adni, A' ki pedig Gyűlés alkalmatosságával a' vedret ellopná, vagy elhalkasztaná, kemény büntetése léfzen.

XXXII. A' Bodnárak, vagy Kádárok, és Fazekasok, Fa-vedreket vigyenek.

XXXIII. A' Mólnárok, és Kerékjártók lajtorjákat.

XXXIV. A' Kalmárok, Vásári-és Szűr-szabók, Szütsök, Asztalosok, Borbélyok, kézi Vizi-Puskákat. Ezek is pedig a' Vizi-Puskákról tartoznak számot adni.

XXXV. A' Kovácsok, Lakatosok, Mészárosok, és Hentesek, Fejszéket és vas-villákat.

XXXVI.

XXXVI. A' vefzedelemben forgó Házaknak, és a' ki hordott Portékáknak strásálására, a' Váltó-Szabók rendeltetnek.

XXXVII. Az Atsok, és a' Kémény-seprő, mint, hogy a' magas helyeken való járáshoz hozzá szoktak, a' nagy Vizi-Puskának tsőjét tartják.

XXXVIII. A' *Magistratualis* Személyek, Esküttek, Kapitányok, és a' felyül nevezett Mester-emberek ha itthon vagynak, és erejek engedi, tartoznak sietve a' Tűzhöz menni. A' Mester-emberek pedig, ha magok nem mehetnek, magok helyett Legényeket, vagy Inassaikat küldjék a' meg-mondott eszközökkel, külömbben 2. Forinttal büntetessenek: azok mindazáltal otthon maradhatnak, a' kiknek Háza vefzedelemben forog.

Egyebek a' kik felyül meg nintsenek nevezve, leg-inkább vederrel, és désával menjenek, mert ott leg-nagyobb szükség vagon a' vizre.

XXXIX. A' *Machina*, vagy nagy Vizi-Puska, bör-tsöveivel együtt, a' rendelt helyen mindenkor jó készületben tartassék, annak gondviselője által; A' Deákok azzal való bánásban, lövésben, viz-hordásban gyakoroltassanak, hogy mikor a' szükség kívánja, zavarodás nélkül tudjanak vele dolgozni: Mikor Tűz támad, azzal kell mindennek felett oda sietni.

XL. A' Hajdúk arra vigyázzanak, hogy a' haizontalan bámuló emberek, a' kik az óltásban sem
mi

mit nem segltenek, a' Tüzhöz ne tódúljanak, és az utat el-ne fogják.

XLI. A' kik oda mennek, a' mennyire lehet tsendességben légyenek, ne kiáltozzanak, hanem inkább a' szóra vigyázzanak, és azt meg-fogadják.

XLII. A' nagy, és kitsíny Vizi-Puskákkal, a Tüznek nem háta megé, hanem eleibe kell kerülni, a' merre igyekezik, mert azon kell leg-inkább mesterkedni, kivált ha szél fú, hogy a' Tüz tovább ne terjedjen, és több épület meg-ne gyúladjon. Azért-is, ha a' szomszéd' ház veszedelemben vagyon, bátor még-ne égjen-is, azt kell leg-elsőben fetskendeni, nem azt a' melly- már ég, és a' Tüz erőt vett rajta. Ezeket meg-lotsolván, azután kell az égő házat óltani, hanemha az égő ház, még nagyon ki-nem adta volna a' Tüz magát, akkor tsak oda kell löni, a' hol gyúlad.

XLIII. Hogy pedig vizből fogatkozás ne legyen, a' hordós Szekerek-is hordják ugyan szüntelen, de a' Deákok, és mások, a' kik vedrekkel mennek, 's egyebek-is, a' kiknek dolgok nintsen, mindjárt két sorban álljanak, a' Vizi-Puskától fogva, a' közelebb lévő kútig, hogy az egyik foron a' teli vedrek, a' Vizi-Puskáig, onnat pedig üressen vízfz a' kútig, kézről kézre adattassanak, minden szaladozás nélkül.

XLIV. Az első Szekérnek, a' ki a' Tüzhöz vizet viszen 3. a' másodiknak 2. a' harmadiknak egy Forint jutalma lészzen a' *Domestica Cassából*.

XLV.

XLV. Meg-történik sokszor, hogy a' Tüzet meg-lehetne állítani, ha az szomszéd házat vagy annak fedelét le-vonnák, vagy a' findelyt le-ver-nék róla, és még volna-is idő hozzá; de annak Ura, vagy Gazdája az reménység és félelem között habozván, nem veheti reá magát, hogy a' házat el-bontsák, inkább el-várja a' Tüzet; A' körülötte lévő Nép-is helytelen szánakozástól visszafertetvén, nem bátorkodik idejében a' bontáshoz fogni, úgy hogy csak ugyan az a' szomszéd épület-is meg-gyúlad, a' Tűz jobban-jobban szelet vészén, és úgy el-szalad, hogy azután sok Házakat egész Uttzákat, sőt néha egész Helységek-et is hamuvá tézen, és mondhatatlan károkat okoz, a' mellyeket egy 's két tsekély háznak, vagy iftál-lótskának le-vonásával el-lehet vala távoztatni, a' mint ezt a' szomorú Példák bizonyítják.

Ellenben az-is meg-esik, hogy az olyan épületnek el-bontásával, mikor arrúl a' Szalmát, vagy Nádat le-hányják, és hirtelen el-nem hordhatják, 's attól a' Tűznek szabadon felé nem mehetni; éppen a' miatt terjed-el a' Tűz, és az által nagyobb kár és romlás okoztatik.

Azért az ilyen történetekben jól meg-kell gondolni, mellyik léfzen bátorságosabb, és a' Tűznek meg-állítására hasznosabb, a' le-rontás-é vagy a' meg-hagyás? ha a' le-rontás bátorságosabbnak, vagy éppen szükségesnek láttatik, mindjárt ahoz fogjanak, minden kedvezés nélkül, és a' le-hányt Nádat, Gazt, 'Sindelyt, és Fákat, igye-kezze-

kezzenek a' Tűz elől el-kapni: arra valók léf-
nek a' Szigonyok, Fejzsés, és vas villás Emberek:
Ha pedig az el-bontás az időnek, helynek,
épületnek mivóltához képest, veszedelmesebbnek
láttatnék, olyankor csak azon legyenek. hogy
az olyan épület mentül hamarébb vizes Pony-
vákka, Lepedékkel, Pokrótzokkal bé-fedeztes-
sék, vagy a' Vizi-Puskákkal erőssen meg-lotsol-
tassék.

XLVI. A' távolabb-lévő Épületeket, mellyek
a' Tűz előtt vagynak, ha így meg-lotsolni, vagy
vizes ponyvákka bé-takarni nem lehet, mert az
leg-jobb volna, mindeniknek tetejére mennjen-fel
valaki, ha Férfi nem volna, Afzszony, vagy
Ifjatska, egy-désa, veder, vagy korsó-vízzel,
és a' le-hulló Tüzes-pernyét óltsa-el. Ha szél-fú,
szükséges léfzen az ilyen Strása, minden Há-
zaknak és Épületeknek tetején.

XLVII. A' melly Házak nyilván való vesze-
delemben forognak, hogy vagy meg-gyúladnak,
vagy le-rontatnak, az olyanokból az erőtlenekeket,
Gyermekeket, és e' Portékát ki-hordván, úgy
azt-is a' mi az egő Házból ki-hordódott, az Ut-
tazák Szekereire kell rakni, és vagy az Uttzák
Házaihoz, vagy más kerített, és bátorságos
helyre hordatni, a' hol a' Váltó-Szabók fogják
strásálni, kikkel mindazonáltal hites Ember-is
légyen, vagy az Esküttek vagy a' Kapitányok,
és Tizedesek közül.

A'

A' Marhákat-is az olyan Házaknál lévő Istá-
sokból, mindjárt bortsássák-ki, és hajtsák, vagy
vezessék olyan Házaknak udvarára, a' hol bá-
rorságban lehetnek.

XLVIII. Az Afzszonyokat, és Gyermekeket
csak az olyan Házakból kell ki-hozni, vagy bór-
sátani, a' mellyek veszedelemben vagynak;
egyéb Házakból pedig a' mellyek nintsenek ve-
szedelemben, ki ne bortsáttassanak, hogy az Ut-
zákon azzal-is nagyobb zavarodás ne légyen, a'
Házak-is üressen ne maradjanak, és az által a'
börpásra alkalmatosság ne adattassék.

XLIX. A' jó rend hozza magával, hogy az
ollyanoknak kára a' mennyire lehet meg-téríttes-
lék, a' kik szeréntsétlenségéből meg-égnek, de ki-
vált az ollyanoknak, a' kiknek Házait, vagy
egészfzen, vagy valamely részben le-kell rontani,
szért, hogy a' Tűz tovább ne terjedjen; Erre
a' végre egy különös *Cassa* fog fel-állíttatni, ol-
lyan *Fundusokból*, a' mellyek a' Népnek terhé-
te nem lésznek, Ugymint elsőben: *Legatumok*-
ból, Mert illő dolog, hogy a' Testamentom-té-
vők, a' kiknek az ISTEN módot adott benne,
hogy kegyes végekre valamit haddjanak, az il-
lyen kárt vallottakról-is meg-emlékezzenek, a'
melly ISTEN előtt kedves dolog lészzen, mind
annyiban, hogy az ilyenek nagy romlást szen-
vednek, és sokszor nagy nyomorúságra jutnak,
mind annyiban hogy az által a' közönséges Tár-
laságnak java, elő-mozdítottatik; A' Testamentári-
usok

usoknak tisztiben fog állani, hogy ezt a' Testamentom-tévőknek elméjekre adják. Másodszor, A' kik a' fellyül írt Rendeléseket által-hágják, és Erzfényekre fognak büntettetni: az olyanoktól bé-vejendő Pénzbéli büntetések-is, mind abban a' *Cassában* adattatnak. Harmadszor a' Város a' maga *Domestica Cassájából* ad erre a' végre, ebbe az Egettek' *Cassájába* Ezer *Rh. Forintot*; melly hogy szaporítson, jó helyre interestre ki-adattatik.

L. Ezen Rendelések a' benn-lévő Tekintetes *Militiával* mindenkor közöltessenek, hogy a' mennyiben illik, a' hadi Emberek-is magokat ezekhez alkalmaztathassák, és a' szükség hozván magával, a' veszedelemben forgóknak segedelemmel-is lehessenek.

V E G E.

Szabályrendelet

Debreczen sz. kir. város hivatásos tűzoltóságának szervezéséről.

1. FEJEZET.

Szervezet.

1. §.

Debreczen sz. kir. város Törvényhatósága hivatásos tűzoltóságot, mint községi intézményt szervez.

2. §.

A tűzoltóság feladata :

a) közreműködni, hogy a város területén a tűz keletkezése megakadályoztassék, illetőleg, hogy a lakosságnak tűzvész, vagy más szerencsétlen esemény, mint felhőszakadás, árvíz, robbanás, légszezómolás, vasúti összeütközés, falbeomlás, építőállványok összeomlása, földcsuszamlás, csatorna beszakadás és más hasonló baleset által veszélyeztetett élete és vagyona megóvassék és megmentessék ;

b) a keletkező vagy kitört tüzet elfojtani s a tűzrendészet keretében a reá bízott szolgálatot teljesíteni, e célból éjjel-nappal állandó készenlétben kell, hogy álljon ;

c) kötelessége a mentő szolgálat, az első segély nyújtása előforduló baleseteknél és hirtelen megbetegedéseknél díjtalanul és a nem fertőzött betegek szállítása a városi Tanács által időnként megállapított szállítási díj fejében. A mentés és betegszállítási szolgálatot mindenkor a tartalékörség végzi ;

d) kötelessége a tűzoltói ügyeleti és ellenőrző szolgálat ellátása nyilvános előadásokon és mutatóványokon.

Minden színház, mozgókép-színház, cirkusz, hangverseny, vagy más előadáson, valamint nyilvános táncmulatságokon, ahol részint az előadás, vagy a berendezés tűzveszélyes, részint a nagyobb embertömegeknél fogva a jelenlevőkre tűzvész és

tűzjárma keletkezésének lehetősége s ebből származható veszély forog fenn, — rendes tűzoltói ügyeleti szolgálat tartandó, tekintet nélkül arra, hogy az belépti díjjal vagy anélkül rendeztetik, amelynek tűzoltói ügyeleti és ellenőrző szolgálati díjait a rendező egyesület, hatóság vagy vállalkozó tartozik befizetni. A tűzoltótisztí és legénységi ügyeleti, valamint az ellenőrző szolgálat díjai mindig azonosak a m. kir. Belügyminiszter által az államrendőrség részére megállapított ügyeleti és ellenőrző szolgálati díjakkal. Az ügyeleti szolgálatot a szabadnaposok teljesítik.

3. §.

A tűzoltóság a város Tanácsának a felügyelete és ellenőrzése alatt áll. A Tanács a felügyeletet és ellenőrzést közvetlenül a városi tűzrendészeti ellenőrző bizottság által gyakorolja, mely bizottságnak elnöke a városi tűzrendészeti ügyeket intéző tanácsai ügyosztály vezetője, tagjai pedig a Törvényhatósági Bizottság e célra megválasztott két tagja, továbbá az elsőfoku tűzrendészeti hatóság egy tagja, a főmérnök, a főszámvevő, a m. kir. államrendőrség debreczeni kapitányságának vezetője, vagy helyettese és a tűzoltófőparancsnok vagy helyettese.

4. §.

A hivatásos tűzoltóság működési területének határait a városi Tanács állapítja meg: a város határához tartozó, de a megállapított működési területen kívül segélyadásnak csak közveszéllyel fenyegető és nagyobb tüzek, valamint nagyobb mérvű tömeges balesetek esetében van helye, amikor a segély megadása vagy megtagadása feletti a tűzoltófőparancsnok intézkedik. A város határain kívül eső, más községekben és városokban előforduló tüzesetnél, vagy nagyobb szerencsétlenségeknél való segélynyújtáshoz az engedélyt csak Debreczen sz. kir. város polgármestere adhatja meg, a tűzoltófőparancsnok meghallgatása után, amely esetben a kirendelt őrség utiköltségét, a szerken vagy fogatokon netalán beálló károkat a segélykérő község vagy város, esetleg magánfél megtéríteni tartozik.

5. §.

A tűzoltó intézmény tagozatai :

1. a tűzoltófőparancsnokság, melynek tagjai a főparancsnok, a parancsnok és a tűzoltótisztek ;
2. a központi tűzország és esetleg
3. a kerületi és kültelki kirendeltségek, melyeknek működési körét és munkarendjét a „Szolgálati szabályzat” állapítja meg.

6. §.

A szolgálat ellátására a következő állások szerveztetnek :

1. Tiszti állományban :

Tűzoltófőparancsnok	1
Tűzoltóparancsnok, mint a főparancsnok helyettese	1
Tűzoltótiszt	2
Tűzoltóorvos	1

2. A légénységi állományban :

Első osztályú őrmester	1
Másodosztályú őrmester	2
Első osztályú gépész-soffőr	2
Másodosztályú gépész-soffőr	3
Első osztályú csővezető	6
Másodosztályú csővezető	2
Első osztályú tűzoltó	14
Másodosztályú tűzoltó	5
Ujonec tűzoltó	4
Első osztályú kocsis	2
Másodosztályú kocsis	2
Ujonec kocsis	2

Összesen : 45

Ezek közül altisztek : az őrmesterek, a csővezetők és a gépész-soffőrök.

7. §.

A város területén levő színházak, mulatóhelyek, nagyobb intézmények, középületek, nagy áruházak, iparvállalatok, gyárak, malmok stb. indokolt kérelmére az épületeikben általuk létesíteni kívánt tűzörségekhez szükségelt személyzet a központi örségről a városi Tanács által kivezényelhető, a kivezényelt tűzoltók szervezeti szabályrendeletileg megállapított fizetését, valamint a természetbeni ruha- és csizmaellátás költségeit a kivezénylést kérő köteles a város házipénztárába negyedévi egyenlő részletekben előre befizetni, ugyanez vonatkozik a színházi tűzoltókra, illetve a városi színház mindenkori igazgatójára is.

Az ily kivezénylés azonban csak akkor foganatosítható, ha a kivezénylendő helyett sikerült ugyanannyi ujonec tűzoltót felvenni s a létszám teljességét ily módon fenntartani.

II. FEJEZET.

A tűzoltóság tagjainak alkalmaztatása és előléptetése.

8. §.

A tiszti és tűzoltó orvosi állásokat a városi Tanács tölti be; a betöltés módja lehet: meghívás, fokozatos előléptetés, vagy két heti határidővel kiírandó pályázat alapján való választás.

A tisztek választása egy évi próbaidőre történik, mely próbaidő lejártával az illető állásában csak akkor erősítetik meg, ha annak betöltésére alkalmasnak bizonyul, ellenesetben a szolgálatból elbocsáttatik. Az egy évi próbaidő azonban a meghívás és fokozatos előléptetés esetén való betöltésre nem vonatkozik.

9. §.

Az altiszteket, tűzoltókat, kocsisokat — kivéve az ujonc tűzoltókat és ujonc kocsisokat — a tűzoltófőparancsnok előterjesztésére a polgármester nevezi ki.

10. §.

A legénységi állomány a következőleg egészítendő ki, illetőleg töltendő be:

A tűzoltófőparancsnok alkalmas módon közhirrre teendő és az illetékes hatonai hatósággal is közlendő felhívás útján jelentkezésre szólítja fel azokat, akik a tűzoltósághoz magukat felvétni akarják. Ezeknek az önként jelentkezetteknek sorából a tűzoltófőparancsnok — figyelemmel a kiszolgált altisztek alkalmazásáról szóló 1873. évi II. t.-c. 5. §-ában foglaltakra — kiválasztja azokat, akiket a tűzoltói szolgálatra legalkalmasabbnak tart s ezeket a megüresedett tűzoltói, vagy kocsis helyekre, mint ujonc tűzoltókat, vagy ujonc kocsisokat egy évi próbaidőre fel fogadja azzal a kikötéssel, hogy 15 napi felmondás mellett a szolgálatból bármikor, minden indokolás nélkül általa elbocsájtathatók. Ha ezen egy évi szolgálat elteltével a tűzoltófőparancsnok az illetőt további előléptetésre alkalmasnak nem tartja, a szolgálatból szintén elbocsájthatja.

Az ujonc tűzoltó és ujonc kocsis szolgálatát csak 15 napi felmondással hagyhatja el.

11. §.

A tűzoltófőparancsnok előterjesztésére a polgármester a különös érdemeket szerzett I. o. tűzoltónak a címzetes csővezető, a csővezetőnek a címzetes őrmester rangjelzést adhatja, de ezen címzetes rangjelzés fizetésemeléssel nem jár.

12. §.

A tűzoltóság tagjainak minősítésére nézve általában a közfoglalkoztatásról szóló 1883. évi I. t.-c. 1. §-ában s ezen szabályrendelet 13. 14. és 15. §-aiban foglaltak az irányadók.

13. §.

A tűzoltóság szolgálatában csak olyan egyén alkalmazható, aki:

1. magyar állampolgár, a magyar nyelvet szóban és írásban bírja;
2. gondnokság, csőd alatt nem áll, büntett vagy vétség miatt vád alá helyezve, vagy általában szabadságvesztés büntetése alatt nincs, nyereségvágyból eredő büntett vagy vétség miatt elítélve nem volt, hivatalvesztésre szóló ítélet hatálya alatt nem áll és erköcsi tekintetben alapos kifogás alá nem esik;
3. szellemileg és testileg ép, egészséges és erőteljes testalkattal bír és ha a megejtett tűzoltóorvosi vizsgálat a szolgálat-tételre alkalmasnak találja;
4. legalább 156 cm. magas;
5. katonai kötelezettségének eleget tett és
6. 22 éven felüli életkoru.

14. §.

A 13. §-ban felsorolt általános kellékeken felül az egyes legénységi állások elnyerésénél a pályázónak ki kell mutatni, hogy

- a) 30. életévét még nem töltötte be;
- b) az írásbeli jelentések készítésére képes.

Azok közül, kik a felsorolt kellékeknek megfelelnek, előbbisággal bírnak:

1. azok az igazolványos altisztek, kik az 1873. II. t.-c. alapján a közszolgálatban való alkalmaztatásra igényyel bírnak;
2. azok, kik valamely hivatásos, vagy önkéntes tűzoltótestületben működtek;
3. az ipari munkások, nemkülönben a kéményseprők;
4. azok, akik a m. kir. államrendőrségnél, vagy a m. kir. csendőrségnél szolgáltak és önként léptek ki.

A gépész-soffőri állásra pályázónak ki kell mutatni, hogy:

- a) nem több, mint 30 éves;
- b) dinamó-gép, exploziós motor és stabil gőzgép kezelési képességgel bír;
- c) az elektrotechnikai tanfolyamot sikerrel elvégezte;
- d) vízvezeték és magas feszültségű áramvezeték szerelésében jártassággal bír;

c) 16 lóerőnél erősebb benzinmotoros gépjármű vezetésére képesítéssel bír ;

f) mint gépész, legalább 2 éven át gépek mellett működött.

Amennyiben ezen képesítések közül valamelyikkel nem bírna, alkalmaztatása esetén 1 éven belül köteles azt megszerezni, különben a szolgálatból elbocsájtható.

A gépész-soffőrök egy évi szolgálat után a nyugdíjba be nem számítandó működési pótlékot élveznek, melyet a városi Tanács a szükséghez képest állapít meg.

A kocsis állásra pályázónak ki kell mutatni, hogy :

a) nem több, mint 30 éves ;

b) a lovak kezeléséhez és hajításához kellő gyakorlattal bír.

15. §.

A 13. §-ban felsorolt általános kellékeken felül a tisztí állásokra pályázónak ki kell mutatni, hogy :

a) a 40-ik életévét nem töltötte be, amely feltétel azonban már a tűzoltóság szolgálatában állókra nem vonatkozik ;

b) a gimnáziumi, reáliskolai, vagy kereskedelmi érettségit letette, vagy ezen iskolákkal egyenrangú képesítéssel bír ;

c) amennyiben a katonaságnál, a m. kir. csendőrségnél, vagy a m. kir. államrendőrségnél szolgált volna, hogy tisztí rangban állott, végül

d) a tűzoltó-tisztí oklevelet megszerezte.

A pályázók közül elsőbbséggel bírnak :

a) azok, akik valamely nagyobb tűzoltó testületben tisztí rangban működtek és a tűzoltás terén kellő gyakorlattal bírnak ;

b) főképen azok, akik építészeti, mérnöki, gépészi, vagy elektro-technikai szakmában kellő elméleti és gyakorlati szak-képzettséggel bírnak ;

c) a jelenleg szolgálatban álló tűzoltók hasonló minősítés mellett előnyben részesülnek.

III. FEJEZET.

A tűzoltóság tagjainak kötelessége és működési köre.

16. §.

Aki valamely állásra alkalmaztatott, az eskü, illetőleg a fogadalom letételére történt felhívásra tartozik az esküt, illetőleg a fogadalmat a kitűzött határidőn belül letenni, mert ellenesetben úgy tekintetik, mintha nem kívánna szolgálatba lépni és állása, mint megüresedett állás, más egyénnel betölthető.

17. §.

Tiszti állományban levők a polgármester előtt, az altisztek, valamint a véglegesített állásban levő tűzoltók és kocsisok a főparancsnok előtt a következő esküt teszik le:

„N. N. esküszöm, hogy az ország törvényeit megtartom, felelősséget vállalok engedelmeskedem és a tűzoltói szolgálattal járó kötelességeimet lelkiismeretes pontossággal teljesítem. Isten engem úgy segítse!”

Az ujonc tűzoltók és ujonc kocsisok a következő szolgálati fogadalmat tartoznak letenni:

„Én N. N. becsületekre fogadom, hogy az ország törvényeinek, valamint a szolgálati szabályoknak, utasításoknak és hivatásos felelősséget vállalok engedelmeskedem, a szolgálattal járó kötelességeimet lelkiismeretes pontossággal teljesítem”.

18. §.

Az eskü vagy fogadalom letételével a tűzoltóság tagjai ezen szabályrendeletnek és a hivatásos szolgálati viszonyra vonatkozó minden, érvényben levő, valamint a jövőben alkotandó rendeleteknek és szabályzatoknak feltétlenül alá vannak vetve.

1. A tűzoltóság tagjai kötelesek a rájuk bízott teendőket az érvényben levő törvények, szabályrendeletek és hivatali utasítások értelmében a legjobb tudásuk és tehetségük szerint lelkiismeretesen és kellő buzgalommal ellátni, a városi Tanács utasításainak feltétlenül eleget tenni, felelősséget vállalnak a törvényes hatáskörben kiadott parancsait pontosan teljesíteni és az esetleg veszéllyel járó szolgálat teljesítésében bátorságot tanúsítani.

2. Mindenki a magánéletben is oly életmódot köteles folytatni, mely által köztisztéletet és közbecsülést szerez magának.

3. Szolgálatban mindenki a ruházati szabályzatban meghatározott egyenruhát tartozik viselni.

4. A tűzoltóság minden tagjának lehetőleg az őrséghez közel kell lakni.

5. Mellékfoglalkozást, külső tisztséget, felügyeletet és ellenőrzést tanácsai engedély nélkül senki nem vállalhat, e tekintetben kivételt csupán a debreczeni önkéntes tűzoltói egyesület képez, amelynél a hivatásos tűzoltóság tiszti tagjai tiszti állásukat vállalhatnak, ez azonban a városi Tanácsnak bejelentendő.

6. A tűzoltóság azon tagjai, akik hivatalos felügyeletet és ellenőrzést vannak hivatva gyakorolni, a felügyeletük és ellenőrzésük alatt álló vállalatoktól, ipartelepektől, gyáraktól, malmoktól stb. javadalmazást, ajándékot, kedvezményeket tanácsai engedély nélkül el nem fogadhatnak.

19. §.

A tűzoltásért, vagy a tűzoltó és mentői hivatásból folyólag teljesített szolgálatokért egyesek által netán adományozott jutalmakat a városi házipénztárba kell beszolgáltatni, amelyek felhasználása felett, az adományozó rendelkezéseinek szem előtt tartásával, a városi Tanács intézkedik; ha az adományozónak külön rendelkezése az adomány felhasználására nincsen, annak mikénti felhasználásáról a tűzoltófőparancsnok előterjesztése alapján szintén a városi Tanács dönt.

20. §.

Az altiszteknek és legénységnek 48 órai szolgálat után 24 óra ügyeleti szolgálattal megterhelhető szabadnap jár, a kocsisoknak szintén 48 órai szolgálat után jár 24 óra szabadnap.

A tűzoltók tűzikészültségi és tartalék szolgálati beosztását a főparancsnok állapítja meg.

A tűzikészültségbe beosztottak vett tűzjelzésre azonnal kivonulnak, míg a tartalékörség készenlétebe lép, mint újabb tűzikészültség s vagy egy más helyen kitört újabb vészhez vonul ki, vagy a szükséghez képest a már kivonult készültség segítségére siet, vagy végre valamely nagyobb tüzesetnél a munkában kimerült legénység felváltására vezényeltetik. Hogy a tartalékörség beavatkozását igénylő esetekben hány ember és milyen szerekkel vonuljon ki, a vezénylő tiszti állapítja meg.

A színházi tűzoltók felváltva tartanak a színháznál őrszolgálatot.

Az ügyeleti szolgálatra (színház, mozi, cirkusz stb.) kivezénylendő tisztek és tűzoltók számát a szükséghez képest a főparancsnok állapítja meg, kiknek, valamint a színházi tűzoltóknak részletes szolgálati kötelességeit a szolgálati szabályzat írja elő.

21. §.

A szabadnaposok is kötelesek tűzvész esetén, amint arról értesülnek, vagy más szolgálati érdekből, mielőtt a felhívást megkapják, azonnal minden díjazásra való igény nélkül szolgálatra bevonulni.

22. §.

A tiszti állományhoz tartozóknak különleges kötelességei, működési köre, illetőleg feladatai és teendői a következők:

a) a *tűzoltófőparancsnok* a városi hivatásos tűzoltóság élén áll, annak felelős vezetője és mint ilyen a városi Tanácsnak alárendelt szakközege, aki a tanácsi utasításoknak feltétlenül eleget tenni és határozatait végrehajtani köteles. Vezénylete, felügyelete, ellenőrzése és az ezekből folyó intézkedései és rendelkezései joga a tűzoltósághoz tartozó minden személyre, —

akik rendeleteit a törvények és szabályok határain belül feltétlenül teljesíteni tartoznak, — továbbá azok minden szolgálataira, nemkülönben a tűzoltóság minden felszerelésére is kiterjed.

Elsősorban felelős azért, hogy a tűzoltóság a bel- és külszolgálatot a törvények, rendeletek, szabályok és tanácsi utasítások szerint végezze, hogy a tűzoltóság tagjai minden tekintetben kellően kiképezve és begyakorolva legyenek és végül, hogy tűzvész esetén a tűzoltás körül, valamint a mentői szolgálatban a kellő gyorsasággal szakszerűen és céltudatosan működjenek.

Figyelemmel kíséri a város tűzbiztonsági viszonyait, a gyári- és önkéntes tűzoltóságok felkészültségét, a tűzrendészet körébe vágó jelenségeket, a tűzoltóság fejlesztésére, a tűzoltószerek tökéletesítésére irányuló mozzanatokot és amennyiben hatósági intézkedésre volna szükség, a városi Tanácshoz, illetve az I. foku tűzrendészeti hatósághoz előterjesztést tesz.

Ellenőrzi úgy a központi, mint a külön kirendeltségek szolgálatát, ecélből nemcsak nappal, de időnként éjjel is megvizsgálja az őrseget és meggyőződést szerez a szolgálat lelkiismeretes teljesítéséről, ellenőrzi az ügyeleti szolgálatra kirendelt tiszteket és tűzoltókat, tűzrendészeti eljárásokban részt vesz, szakvéleményt ad, *kirendelés esetén a felügyeletet és ellenőrzést gyakorolja.*

A főparancsnok joga azonkívül:

1. ujonc tűzoltók és ujonc kocsisok felfogadása és elbocsátása;

2. a legénységi állományhoz tartozó altiszteket, tűzoltókat és kocsisokat szolgálati engedetlenség, vagy kisebb foku hanyagság esetén, az illetőnek meghallgatásával, de felelősség kizárása inellett, *minden egyes alkalommal 100—100 koronáig terjedhető rendbírsággal*, vagy bizonyos számú szabadnap elvonásával sújtani;

3. az altisztek és legénység részére a 31. §-ban foglalt szabadságidőt engedélyezni;

4. ugyancsak őt illeti a minősítési jog.

A tűzoltófőparancsnok tagja a színházvizsgáló, az építkezési és tűzrendészeti bizottságnak.

b) A *tűzoltófőparancsnok* a tűzoltófőparancsnok állandó helyettese s mint ilyen, végzi a főparancsnok szabadságának, betegségének és akadályoztatásának idejében mindazokat a teendőket, amelyek a főparancsnok hatáskörébe tartoznak.

Mint tűzoltótiszt közvetlenül segédkezik a főparancsnoknak az adminisztráció intézésében, vezeti a szolgálatot és a vele összefüggő személyi ügyeket, a tűz-statisztikát, az évi tűzrendészeti szemlék nyilvántartását, az anyakönyvet, kezeli a könyvtárt és muzeumot.

c) Az I-ső tűzoltótiszti kötelessége a legénység elméleti és gyakorlati oktatása, a létszámnyilvántartás és mentési eselnplő vezetése, a lovak feletti felügyelet.

d) A II-ik tűzoltótiszt, egyben műszaki segédtiszt, kötelessége a szerek és felszerelések jókarban és használható állapotban való tartásáról gondoskodás, ellenőrzi a szerek javítását, kezeli az anyag- és ruharaktárt, irattárt, leltárt, kötelessége az iktatás és kiadás, vezeti a műhelyeket.

A tisztek egyéb teendőit esetről-esetre a főparancsnok állapítja meg.

e) A tűzoltó orvos kötelessége: 1. A tiszteket, legénységet és azok családtagjait orvosi kezelésben részesíteni a betegség egész tartama alatt; 2. hetenként egyszer az őrségen megjelenni, a legénységet megvizsgálni és az egészségi állapotukról meggyőződést szerezni; 3. a hivatásos tűzoltóság tagjait a mentésben és első segélynyújtásban kiképezni, evégből évente mentő tanfolyámot tartani, amelyekért a városi Tanács által megállapított tiszteletdíjban részesül; ezen megállapított javadalmazáson kívül külön díjat a tűzoltóság tagjaitól sem nem kérhet, sem el nem fogadhat.

f) A tűzoltóság többi tagjainak munkakörét a szolgálati szabályzat írja elő. A szolgálati szabályzatot a főparancsnok előterjesztésére, a tűzrendészeti bizottság meghallgatásával, a városi Tanács állapítja meg, ennek joga a szabályzat módosítása is.

23. §.

A tűzoltófőparancsnokság tagjai az általuk felfedezett, illetve észlelt kisebb tűzveszélyes ártalmak és szabálytalanságok megszüntetése iránt rövid uton intézkedhetnek s az intézkedésük fogadtatása végett, ha a közelben rendörközeg van, annak segítségét is igénybe vehetik; más esetekben köteles a tűzoltófőparancsnokság az illetékes I-ső foku tűzrendészeti hatóságoknak haladéktalanul jelentést tenni.

A tűzoltófőparancsnokság a telep engedélyezési és nyilvános előadások engedélyezésére vonatkozó eljárásokhoz feltétlen meghívandó s a képviselője által tett tűzrendészeti kikötések jegyzőkönyvbe veendő.

IV. FEJEZET.

A tűzoltóság tagjainak fizetése, illetményei és igényei.

24. §.

A főparancsnok állása a VIII., a parancsnoké a IX., a tűzoltótiszteké a X. fizetési osztályba soroztatik, mely fizetési osztályokban eltöltött 5 évi szolgálat után nevezettek eggyel magasabb fizetési osztályba soroztatnak s ezen magasabb fizetési

osztály minden fokozatában előlépnék a törvényes várakozási idő letelte után.

A tisztí állományban levők ruha általányát a városi törvényhatósági bizottság évenként állapítja meg a költségvetés kapcsán.

25. §.

A tisztí és legénységi állományhoz tartozók városi hivatalnokok, illetve alkalmazottaknak tekintendők s ezekkel egyenlő elbánás alá esnek.

A hivatásos tűzoltóság legénységi állományu egyéneinek illetménye a 331—1917. bkgy. számu kormányhatóságilag megerősített közgyűlési határozatban biztosított 3 éves várakozási idő és szolgálati pótlék alapul vételével a következőkben állapítatik meg:

Fizetési oszt. fok	Állás	Fizetés	Lak- pénz	Szol- gálati pótlék	Összesen
I.	1/c	5260	320	300	5880 K
	1/b	5210	320	200	5730 K
	1/a	5160	320	100	5580 K
	1	5110	320	—	5430 K
	2	4810	320	—	5130 K
	3	4600	320	—	4980 K
II.	1/c	4480	260	300	5040 K
	1/b	4430	260	200	4890 K
	1/a	4380	260	100	4740 K
	1	4330	260	—	4590 K
	2	4030	260	—	4290 K
	3	3730	260	—	3990 K
III.	1/c	3550	200	300	4050 K
	1/b	3500	200	200	3900 K
	1/a	3450	200	100	3750 K
	1	3400	200	—	3600 K
	2	3100	200	—	3300 K
	3	2950	200	—	3150 K
IV.	1/c	2900	200	200	3300 K
	1/b	2850	200	100	3150 K
	1/a	2825	200	50	3075 K
	1	2800	200	—	3000 K
	2	2650	200	—	2850 K
	3	2500	200	—	2700 K
V.	Ujone tűzoltó	2400	—	—	2400 K
	Ujone kocsis				

27. §.

A városi hivatásos tűzoltóság legénységi tagjai a Tanács által megállapított, ruházati szabályzatban meghatározott egyenruhát és felszerelést kapnak természetben. A szolgálatból önként kilépett, vagy a szolgálatból elbocsájtott tűzoltó altisztek, legénység és kocsisok leszerelés alkalmával a természetben kapott ruhát, csizmát és felszerelést visszaadni kötelesek, a főparancsnoknak joga van arra, hogy a vissza nem szolgáltatott ruházati, vagy felszerelési tárgy ellenértékét fizetésükből levonhassa.

Az egyenruha és felszerelés a város tulajdonát képezi s tartozik az mindenki szolgálatban állandóan viselni, továbbá jókarban, tisztán és rendesen tartani.

28. §.

A tűzoltóság tagjainak évi fizetése a hivatalos eskü, vagy fogadalom letételét követő hónap első napjától előleges havi részletekben, a lakáspénz a legközelebbi bérévnegyedtől kezdve pedig előleges negyedévi részletekben utalványozandó. A bizonyos számú szolgálati év betöltéséhez kötött nagyobb fizetés annak a hónapnak első napjától jár, amely az igényt megállapító szolgálati idő leteltét követi.

Az újonc tűzoltók és újonc kocsisok azonban illetményüket havi utólagos részletekben kapják.

29. §.

Akik természetben kapnak lakást, azok lakbért nem kapnak. A Tanács bármikor és bármely alkalmazottra nézve elrendelheti a városi, vagy a tűzoltósághoz tartozó épületekben való lakást és ez esetben az illető a részére kijelölt s a szabályzat szerint megfelelő lakást lakbérének egyenértékűl elfogadni és a Tanács által meghatározott időben elfoglalni tartozik. A beköltözés csak lakbérnegyedkor kívánható.

A természetbeni lakásokra nézve az illetmények a következők:

- a) a tűzoltófőparancsnok részére 4 szoba, előszoba, fürdőszoba, konyha, kamara, cselédszoba, padlás és pince;
- b) a tűzoltóparancsnok részére 3 szoba, előszoba, fürdőszoba, konyha, kamara, cselédszoba, padlás és pince;
- c) a tűzoltótisztek részére egyenként 2 szoba, előszoba, fürdőszoba, konyha, kamara és pince;
- d) az altisztek részére egyenként kettő szoba, konyha, kamara, padlás és pince;

e) tűzoltók és kocsisok részére egyenként egy szoba, konyha, kamara, padlás és pince.

Akik természetben kapnak lakást, azok fűtést és világítást is kapnak a Tanács által megállapított módozatok szerint.

30. §.

Betegség, fegyvergyakorlatra bevonulás és szabadságolás esetén az altisztek, tűzoltók és kocsisok járandóságaitk levonás nélkül kapják meg. Az ujonc tűzoltók és ujonc kocsisok járandóságait betegség esetén 26 hétig a város biztosítja.

31. §.

Egy év alatt a főparancsnok 4 hétig, a parancsnok, tűzoltó-tisztek és orvos három hétig, az altisztek, véglegesített tűzoltók és kocsisok 14 napig, az ujonc tűzoltók és kocsisok 3 napig terjedhető szabadságot vehetnek igénybe, ebbeli kérelmük csak az esetben tagadható meg, ha a szabadságolás a közszolgálat hátránya nélkül meg nem történhetik.

A szabadságot a tisztek és orvos részére a tűzoltófőparancsnok előterjesztésére a polgármester, az altisztek, legénység és kocsisok részére a főparancsnok engedélyezi.

32. §.

Azok, akik a különleges tűzoltói szolgálatra a városi tisztí főorvos véleménye szerint alkalmatlanná váltak, de azért más szolgálati ágba szolgálatot teljesíthetnek, a polgármester által más szolgálati ágra rendelendők ki, mely esetben fizetésüket mindaddig megkapják, míg új állásukban előléptetés folytán magasabb fizetéshez nem jutnak.

33. §.

A hivatásos tűzoltóság tisztjeire, altisztjeire, legénységére, valamint özvegyeire és árvákra a törvényhatósági Bizottság által 1915. évi 234/19.098. bkgy. sz. a. alkotott nyugdíj szabályzat hatálya kiterjesztetik, a szolgálati idő számításra nézve a hivatkozott szabályrendelet 6. §-ának rendelkezései az irányadók.

34. §.

A hivatásos tűzoltóság minden egyes tagja hatósági község s mint ilyen, szolgálatban az 1878. évi V. t.-c. és az 1914. évi XL. t.-c. büntetőjogi védelme alatt áll.

V. FEJEZET.

Fegyelmi és szolgálati vétségek.

35. §.

A hivatásos tűzoltóság belső szervezetében szigorú katonai fegyelem alatt áll és felelősségének mindenki engedelmeskedni tartozik.

36. §.

Szolgálatiért, valamint saját ténykedéséért mindenki az érvényben levő törvények, szabályok és rendeletek értelmében fegyelmileg és anyagiilag egyaránt felelős, ez alól csupán csak akkor van mentességnek helye, ha a szolgálat körében illetékes felelősségének utasításait hajtotta végre, vagy ha annak végrehajtására illetékes felsőbb utasítást vagy parancsot kapott.

37. §.

A közigazgatási tisztviselők, segéd és kezelő személyzet tagjai ellen fegyelmi eljárásról szóló 1886. évi XXIII. t.-c. határozmányai a hivatásos tűzoltóság személyzetére is alkalmazandó és ehhez képest a tiszti személyzet tagjai ellen fegyelmi eljárásnak van helye:

a) ha megsérti, vagy hanyagul teljesíti a törvényben, kormány- és szabályrendeletekben megszabott köteleességét, vagy ennek teljesítésére, a betegség esetét kivéve, képtelennek bizonyul;

b) ha botrányt okozó erkölcselen életet él, vagy ily nemű kihágást követ el.

A vétkesnek talált a vétség fokozatához képest:

a) csekélyebb vétség esetén dorgálással, vagy 100 koronáig terjedhető pénzbírsággal;

b) súlyosabb vétség esetén, vagy a vétség ismétlése esetében 1000 koronáig terjedhető pénzbírsággal, vagy hivatalvesztéssel büntetendő.

38. §.

A hivatásos tűzoltóság legénységi állományához tartozó altisztek, tűzoltók és kocsisok a polgármester fegyelmi hatósága alatt állanak, aki a köteleességmulasztó, hanyag, engedetlen, továbbá a szabályrendelet, valamint a jövőben kiadandó szabályok és utasítások rendelkezései ellen vétő és végül akár a szolgálathoz, akár a szolgálaton kívül állásához nem méltó magaviseletet tanúsító alkalmazottakat előzetes vizsgálat és

meghallgatásuk után, de felelőzés kizárása mellett, fegyelmi büntetesként állásukból elbocsáthatja.

39. §.

Kisebb foku szolgálati engedetlenség és hanyagság esetén a polgármester, az illetőnek meghallgatásával, minden egyes esetben — de felelőzés kizárásával — rendbűntetést alkalmazhat, melynek összege tiszteknél 1000 koronáig terjedhet. Ezen pénzbűntetésből befolyó összeg a törvényhatósági nyugdíj-alapot illeti.

40. §.

A tűzoltófőparancsnok azon alkalmazottat, aki oly súlyos vétséget követ el, amiért előreláthatólag el fog bocsájtani, amennyiben a közérdek megóvása azt sürgősen igényli, a szolgálatból kizárja, egyenruháját bevonja és erről a polgármesternek jelentést tesz.

41. §.

Kisebb szolgálati engedetlenség, vagy kisebb foku hanyagság esetén a tűzoltófőparancsnok az altiszteket, tűzoltókat és kocsisokat, az illetők meghallgatásával, de a felelőzés kizárása mellett, a következő rendbűntetésekkel büntetheti:

1. Figyelmeztetés.
2. Dorgálás.
3. Figyelő őrállás, nappal legfeljebb 4 óra hosszáig.
4. Áthelyezés más őrségre.
5. Szabadnap elvonás.
6. Esetenként 100 koronáig terjedhető rendbűrság.

Az 1. alatti figyelmeztetést a főparancsnokon kívül a többi tisztek és őrmesterek is alkalmazhatják.

A büntetések a törzskönyvben feljegyzendők.

VI. FEJEZET.

Kitüntetés, jutalmak.

42. §.

A hivatásos tűzoltóság tiszti és legénységi állományu azon tagjai, akik szolgálatukban kitűnő magaviseletet, bátorságot, ügyességet tanúsítanak, vagy a tűzoltásban és mentésben kitűntették magukat, megfelelő elismerésben részesíthetők. Az elismerés különböző fokozati ezek:

1. Nyilvános megdicséres a napiparancsban.
2. Pénzbeli jutalom.

3. A polgármester által való megdicsérés írásbeli okmányban.

4. Magasabb rangjelzés adományozása az illetmények emelése nélkül, tiszteknek a Tanács, aliszteknek és legénységhez tartozóknak pedig a polgármester által.

VII. FEJEZET.

A szolgálat megszűnése.

43. §.

A hivatásos tűzoltóság tagjainak szolgálata a következő esetekben szűnik meg:

1. elhalálozás;
2. fegyelmi, vagy bűnvádi uton való hivatalvesztésre ítélet;
3. állásáról való lemondás és a lemondás elfogadásával a szolgálat teljesítése alól való felmentés.
4. ha az újonc tűzoltó és újonc kocsis a szolgálatból 15 napi felmondással elbocsátott;
5. nyugdíjazás.

VIII. FEJEZET.

Különféle intézkedések.

44. §.

A hivatásos tűzoltóság minden tagjáról törzskönyvek vezetendők, melyek a főparancsnok által őrizendők meg.

45. §.

A városi Tanács azoknak, akik a tűzoltói vagy mentői szolgálatban magukat gyakorlatilag óhajtják kiképeztetni, megengedi, hogy a szolgálatban meghatározott ideig részt vehetnek, de minden fizetési és netaláni balesetből eredő mindenféle kártalanítási, vagy gyógykezeltetési igény nélkül s oly feltétellel, hogy magukat a szolgálati szabályoknak mindenben alávetik.

47. §.

A tűzoltófőparancsnokság a város területén levő összes más tűzoltóságok közreműködését igénybe veheti, mely esetben a felszólított tűzoltóság a segílyt meg nem tagadhatja s a tűz színhelyén a vezénylő tiszt utasításait a közreműködés ideje alatt mindenben követni tartozik. Az önként megjelent tűzoltóságok segílyét a vezénylő belátása szerjint veszi igénybe.

Az önkéntes tűzoltóság, amennyiben önálló működésre képes létszámmal és legalább őrpáncsnoki rangú vezénylővel bír, lehetőleg minden tüzesetnél igénybe veendő.

Az önkéntes tűzoltó testület, valamint a gyári és magántűzoltóságok tagjai szolgálatban szintén viselhetnek egyenruhát, ez azonban a hivatásos tűzoltóság egyenruhájával jelvény- és rangjelzés tekintetében azonos nem lehet.

47. §.

A Tanács a város gécpontján nyilvános és ingyenes tűzjelző állomásokat létesít, valamint főparancsnokát és orvosát hivatalos telefonnal látja el, hogy az ügyeletes tiszt a vészjel vételével azokat haladéktalanul értesítse.

48. §.

Ezen szabályrendelet a kihirdetés napján lép életbe és életbeléptetésével hatályukat veszítik a hivatásos tűzoltóság ügyében alkotott mindazon szabályok és közgyűlési határozatok, melyek ezen szabályrendelet intézkedéseivel ellentétben állanak.

Kelt Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1923 április hó 27-én tartott közgyűléséből.

Pálffy, jegyző.

Szám: 104,360—1923. IX.

Magyar. kir. Belügyminiszter

Jóváhagyom.

Budapest, 1923. évi július 8-án.

A miniszter rendeletéből:

Diószeghy sk.,
miniszteri tanácsos.

A DEBRECZENI
ÖNKÉNTES TŰZOLTÓ TESTÜLET
SZOLGÁLATI, KÉPESÍTÉSI
ÉS
TŰZOLTÁSI SZABÁLYZATA

KIADJA
A PARANCSNOKSÁG.

DEBRECZEN,
NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.
1894 — 1284.

I. RÉSZ.

Szolgálati szabályrendelet.

I. FEJEZET.

Általános szabályok.

1. §.

A debreczeni önkéntes tűzoltó testület katonailag lévén szervezve, annak minden egyes tagja köteles, a fegyelem szabályainak feltétlenül betartása mellett, minden előirt szolgálatot leg-zigorubb pontossággal és lelkiismeretességgel teljesíteni. Minden testületi tag felavatása előtt a fogadalmat letenni köteles.

2. §.

Felvétel.

A testület alapszabályzata 9. § a értelmében a működő tagok sorába csak 18-ik életévét betöltött, fedhetetlen előéletű, ép, erős, egészséges jelentkező vétetik fel, ha az előirt 160 cm. testmagassággal bír és az erőpróbának, valamint a parancsnokság által megállapított felvételi feltételeknek eleget tenni képes.

A tagok formaszerű felvétele a parancsnokság által történik.

A testület működő tagjai közzé belépni kívánók az őrség parancsnoka által az arra szolgáló könyvben előjegyeztetnek, kötelesek azután a parancsnokság által e célra kiküldött bizottság előtt az erőpróbát letenni, s ha a parancsnokság a jelentkezőt felvételre alkalmasnak itéli, felavatása előtt felvilágosítani tartozik a tagok kötelességei és jogai felől.

Az alapszabályok tiszteletben tartása s a szolgálati szabályrendelet lelkiismeretes és pontos betartása és szolgálatban felelősségei

iránt való feltétlen engedelmességre fogadalmat tenni tartozik és azt kézadás mellett becsületszóval erősíti meg.

F o g a d a l o m.

Én N. N. becsületemre fogadom, hogy a debreczeni önkéntes tűzoltó testület működő tagjául önkéntesen és önérdek nélkül belépek, alávetem magam a testületi alap- és szolgálati szabályoknak; szolgálatot úgy nappal mint éjjel teljesítek, felebbvalóimnak feltétlen engedelmességet fogadok. A szerelvényekre vigyázok s azokat minden károsodástól megóvom.

A letett fogadalom és kézadás után a működő tagok sorába felvettnek nyilvánítatik. A felvett tag köteles az alapszabályok 10. §-a értelmében 1 frtot, nyugta ellenében azonnal kifizetni és nevét, lakását a felvételi könyvbe sajátkezűleg beírni.

Ha utólagosan kiténik, hogy a felvett tag az előirt követelmények valamelyikének meg nem felel, vagy felvételkor ilyesmit eltitkolt, mely őt a tűzoltói szolgálatra alkalmatlanná teszi, a parancsnokság őt a további szolgálat alul azonnal felmenti és a testület kebeléből elbocsájtja.

3. §.

A szolgálat nevei a következők.

1. Őrségi szolgálat.
2. Vész helyén való működés.
3. Gyakorlat.

4. §.

A debreczeni önkéntes tűzoltó testület minden tagja, úgy a szolgálatban, mint azon kívül, becsületes, fedhetlen jellemet, férfias magaviseletet, különösen józan életmódot, pontosságot, kitartást és engedelmességet, végre ott, hol kell, éber figyelemmel párosult személyes bátorságot tanusítani köteles.

A szolgálat sorrendjének beosztása, mely havonként a megelőző hó 25-éig parancsként adatik ki, az őrtanyán kifüggesztetik, s a működő tagoknak kézbesítetik.

Ezen szolgálati parancs kellő időben való kézhez nem jutása esetén, tartozik minden tag annak megszerzéséről idejekorán annyival is inkább gondoskodni, mivel annak át nem vétele, mulasztások indokolására alapul nem szolgálhat.

5. §.

A szolgálat mindenkor szabályszerű egyenruha és teljes felszerelésben teljesítendő.

A szertári egyenruha viselése szolgálaton kívül, valamint a felszerelés tárgyait más célra felhasználni tilos.

Minden testületi tag őrszolgálat, gyakorlat, tűz, vagy másnemű kivonulás után, a testület tulajdonát képező egyenruhát és felszerelvényeket köteles a szertárba azonnal beadni.

6. §.

Az őrségekre és gyakorlatra kitűzött idő pontosan betartandó. Indokolatlan mulasztások az első ízben megintéssel, ismételt esetben megdorgálással, harmadik esetben kizárással büntetettik.

7. §.

Bárminemű szolgálat ideje alatt a legszigorubb fegyelem tartandó és a tagok felebbvalóiknak feltétlen engedelmességgel tartoznak.

Minden testületi tag felebbvalóját, idegen testületek magasabb rangujait is katonai tisztelgéssel üdvözli, ki azt viszonzni tartozik

8. §.

A parancsnoksági ülés elé bármi okból idézett vagy jelentkező tag, teljes felszereléssel köteles megjelenni. — Karszalaggal még a rendfentartók sem jelenhetnek meg.

A parancsnokság elé idézett tag meg nem jelenése beösmerésnek tekintetik.

Ismételt idézés ellenére makacsul meg nem jelenők a testületből kizáratnak.

9. §.

A sorban, gyakorlatnál, a figyelő őrségen és a tűzoltás körül, vagy közvetlen közelében, dohányozni tilos.

10. §.

Mindennemű jelentések s netaláni panaszok a parancsnoksághoz írásban nyújtandók be.

11. §.

A tagok kötelesek az őrtányán kifüggesztett parancsokat, rendeleteket, határozatokat és utasításokat figyelemmel kísérni és azokhoz minden tekintetben szigorúan alkalmazkodni.

Ezen szolgálati szabályrendelet elleni kihágások, nemkülönben a parancsnokság által kibocsátott és az őrtányán az arra szánt helyre kifüggesztett parancsok és utasítások tiszteletben nem tartása, rossz akaratból való eltávolítása és megcsonkítása, a parancsnokság szigorú eljárását vonja maga után.

12. §.

A tagok felvételök után felszereléssel és lakásukat jelző táblával láttatnak el, az átvett felszerelvényekről elősmervényt tartoznak adni.

A tagok kötelesek a részükre kiadott felszerelési tárgyakat a legjobb karban tartani és kilépésük alkalmával az általuk kiállított elismervény visszavétele mellett, a szertárba beszolgálni.

A tárgyakban szándékosan okozott kárért, valamint a be nem szállított tárgyakért a testületnek kártérítéssel tartoznak.

A vissza nem vett elismervények az illető tagokra nézve kötelezőnek tekintetnek.

A szertárba vissza nem szállított, vagy szándékosan megrongált tárgyak értéke birói uten hajtandók be.

13. §.

Éjjeli őrszolgálat.

Az éjjeli őrszolgálat este 9 órakor kezdődik és nyáron reggel 5 órakor, télen 6 órakor végződik.

Az őrség létszáma áll egy őrparancsnokból és a tagok létszámához képest, időről-időre megállapítandó mászók és szivattyusokból.

Az őrségre önként jelentkezők is felvételnek, de ezek létszáma az önkéntesek őrszobájában felállított fekhelyek számát át nem lépheti.

Éjjeli őrség, ha arra csak egy tag jelennek is meg, az előirt időig megtartandó.

Ki szolgálata teljesítésében akadályozva lenne, köteles magát az indítvány- vagy panasz-könyvben a mulasztás után 3 nap alatt

igazolni. Ugy szintén ki a várost 24 órán túl elhagyja, megelőzőleg magát a parancsnokság által szabadságoltatni köteles.

Az igazolás becsületszó mellett történik. Az őrtanyán a legnagyobb rendnek és nyugalomnak kell uralkodni, azért minden lármás mulatság, dorbézolás vagy szesz italok mértéktelen élvezete, valamint hazárdjátékok üzése szigorúan tiltatik.

12 órán túl minden mulatságnak, illetve szórakozásnak meg kell szünnie és a netalán jelenlevő vendégek távozni kötelesek.

Az őrtanya helyiségei tisztán tartandók, az őrtanyán levő összes butorok, felszerelési és egyéb tárgyak a rongálástól megóvandók, minden szándékosan rongált tárgyért az illető a testület irányában, kártérítéssel tartozik.

A tag köteleztetik az őrszolgálatra tiszta és szabályszerű egyenruhában és jó karban tartott teljes felszereléssel megjelenni. Akadályoztatása esetén, köteles magát hasonló, esetleg magasabb rangbeli által helyettesíteni, kinek pontos megjelenéseért felelős marad.

Ha azonban a helyettesítés előzőleg mindkét fél által aláírt írásbeli jelentés mellett történik, a felelősség a helyettest terheli.

A szolgálatban levők ruhájukat egyáltalában nem, felszerelvényeiket csak az arra kirendelt helyre rakhatják le.

Őrszolgálatra önként 11 óráig lehet jelentkezni. Ezen időn túl az őrparancsnok nem köteles senkit elfogadni.

Az őrszolgálatra önként jelentkezettek, a rendeleteknek minden kötelezettségeiben osztoznak és szolgálattételi beosztásuk az őrparancsnoktól függ.

A kérelmezési-, panasz- és indítvány-könyv az őrség ideje alatt nyitva tartandó.

14. §.

A napos tiszt kötelességei.

A naponként felülvizsgálatra kijelölt tiszt kötelessége az őrségeket felülvizsgálni.

Kötelessége oly alkalmakon, midőn színház-, lovarda- vagy egyéb őrség is rendeltetik ki, az őrséget elindulása előtt megvizsgálni, az esetleges hiányokat pótolni, a színházban vagy más előadások alkalmával, mint napos tiszt megjelenni és az őrséget többször felülvizsgálni.

Színházi előadások alkalmával a színház belsejét és süjlesztőit megvizsgálni, észlelt hiányokat a színházi naplóban följegyezni.

A napos tisztt a gyakorlat napon összeállítja a csapatot és az érkező felebbvalónak jelenti.

Előadás befejeztéig a színházból el nem távozhat, még akkor sem ha a színházon kívül bár tűz támadna is.

Előadás után a laktanyába tér, ott átveszi az éjjeli őrpáncsnok jelentését, megvizsgálja az őrségeket, szerelvényeket, istállót és kocsisokat, felügyel arra, hogy hazardjáték ne űzessen, ha ilyet észrevesz, azt azonnal betiltja és a részeseket a jelentéskönyvben bejelenti. Dorbézólást, zajos mulatságot meg nem enged s 12 órakor a még fentlevőket távozásra inti s gondoskodik arról, hogy ezen időn túl a legnagyobb csend és rend uralkodjék az őrtanyán.

Riasztás alkalmával meghallgatja a jelentést és a szerint intézkedik, az őrséget elindulása előtt megvizsgálja, elindítja s maga is a vész helyére siet s ott mindaddig ő vezényel míg, nállánál magasabb rangu tisztt nem érkezik.

A napos tisztt mindenkor egyenruhában és szolgálat-jelvénynyel köteles megjelenni.

Szolgálatra czivil-ruhában, karszalaggal megjelenni nem szabad.

Az őrségi- és színházőrségi-könyvet láttatmozza és minden legkisebb rendetlenséget bejelenteni köteles.

Ha éjjel tűz jeleztetik s az első számú őrség kivonul, a második számú őrséget azonnal készenlébbe helyezi, kijelöli a szerelvényeket, melyet a második őrség kivonulás esetén magával viszen.

Felülvizsgálja az igénybe vett idegenfogatok számát és teljesített szolgálatot, szóval mindenről, a mi a szolgálata alatt történik, kimerítő jelentést adni köteles.

A főparancsnoknak vagy helyettesének, ha akár a színházban, akár a laktanyán, avagy tüzesetnél jelen van, magát azonnal jelenteni tartozik.

15. §.

Az őrpáncsnok kötelességei.

Az őrpáncsnok lévén az őrség vezénylője — annak intézkedései az őrség tartama alatt — mindenkire nézve kötelezők.

Az őrpáncsnok köteles az őrszolgálat megkezdése előtt az őrtanyán egy félórával hamarább megjelenni, a jelentkező őrszolgálatra rendeltetket őrségre beosztja, kijelöli a csövezetőt.

Pontban kilencz órakor az őrséget sorakoztatja s jelentést tesz a laktanyában jelenlevő szolgálatot tevő napos tisztnek s ha a laktanyában a főparancsnok vagy helyettese jelen van, de a felülvizsgáló tiszt jelen nem volna, úgy ezeknél köteles jelentkezni.

Köteles a tagokat szolgálati teendőik iránt utba igazítani, különösen az őrségen megjelent njonczokat a fegyelem és szolgálati szabályok főbb vonásaiban kitanítani.

Későn érkezőket belátása szerint osztja be az őrségbe.

Az őrparancsnok szolgálati ideje alatt a laktanyából el nem távozhat — kivéve betegséget vagy más fontos esetet — tartozik azonban a napos tisztet, eltávózása és helyettesítése után azonnal értesíteni.

Az őrség ideje alatt a szolgálat pontos teljesítése és rendre felügyel, felelős minden szabályellenességért megint a rend- és csendzavarókat s ismételt esetben azokat eltávolítja.

Az őrparancsnoknak jogában áll az őrség tagjainak 10 perczig terjedhető távozási időt engedélyezni, ezen kedvezményben azonban egyszerre csak egy tag részesülhet; a tartózkodási hely az őrtanyától távol nem eshetik és ezen hely az őrparancsnoknak bejelentendő.

Ha a testületbe belépni óhajtók jelentkeznek, köteles az őrparancsnok azokat az előjegyzési könyvbe bejegyezni és őket a további teendők iránt felvilágosítani.

Köteles az őrségi naplót minden rovatában pontosan kitölteni és az őrség ideje alatt előfordult nevezetesebb eseményeket és hiányokat, a netalán elkövetett rendzavarást és szolgálati mulasztást feljegyezni.

Tűzesetekről az őrparancsnok az őrségi naplóban jelentést tesz.

Az őrparancsnok a figyelő őr, magán egyének, rendőri közegek, harang, telefon útján nyert tűzjelentése után az őrséget felriasztja s a jelentés valóságáról meggyőződést szerez, a bejelentő nevét, az igénybevett bérkocsik számát feljegyzí.

Az őrséget felülvizsgáló tisztnek az őrségi naplót mindenkor előterjeszti.

Az éjjeli őrség idejének leteltével sorakoztatja az őrséget, a netaláni jelentéseket átveszi, az őrséget felosztatja, leszerelteti és felügyel arra, hogy az egyenruha és szerelvények azonnal szertárba helyeztessenek.

Ha a berendeit őrparancsnok a kitűzött időre meg nem jelenik,

teendőit az esetleg önkéntesen jelenlevő legidősb (rangidősb) őrpáncsnok, ilyenek nem létében a rendelt vagy esetleg önként jelenlevő rangidősb csővezető illetve mászó, s ezek hiányában a legidősb szivattyus teljesíti.

Ha időközben a helyettesítőnél magasabb rangú jelennek meg őrszolgálatra, köteles jelentéstétel mellett, a vezényletet azonnal átadni.

Az esetben, ha az éjjeli őrségre a rendelt őrpáncsnok vagy felebbvaló páncsnok önként jelenik meg, az őrtanyán való intézkedés mindenkor a rendeltet illeti; — de kivonulás esetében köteles a rangban idősebbnek vagy felebbvalónak a vezényletet átadni.

Ha a kirendelt őrpáncsnok vagy ennek helyettese rangjelzés nélkül szertári ruhában jelenne meg, úgy ő mint köztűzoltó tekintetik és így az őrpáncsnoki teendőket az őrség rangjelzéssel ellátott bármelyik tagja bizatik meg, ha egyenrangúak többen vannak, úgy mindég a rangidősbet illeti a páncsnoklás.

A főpáncsnok vagy főpáncsnoki helyettes megjelenése esetén az őrpáncsnok az őrséget a bejáráttal szemben sorakoztatja és a szabályszerű tisztelgés megtétele után a lefolyt eseményekről jelentést tesz, mialatt az őrséghez be nem osztott jelenlevő tagok „vigyázz” állást foglalnak el. Ha pedig — a főpáncsnok vagy helyettesét kivéve, — a szolgálatban levő őrpáncsnoknál magasabb rangú páncsnok egyenruhában vagy karkötővel jelenik meg az őrtanyán, — az őrpáncsnok az őrségen jelenlévőket „vigyázz!” jelszóval figyelmezteti, mire jelentését megteszi.

16. §.

A figyelő ór kötelességei.

A figyelő ór szolgálata megkezdésekor nevét az erre rendelt lapon bejegyzi, azután helyét teljes felszerelésben elfoglalja.

A figyelő ór az őrtanya ajtajától 30 lépésnél messzebb nem távozhatik.

Órállásának ideje alatt köteles a látkörébe eső környékre éber figyelmet fordítani. Gyanús világosság észlelése esetén nem különben minden feltűnést keltő esemény- vagy hozzá érkezett jelentésről tartozik az őrpáncsnokot rögtön értesíteni.

Kötelessége az őrpáncsnok nyugalomra tértevel az őrt-

nyai rendre felügyelni, a netán észlelt visszaélésekről az őrpáncsnokot azonnal értesíteni.

A főparancsnok vagy főparancsnoki helyettes közeledtével „vigyázz!” jeleszóval az őrséget felébreszti, s őrhelyét ismét elfoglalja; ez 11 óráig feltétlenül, ezen idő után csak felszólításra teljesítendő.

Tűzjelzés esetében a figyelő őr az őrséget felriasztja, őrségi idejének letelte után a figyelő őrségre következő tagot felkölti, helyét újra elfoglalja és bevárja, míg felváltatik.

Az őrhelynek önkéntes elhagyása a testületből való kizárást vonja maga után.

17. §.

Az őrség teendői tűzjelzés esetén.

Az őrség tagjai tűzjelzés esetén teljes felszerelésben helyökre térnek.

Az őrpáncsnoknak kötelessége személyesen megtudni a vész helyének pontos hollétét.

A két egyes számú kihuzza a fecskendőt a kocsiszínből, azután a lovakat az istállóból kivezetik, a szivoldali egyes a rudas, a nyomóoldali egyes a nyerges ló hám istrángait illeszti fel a hámvasra. A két kettős ugyanazon teendőket végzik, ha egy második jármű vonul ki az őrséggel, míg azon esetben ha jármű nem vonul ki, az őrség elosztásánál nyert teendőket végzik.

A tartólánczokat és gyepelő-szárakat minden körülmények között a kocsis csatolja fel.

Az őrség esti sorakozása alkalmával mindenkinek teendője meghatározandó, ugyszintén az, hogy mely helyet foglal el a szerelvényeken úgy, hogy tűzriadó esetén minden tag ismerje teendőjét s ettől eltérni vagy más őrségi tag teendőibe avatkozni szigorúan tiltva van.

Miután a szerek menetre készen állanak, az őrség tagjai az azokon kijelölt helyeiket az őrpáncsnok „felszállni” vezényszavára elfoglalják, miközben az őrpáncsnoknak szigorú kötelessége felügyelni, hogy a szerekre be nem osztottak fölös számban fel ne üljenek.

18. §.

Az őrség kötelelességei menet közben.

Az őrséget vezénylő a legelső szeren foglal helyet.

Az első szert követő szerek vezetői kivonulás alatt a vezénylőnek felelősséggel tartoznak.

Indulás előtt a vezénylő, ha kérdésére a többi szerek vezetőitől a: „készzen!” feleletet kapja, a menetet megindítja. A menet fogatai 20 lépésnyi távolságban követik egymást. Sem egy menet fogatainak, sem pedig két őrségnek útközben való találkozása alkalmával egymás elé hajtaniok nem szabad.

Útközben, de különösen utcafordulatoknál a kürttel vagy jelzővel a kitérésre jel adandó.

A tűzhöz menet gyors ügésben történik.

Az őrség tagjai kötelesek útközben a szerekre és a magukkal vitt tárgyakra felügyelni.

Tűzhöz menet a szerekre felülni egyáltalában nem, visszajövet alkalmával pedig a szertvezető engedélyével és csak azon esetben engedtetik meg, ha a szereken üres ülőhelyek vannak, s az illető a szerre való felülés által sem a saját, sem pedig a már azon ülők testi épségét nem veszélyezteti.

Polgári ruhában a szerekre felülni szigorúan tiltatik.

19. §.

Az őrség teendői a vész helyén.

A vész helyére való megérkezéskor a menet vezénylője leszáll, az őrség többi tagja pedig a további vezényletig a szereken ülve marad.

Ha a vész helyén magasabb rangú van jelen, vagy pedig később megjelenik, a menetet vezénylő a kivonult legénység, valamint a szerek számáról és tett intézkedéseiről annak jelentést tesz, ezzel a vezényletet átadván; ha pedig első a vész helyén, kellő körültekintés után az intézkedéseket megteszi.

A vészhelyre nem a menettel érkező tagok kötelesek a vezénylőnél jelentkezni.

Bevégzett működés után a használatban volt szerek s egyéb tárgyak visszaszereltetnek, illetőleg helyükre tétetnek.

A netalán hiányzó vagy megrongált szerekről vagy tárgyakról tartozik a rendelt őrpárancsnok a vezénylőnek szóbeli, az őrségnaplóban pedig írásbeli jelentést tenni. köteles továbbá a parancsnokságnak jelentést tenni, a vész helyén megjelentek névsorát felvenni, s azt az őrségi naplóba bevezetni.

A vészhelyre kivonult rendelt őrpárancsnok egyéb utasítás hiányában a vezénylő mellett marad.

A személyes felszerelésekben történt kárt vagy hiányt tartozik az illető tag a vész helyén a rendelt őrpárancsnoknak — a naplóban leendő feljegyzés végett — azonnal bejelenteni, a rendelt őrpárancsnok pedig köteles azt a vezénylőnek tudomására hozni,

Az azonnal be nem jelentett hiányzó vagy megrongált felszerelésért az illető a testület irányában kártérítéssel tartozik.

A működés befejeztével a kivonult rendelt őrpárancsnok az őrtanyára való visszavonulásra a szükséges intézkedéseket a vezénylő utasítására megteszi.

20. §.

Az őrség kötelességei a visszatérés után.

Az őrtanyára való visszatérés után — ha az még az éjjeli őrszolgálat idejének tartama alatt történik, — a szerek a kocsiszinben elhelyezendők, s az őrszolgálat a beosztás szerint tovább teljesítendő.

Kötelessége az őrpárancsnoknak a visszaérkezés után a szereket rögtön átvizsgálni, s a kisebb javításokat lehetőleg azonnal eszközölni, minden tapasztalt hiányt az őrségi naplóba bevezetni.

A nedves tömlőket szárazzal kicserélni.

III. FEJEZET.

Szolgálat a tűzvész helyén.

Általános határozatok.

21. §.

Minden testületi tag köteles vett értesülés után azonnal, még pedig ha lakásáról indul, teljes felszerelésben, ha pedig lakásától távol lenne, karkötővel ellátva a vész helyére sietni, s ott a vezénylő parancsnoknál jelentkezvén, annak rendeleteit teljesíteni.

Polgári ruhában megjelent testületi tagok — tekintet nélkül rangjukra, — a vezénylő által szivattyus szolgálatra utasítandók.

22. §.

A működés irányára nézve mindenkor a fővezénylő utasításai döntők.

23. §.

Ha működés közben magasabb rangu érkezik a vészhelyre, az eddigi vezénylő köteles a működés folyamáról, valamint intézkedéseiről azonnal jelentést tenni, s a vezényletet nyomban átadni.

Ha magasabb rangu parancsnok polgári ruhában jelenik meg a vész helyén, vezényleti jogát feltétlenül gyakorolja, utasításait azonban az egyenruhában jelenlévő parancsnok vagy őrparancsnok által hajtattja végre.

Egyenranguaknál a vezényletet mindig a rangban idősebb gyakorolja.

24. §.

A vezénylő szem előtt tartani köteles, hogy a vész helyén rendelkezése alatt álló szerek, de különösen a tömlők csakis az oltási műveletekhez feltétlenül szükséges számban alkalmaztassanak; ez által kerülvén a többi szerek felesleges és céliránytalan használatát.

25. §.

Utasítás nélkül senkinek a tűzoltással, vagy az a körüli munkálatokkal foglalkozni nem szabad.

Akár szóval, akár kürtjelzés által nyert vezényletek gyorsan és pontosan teljesítendők.

A működés ideje alatt a legnagyobb rendnek kell uralkodnia és senkinek kijelölt szolgálati helyét vezénylet vagy engedély nélkül elhagynia nem szabad.

A vész helyéről a tűz teljes eloltásáig, a vezénylő engedélye nélkül eltávozni tilos.

26. §.

Tűzoltás közben tett szolgálatokért jutalmat vagy ajándékot a tagoknak elfogadni tilos. Ajándékozni szándékozók a vezénylőhöz utasítandók, ki az ajándékot elfogadván, jelentésével a parancsnokságnak benyújtja; — az étel- vagy italneműeket azonban arra alkalmas időben a tagok között kiosztja.

27. §.

A tűzoltásnál működő más tűzoltó testületek tagjai iránt bajtársi előzékenységgel kell viseltetni, s azokat szükség esetén minden tekintetben támogatni.

28. §.

Idegen tűzoltási területen mindig az ottani tűzoltóságnak a vész helyén jelenlévő legfőbb parancsnoka vezényel. A testület tagjai azonban csak saját felelősségük utasításait fogadják el s teljesítik.

A tűznél segédkezet nyújtó polgárság iránt a legnagyobb előzékenységgel kell viseltetni.

A segédtsízt tüzeseteknél a vezénylő parancsnok rendelkezésére áll; — annak parancsait a többi parancsnokokkal közli és egyéb utasításait, minők p. o. katonaság, rendőrség, nyomó-erő stb. megszerzését eszközli, a testületi tagok névjegyzékét mindig magával tartozik hordani.

A mászók hivatása testi ügyességgel, nyugodt bátorsággal a pusztító elem által fenyegetett emberi élet és vagyon megmentése és a tűz tovaterjedésének megállítására.

A vezényelt rombolás vagy oltás befejezte után a takarítást teljesítik. Ha figyeletre vannak kijelölve, helyeiket elhagyni nem szabad és kötelesek az általuk észleltekről parancsnokaikat értesíteni.

A mászónak nemes feladatát mindig lélekjelenléttel és eréllyel kell végeznie, ha a végszükség kívánja, oldja meg azt elszánt-sággal.

A tűzoltás befejezése után a tagok sorakoznak s a netalán a felszerelésben vagy ruhában történt kárt bejelentik, ugyszintén a névsor felolvasandó s a hiányzó tagok névsora a legközelebbi parancsnoksági gyűlésre beterjesztendő.

III. FEJEZET.

29. §.

Szinházi őrszolgálat.

A színházi őrségre vezénylendőek számát a parancsnokság esetről-esetre határozza meg. Az őrség felülvizsgálatával egy parancsnok vagy tisztviselő — mint felügyelő — van megbízva.

A felügyelő köteles az őrséget legalább egyszer megvizsgálni,

annak tagjait teendők iránt kellőképen utbaigazítani, a tapasztalt rendellenességeket megszüntetni s az észleltekről, a színházi őrség naplójában jelentést tenni, illetve, ha észrevétele nincs, az őrparancsnok jelentését láttamozni.

Köteles továbbá, a színházban támadt tűzvész esetén a nézőtért feltűnés nélkül elhagyni, a vész helyére sietni s ott a mentési, illetve oltási működés vezetését átvenni.

Az esetben, ha a színházban felülvizsgáló tiszt nincs jelen, a netalán előforduló rendkívüli eseményekről a színházi őrség parancsnoka — egy tűzoltó útján — a főparancsnokot vagy helyettesét értesíteni köteles.

A színházi őrségre vezényelt hivatásos tűzoltó köteles az előadás kezdetét megelőzőleg egy órával szolgálati helyén lenni, s a légszeszlangok szabályszerű meggyújtását ellenőrizni; köteles továbbá a tűzoltásra szolgáló eszközöket használható állapotba helyezni.

Azon esetben, ha felülvizsgáló tiszt nincs jelen a színházban, a színház-őrség tagjai kötelesek az éji őrséget értesíteni az előfordult vésszről.

A színház-őrség tagjai legalább $\frac{1}{2}$ órával az előadás előtt kötelesek a színházban megjelenni.

A színház-őrség parancsnoka rendszerint őrparancsnok vagy csővezető.

A színházi őrség parancsnoka az önkényes tűzoltóság rendelkezése alá bocsátott színházi tűzoltó szerelvényeket átveszi, azoknak jókarban létéről meggyőződik és az őrség tagjait helyeikre beosztja.

Az őrség tagjai színházon kívül előforduló tűzvész esetén helyükön kötelesek maradni.

A színházi őrség, a színpad mindkét oldalán, a zsinór-padláson foglal helyet.

A színpadon őrködők kötelessége a világítási eszközöket folyton éber figyelemmel kísérni. — Az előadás nézése szigorúan tiltatik.

Kötelessége a színpadon őrködő tagoknak felügyelni, hogy a ki- és bejáratok színfalakkal, butorokkal stb. el ne torlaszoltassanak.

A vész-kijáratok előtt őrködők kötelessége vész esetében az ajtókat feltárni s különösen arra ügyelni, hogy a közönség az ajtóknál össze ne torlódjék. A közönséget nyugodt eltávozásra kell inteni.

A színházban támadt tűz esetén a színházi őrség a legnagyobb gyorsasággal járjon el.

Színházi örnök a színházban leülni, aludni, vagy szerelvényeit lerakni, bárkivel idegennel szóba állni, beszélgetni, vagy őrhelyét elhagyni tilos.

Színházi tűz esetében a felülvizsgáló napos tiszt legfőbb kötelessége az éji őrséget a vészről azonnal értesíteni; a színházi őrség vezényletét átveszi s az oltási működést vezeti. A színházi személyzet irányában illemmel és előzékenységgel tartozik viselkedni s a színházi személyzet által elkövetett szabálytalanságok vagy a szolgálat teljesítését akadályozó cselekvények s beavatkozásokról — azok megtorlása nélkül — a felülvizsgáló napos tisztnak jelentés teendő, ki a rend fentartásáról a helyezinen, a felügyelő rendőri tisztviselő útján, gondoskodni köteles.

Befejezett előadás után, bevárván a közönség eltávozását és a világítás eloltását, az oltószereket rendben hagyva, a színházból eltávozik s az őrtanyára vonul.

IV. FEJEZET.

30. §.

A parancsnokok kötelességei.

A működést a főparancsnok és távollétében a főparancsnoki helyettes vezetik. Mindkettő távollétében a vezényletet a rangsorozatban következő osztályparancsnok gyakorolja.

A vezénlyőn kívül jelenlévő parancsnokok tűzoltás közben minden olyan intézkedéstől óvakodjanak, mely a vezénlyő-parancsnok intézkedéseit megzavarhatná, vagy éppen megghusíthatná.

Az osztályparancsnokok felügyelnek a közvetetlen vezényletük alatt álló mászó és szivattyus csapat működésére. Nyert utasítás értelmében intézkedéseiket a vezényletük alatt álló mászó és szivattyus szakaszparancsnokok által foganatosíttatják. Működésük színhelyén a tűzoltás szabályszerű teljesítését ellenőrzik, a rend és csend szigorú fentartására ügyelnek.

A mászó-szakaszparancsnokok felügyelnek a vezényletük alatt álló csővezetők és mászók működésére, a működésük körében lévő nyomótömlők célszerű elhelyezésére, s a szereken netalán észlelt hiányok lehető helyreigazítása tekintetében intézkednek. A nyert utasításokat szigorúan végrehajtatják és a vezetésük alatt álló csővezetők és mászók személybiztonságára ügyelnek.

Önkéntes tűzoltó testület szolg. szab.

A szivattyús-szakaszparancsnokok felügyelnek a vezényletük alatt álló szivattyús legénységre és a szivattyúk működésére, a nyert utasításokat pedig szigorú pontossággal végrehajtják. Felügyelnek a használatban lévő tömlők elhelyezésére és összeköttetéseire, s a netalán észlelt hiányokat azonnal helyreigazítatják. Arra ügyelnek főképpen, hogy víz elegendő mennyiségben legyen és hogy a szivattyúk működése — ellenkező parancs nélkül — pillanatra se szűneteljen. Ha a működő legénység a szivattyúzást nem győzné, igyekezik a közönségből, esetleg a rendőrség közvetítésével megszerezni a kellő munkaerőt. Működés befejeztével a tömlők és szivattyúk visszaszereléséről gondoskodnak.

A szakaszparancsnokok (őrpáncsnoki vizsgát tett tisztviselők) a vész helyén beosztásuk szerinti teendőket végeznek.

A rendfentartó-szakaszparancsnok sorakoztatja a rendfentartókat s a vett parancs szerint működik, főbb kötelességei minden alkalommal, a midőn a tűzoltóság gyakorol, vagy vész helyén működik a rendfentartókkal a működési tért szabadon tartani, a közönséget a vont kordonon belül nem bocsájtani, különösen éber figyelemmel legyen, hogy a ogatok gyakorlata alkalmával elgázolás elő ne forduljon. A vész helyén ott vonjon azonnal kordont, hova a megmentett tárgyak rakattak s a rendőrséget, katonaságot a rendfentartásban ámogassa. A rendfentartók névjegyzékét vezeti és ezek működéséről minden hó 1-ső napjára kimutatást készít és azt a parancsnoksághoz beterjeszti.

A rendfentartó-szakaszparancsnok szükség esetében csapat-szolgálatot is köteles teljesíteni.

A segédti-ztek kötelességei az alapszabályban vannak körvonalozva

Az orvosok kötelességei.

Az orvosok tűz helyére való megérkezük után a rendelkezésükre álló orvosi szerládát használatra kész állapotba helyezve, a vezénylő mellett foglalnak állást.

Orvosi segílyt igénylő esetekben tartoznak a segílyre szorultakat az esetleg megjelenő önkéntes mentők közbenjöttével rögtön ápolás alá venni, súlyosabb esetekben pedig hova szállításukról gondoskodni

A tűzoltás befejezte után a felmerült esetekről a parancsnokságnak részletes jelentést tesznek.

Az építész kötelességei.

Az építész a tűz helyén a vezénylő mellett tartózkodik és szakmájába vágó esetekben őt tanácscsal támogatja.

31. §.

A mászómeister kötelességei.

A mászómeister a netalán alkalmazandó nagyobb létrákat személyes vezetése alatt szerelteti, ugyszintén a mászószelvények szabályszerű alkalmazására felügyel, továbbá a mászószelvények szabályszerű kezelésére az ujonczokat oktatja.

32. §.

A szivattyumesterek kötelességei.

A szivattyumesterek kötelesek tűzvész és gyakorlat alkalmával a szivattyukat különös felügyelet alá venni. Könnyítendő a szivattyus szakaszparancsnokok működését, főképen arra ügyelvek, hogy a tömlők jól összekapcsolva legyenek. A szivattyuknál netán előforduló hiányokat, különösen ha azok olyanok, hogy a víz továbbítására gátlólághatnának — lehetőségig helyreigazittatják. — Vizszállító kocsik alkalmazása esetében, azok gyors és szakadatlan fordulataira figyelnek és azoknál szigorú rendet tartanak.

33. §.

A szerkocsi felügyelők kötelességei.

A szerkocsi felügyelő a szerkocsi mellett foglal helyet és a szerkocsiból kiadott szerelvényekről jegyzéket vezet, úgy hogy minden kiadott tárgyról pontos felvilágosítást adhasson, e célból a szerkocsi minden ajtójára egy-egy kimutatást készít azon felszerelésekről, melyek a szerkocsin vannak elhelyezve.

Köteles időnként meggyőződni, hogy a kimutatásban felsorolt szerelvények a szerkocsin valóban megvannak s a netaláni hiányokat azonnal helyre pótoltatja.

Tűz vagy gyakorlat után kötelessége a szerkocsiban elhelyezett tárgyak mibenlétéről a vezénylő parancsnoknak jelentést tenni.

34. §.

A gépész-őrparancsnok kötelességei.

A gépész-őrparancsnok kötelessége, úgy gyakorlatoknál, mint tüzesetnél, az összes működésben lévő tűzoltó gépek működésére felügyelni s a netalán előforduló működési akadályokat megszüntetni, ha oly hibák fordulnak elő, a melyeket azonnal helyreigazítani nem lehet, erről a vezénylő parancsnoknak azonnal jelentést tesz.

Hogyha gőzgép vagy nagyobb szabású vizszerzési gép működne, úgy ennek működését személyesen vezetni köteles.

35. §.

A legénység kötelességei.

Az őrparancsnokok tűzoltási szolgálatban csővezetői vagy mászói teendőket végeznek, kivéve az éjjeli őrszolgálatra berendelt őrparancsnokot, ki a vezénylő közvetlen rendelkezése alatt áll.

A csővezetők kijelölt helyeiket elfoglalván, a nyert utasítások értelmében működnek. A szóval vagy jelzővel adott utasításokat a leggyorsabban teljesítik, és az általuk észlelteket jelzéssel vagy a mellőlük rendelt mászók által közvetlen parancsnokuk tudomására juttatják.

A mászók hivatása működés közben a csővezetőket minden tekintetben támogatni és a működésük körébe eső tömlővezetékre felügyelni; az esetleg szükségessé vált rombolást vagy az oltás befejezése után a takarítási munkákat teljesíteni.

A figyeletre kirendelteknek kijelölt helyeiket elhagyniok nem szabad.

Befejezett oltás után a gondjaikra bízott szerekről beszámolni tartoznak.

A szivattyúsok kötelessége a nyert utasítás értelmében a szivattyút szerelni, azt folytonos működésben tartani és a tömlővezetékre felügyelni.

A szivattyút csak közvetlen parancsnokuk külön engedélyére hagyhatják el.

V. FEJEZET.

Kiképzés.

36. §.

Elméleti előadások.

Téli hónapokban, midőn az időjárás miatt gyakorlatok nem tarthatók, ezek helyett szakszerű előadások vagy felolvasások tartatnak.

Az előadások helye és idejéről a tagok a szolgálatbeosztási iven értesítetnek.

Mindenki köteles az előadásokra a kitűzött időben pontosan megjelenni.

Az előadások látogatása mindenkire kötelező.

Gyakorlat.

37. §.

A parancsnokság által időről-időre meghatározandó gyakorlatokra a működő tagok a szolgálatbeosztási iven vagy napiparancs útján hivatnak be.

Gyakorlat rendszerint vasárnap tartatik és pedig reggel vagy délután, oly órákban, melyekben a tagok polgári foglalkozásaikban legkevésbé akadályoztatnak.

Rendkívüli esetekben tartandó gyakorlatokra a tagok az őrtanyán kifüggesztendő rendelettel, sürgős esetekben pedig külön értesítés által hivatnak be.

A gyakorlatok látogatása mindenkire kötelező.

38. §.

Minden gyakorlat a kijelölt időben a fővezénylő utasítására veszi kezdetét, s az általa megállapított sorrendben folyik le. A fővezénylő által megállapított sorrend senki által meg nem változtatható.

39. §.

A gyakorlatnál megjelent tagok névsora a szolgálatvezető vagy más tiszt által a rovatolt kimutatásba felveendő, mely a fővezénylő által aláíratik.

A megjelenésben késő tagok kötelesek a fővezénylőnél jelentkezni s késedelmüket indokolni, ki őket a névsorba való felvételvéggett a szolgálatvezetőhöz vagy helyettesítőjéhez utasítja.

40. §.

A fővezénylő köteles felügyelni, hogy a tagok által a gyakorlat tartama alatt a rend szigorúan betartassék.

A tagok kötelesek a nyert oktatásra feszülten figyelni, a parancsokat s utasításokat szigorú pontossággal teljesíteni.

Akár összműködés, akár szakaszonkénti gyakorlat alkalmával a sor vagy szakaszból való kilépés, továbbá a felszerelvények letévése csakis a vezénylő külön engedélyével történhetik.

Gyakorlat közben engedélyezett szünet alatt egyeseknek a vezérlet nélküli gyakorolgtatás szigorúan tiltatik.

A gyakorló-tér ideiglenes vagy végleges elhagyására való engedély a fővezénylőnél kérelmezendő.

41. §.

Ha a gyakorlat folyama alatt magasabb rangú parancsnok jelenik meg, a fővezénylő annak jelentést tesz.

Más tűzoltó-testületek magasabb rangú parancsnokai az őket megillető tisztelettel fogadandók.

42. §.

Ha a gyakorlat tartama alatt a fővezénylő tüzesetről értesül, a gyakorlat rögtön beszüntetése mellett sorakoztatja a legénységet és a leggyorsabban végezvén a szerekre való beosztást, a vészhelyre indul.

Ily esetekben a szereken csakis a kijelöltek foglalnak helyet, a legénység többi része pedig a fővezénylő által megbízott vezetése alatt a legnagyobb rendben s a legrövidebb úton a vészhelyre siet.

Gyakorlat alatt netalán előforduló sérülések esetén a fővezénylő kötelessége a szükséges orvosi segítyről gondoskodni.

43. §.

A gyakorlat befejezését a fővezénylő határozza meg, ki a szereket rendbe hozatala után sorakoztatván a legénységet, a szereken bevonulókat kijelöli, mire azok az őrtanyára visszatérnek.

A szereket vezénylők azokért felelősek, miért is úgy elinduláskor, valamint megérkezéskor tartóznak azokat megvizsgálni.

VI. FEJEZET.

Egyéb szolgálati intézkedések.

Felvétel.

Jelen szabályzat 2. §-ában felsoroltak szerint.

44. §.

Elöléptetés.

Elöléptetés csak eredményes vizsga alapján történik, miért is minden működő tag tartozik szakmájából elméleti és gyakorlati vizsgát tenni, melynek eredményes letétele után bizonyítványt kap.

A vizsgázás közelebbi módzatait a parancsnokság által kibocsátott vizsgaszabályzat határozza meg.

45. §.

Szolgálati érem.

A magyar országos tűzoltó-szövetség által 1884-ik évben alapított szolgálati éremre igényt tarthat minden testületi működő tag, ki 5, 10 vagy 15 évet megszakítás nélkül a testületben szolgált.

Az érem elnyerése iránt az erre jogosult tag folyamodását a parancsnoksághoz intézi, mely az éremalapszabályok értelmében annak kiadása iránt a magyar országos tűzoltó-szövetséghez felterjesztést tesz.

A kiadott érem értékét a testület pénztára fedezi. — Felsőbb fokozatu érem elnyerése esetén az alsóbb fokozatu a parancsnokságnak visszaadandó.

Rendfentartók csak abban az esetben kapnak szolgálati érmet, ha évente legalább 2 esetben tettek szolgálatot s hogy ha szabályszerű saját egyenruhával bírnak, polgári ruhán szolgálati érem nem viselhető.

46. §.

Szabadságolás.

Minden tag, ha az egylet székhelyéről fontos okok távozni késztetik, vagy helyben magándolgái annyira igénybe veszik, hogy a

szolgálatot teljesíteni képtelen, köteles eltávozása előtt, szabadság-idő engedélyezése iránt írásban a parancsnokság, illetve a főparancsnokhoz fordulni.

A megadott szabadságidő alatt mentes minden szolgálattól, de a már korábban vett behívásra köteles magát 14 napon át — felelősség mellett — helyettesíteni.

14 napig terjedő szabadságidőt a főparancsnok feltétlenül, egy hónapig terjedhetőt pedig a parancsnokságnak való utólagos bejelentés mellett engedélyezhet.

Egy hónapon túl való szabadságolások csak a parancsnokság által engedélyezhetők.

14 napnál hosszabb szabadságidőre távozó tagok az egyleti egyenruhát, valamint a felszerelést a szertárba szállítani tartoznak.

A szabadságidő letelte után köteles a szabadságolt tag a szolgálat vezető segédtsíznél jelentkezni és minden ezutáni mulasztásért felelős. Betegség esetén tartoznak a tagok erről a parancsnokságot értesíteni.

47. §.

Idézés.

A parancsnokság vagy fegyelmi bíróság elé bármi okból, akár szóbelileg, akár posta útján írásbelileg idézett tag köteles teljes felszerelésben megjelenni.

Háromszori idézésre előzetes indoklás nélkül meg nem jelenők a testület kebeléből kizáratnak.

48. §.

Fegyelmi bíróság.

Szolgálati mulasztások, valamint fegyelmi vétségek elbírálására a parancsnokság saját kebeléből külön fegyelmi bíróságot küld ki.

A fegyelmi bíróság áll egy elnökből s 6 szavazóból.

A fegyelmi bíróság hatásköre az alapszabályban van körvonalozva.

49. §.

Mulasztás és igazolás.

Szolgálati mulasztások gondosan kerülendők.

Éjjeli őrség, tűz-gyakorlatok vagy elméleti előadások elmu-

lasztása utólagosan is igazolhatók, ha az azok követő 3 napon belül írásban elfogadhatólag indokoltatnak.

50. §.

Bírságolás.

Nem igazolt szolgálati mulasztásokért a következő bírságok rovatnak ki:

Éjjeli vagy színházi őrség mulasztásért 50 kr.

Gyakorlat mulasztásért 50 kr.

Elméleti előadás mulasztásért 50 kr.

Mindezen bírságok a társulat segélyalapja javára esnek.

Nem fizetés esetén háromszori eredménytelen felszólítás után, törlés rendeltetik el.

51. §.

Büntetés.

Fegyelmi vétségek, u. m. szolgálati hanyagság, illetlen magaviselet, engedetlenség, büntetendő cselekmények.

A büntetés nemei: intés, dorgálás, rosszalás, felfüggesztés, lefokozás, a tagok sorából való törlés és kizárás.

52. §.

A parancsnokság által hozott kizárási ítélet ellen joga van a kizártnak felebbezni.

Ezen felebbezés a közgyűléshez intézendő és a kizárási végzés kézbesítésétől számított 30 napon belül a parancsnoksághoz nyújtandó be.

53. §.

Kilépés.

A működő tagok sorából való kilépési szándék indokaival együtt a parancsnoksághoz 14 nappal előbb írásban bejelentendő. A hátralévő 14 nap alatt a tag köteles szolgálatait pontosan teljesíteni, mely idő letelte után tartozik az egyenruhát és felszerelést tisztán és hiánytalanul a testület szertárába, elismervényének visszavétele mellett, beszállítani.

54. §.

Szolgálati bizonyítvány.

A testületben működött tagnak, tagsági minőségben eltöltött

szolgálati ideje után kívánatra bizonyítvány adatik ki, mely a szolgálati idő feltüntetésén kívül, tanúsított magaviseletét s egyéb szolgálati ténykedéseire vonatkozó adatokat tartalmazza.

VII. FEJEZET.

Egyenruha, felszerelés, rangsorozat, rangjelzés.

55. §.

Egyenruha.

A testület működő tagjainak egyenruházata a következő:

Legénység:

Világoskék posztózubbony, meggy színű zsinórral szegélyezett álló gallér. Jobb vállon vállzsinór 3 karika. Kékes szürke posztó téli nadrág, pantalló bevarrott veres posztó szegélylyel. Zsávolyvászon nyári nadrág veres zsinórral.

Kávészín barna, czombig érő zsák szabásu téli kabát, lehajló galléron veres posztó paroli sárga rézgombbal, jobb vállon meggy színű vállzsinórral, a bal oldali zsebnek vízszintes kivágás a baltatok számára, 2 soros tűzoltó jelvényes sárga, réz laposgombbal. Erdész alakú sötétkék posztósapka fém jelvényvel.

Katonai nyakravaló.

Őrparancsnokok két hangu jelzőt és sárga rézlánczot viselnek.

Az őrparancsnokok a vállzsinórt 3 helyt aranyfonallal átkötve viselik, a sapkájukat 3 mm.-es arany paszománt fogja körül.

A tanfolyamon tisztí minősítést nyert őrparancsnokok a galléron ezüst szalagot viselnek és a sapkájukon 5 mm. vastag arany zsinórt ércz, fém jelvényvel.

A tisztí egyenruha:

A legénységéhez hasonló színű posztó vagy trikot zubbony 5 mm. széles arany, lapos zsinorral szegélyezett gallér és mindkét ujján 3-as karika. Főparancsnok és helyettesnek gallérán arany paszománt.

A tisztéknek a jobb vállon vállzsinór.

Sötétszürke veres posztóval szegélyezett téli nadrág.

Nyári gyakorlati zsávolyvászon veres posztóval szegett nadrág. Drapp színű trikotból készült színes, oldalszegély nélküli nyári nadrág.

Ugyan olyan színű és szabásu téli kabát, mint a legénységé a lehajló gallér barna bársonyból készült s rajta piros paroli és lapos kis fém gomb. Jobb vállon 3 karikás, arany gömbölyű vállzsinór.

Erdész alaku tiszti sapka himzett arany tűzoltó-jelvénynyel és 5 mm.-es arany zsinórral szegélyezve, a tiszti sapkák mind egyformák.

Katonai nyakravaló.

Őrparancsnokok, tisztések és tisztek szolgálatban fehér bőrkesztyűt viselnek.

56. §.

Felszerelés.

A működő tagoknak felszerelése a következő:

a) A *szivattyusoknál*: alacsony formájú, fekete fénymázas bőrsisak taréjjal, rézzel szegélyezett ellenzőkkel, rohamszíjjal, — homlokán Debreczen város czimere, — 5 centiméter szélességű kenderöv, csattal és baltákkal; — fa fokkal ellátott balta, a nyél végén csavarhúzóval.

b) A *mászójelöltek*nél (vizsgázott szivattyusok) mászó sisak; 12 centiméter szélességű kender öv, acélrugós zárkapocscsal. — széles végű csákány bőrtokkal; — tömlőkötél kis zárkapocscsal.

c) A *mászóknál és csővezetők*nél: ugyanazon sisak, 12 centiméter szélességű kenderöv, acélrugós zárkapocscsal; hegyes végű csákány bőrtokk 1, mentőszeg, mentő- (mászó-) kötél, csőkötél, tömlőkötél, védőbőr, szivacs-táska és jelző-síp helyett kéthangu jelzőt viselnek.

d) Az *őrparancsnokok*nál a felszerelés a mászókéval azonos, de síp helyett kéthangu jelzőt viselnek.

e) A *tiszteknél*: rézzel borított sisak, kéthangu jelző rézlánczon, testhez álló zubbony, alá kötött szíjon függő kisebb formájú tiszti csákány, fénymázas bőrtokkal.

Szolgálaton kívül a balta 5 cm. széles fényezett bőrszíjon rézcsattal a zubbony felé csatolva viselhető.

57. §.

Rangsorozat.

Az egylet működő tagjai rangsorozat szerint következők:

Főparancsnok.

Főparancsnoki helyettes.

Mászó osztály parancsnok.
 Szivattyus osztály parancsnok.
 Segédtisztek kinevezés szerint.
 Szakaszparancsnokok választás szerint.
 Tisztviselők.
 Tiszti minősítést nyert őrpáncsnokok.
 Gépész őrpáncsnok.
 Mászó mester.
 Szivattyus mesterek.
 Szerkocsi felügyelők.
 Őrpáncsnok.
 Csövezetők.
 Mászók.
 Szivattyusok.
 Rendfentartók.

Egyenranguk közt a rangidősb a felebbvaló.

Ha a rendfentartó egyenruhában jelenik meg, egyenlő minőségben a rendes működő tagok között mint rangifjabb tekintendő.

58. §.

Rangjelzés.

A tisztek és altisztek rangjának megkülönböztetésére következő — a magyar tűzoltó szövetség által megállapított — jelvények szolgálnak.

Főparancsnok: fényes ércsisak fehér lószőrforgóval, aranygalléron 2 ezüstrózsza.

Főparancsnoki helyettes: fényes ércsisak, (lószőrforgó nélkül); aranygalléron 1 ezüstrózsza.

Osztályparancsnokok: rézzel borított és körített s cserlombokkal díszített taréju cserlombos rohamszíjjal ellátott fekete bőrsisak; posztógalléron 3 aranyrózsza.

Segédtisztek: szakaszparancsnoki sisak, posztógalléron két aranyrózsza.

Szakaszparancsnokok: rézzel borított és körített taréju fekete bőrsisak keresztpántokkal; posztógalléron 2 aranyrózsza.

Tisztviselők: szakaszparancsnoki sisak, posztógalléron egy aranyrózsza. — Orvos s mérnök esetleg osztályparancsnoki kitüntetést nyerhet a parancsnokság határozata folytán.

Tiszti minősítést nyert őrpáncsnokok: őrpáncsnoki sisak, posztó gelléron 1 cm. ezüst szalagon 3 fémrózsa.

Mászó mester, szivattyus mester, szerkocsi felügyelő, gépész-őrpáncsnok: őrpáncsnoki sisak, posztógalléron 1 cm. sárga se-lyem szalagon 3 fehér fémrózsa.

Csővezető: mászóí sisak, posztógalléron 2 fehér fémrózsa.

Mászók: mászóí sisak, posztógalléron 1 fehér fémrózsa.

Szivattyusok: szivattyus sisak, posztógalléron tűzoltói fém-jelvény.

Újonczok: szivattyus sisak, gallér jelvény nélkül.

Zenészek: rangfokozatuk szerinti rangjelzést és fehér fémlantot.

Karmester: tiszti egyenruha és sisak, galléron aranyhim-zésű lant.

A *kürtösök* és *dobosok* rangjelzésükön kívül gallérjukon lantot hordanak.

XIII. FEJEZET.

Képesítő vizsgálat.

59. §.

Szivattyusok és mászók.

Minden tag tartozik saját szakmájából elméleti és gyakorlati vizsgát tenni, melyről bizonyítványt nyer.

A képesítő vizsgálatokról külön részletes szabály intézkedik.

A szivattyusok elméleti vizsgálatának tárgya a fecskendő szer-kezeze és kezelési módjának ismerete; gyakorlati vizsgálatának a fecskendő és az ahoz tartozó szerek kezelése. Csak vizgázott szivattyus lehet mászóvá.

A mászók elméleti vizsgálatának tárgyát képezi a mászó szerek ismerete, gyakorlati vizsgálatának tárgya a mászás minden nemre és a mászószerekkel való bánás.

Általános szabályok.

Csővezető csak mászó lehet, köteles azonban kineveztetése előtt az előbbeni két vizsgálatnak tárgyain kívül az általános tűzoltási szabályzatokból elméleti és gyakorlati vizsgát tenni.

Őrparancsnok csak csővezető lehet, ha a csővezetői elméleti és gyakorlati vizsgát sikerrel letette és az önálló működésre a vizgabizottság által képesítettnek nyilvánított.

A szivattyus vizsgálatra a tagok 3 havi, mászó vizsgálatra, a szivattyus vizsgát követő további 3 havi, csővezető vizsgára a mászó vizsgát követő 3 havi s az őrparancsnoki vizsgálatra a mászó vizsgálatot követő további 6 havi szolgálati idő után bocsáttatnak.

A vizsgálatok a működő tagok jelenlétében a parancsnokság által esetről-esetre kiküldött három tagu bizottság által eszközletnek.

A vizsgáló bizottság elnöke őrparancsnoki vizsgálatoknál mindig a fő- vagy helyettes főparancsnok, csővezetői, mászó és szivattyui vizsgánál lehet az osztályparancsnok is.

Vizsga letételére a parancsnokságnál írásbeli kérvénnyel kell jelentkezni, melyhez a csővezetői vizsgára jelentkezők által a szolgálati igazolvány, az őrparancsnoki vizsgára jelentkezők által pedig a csővezetői vizsgáról szóló bizonyítvány csatolandó.

Őrparancsnoki és csővezetői vizsgálatok szabályzata.

Általános határozatok.

1. §. A vizsgálatok elméleti és gyakorlati vizsgából állanak és a parancsnokság által a szolgálati szabályzatok 59. §-sa értelmében kiküldött három tagu bizottság előtt tartatnak meg, a bizottság elnöke által kitűzött határnapon.

2. §. A vizsgálatok nyilvánosak és arra a működő tagok meghívandók, kik a vizsgálatokra egyenruhában és teljes felszereléssel tartoznak megjelenni. A vizsgálat tartama alatt a jelenlevő működő tagok sorban foglalnak állást.

3. §. Vizsga letételre a parancsnokságnál, még pedig a szolgálati szabályzatok 59. §-sa értelmében kell jelentkezni.

4. §. Csővezetői vizsgára a jelentkező tűzoltó csak akkor bocsájtható, ha a szolgálati szabályzatokban meghatározott 6 havi szolgálati idővel bír, s ezen idő alatt legalább 8 gyakorlaton részt vett és azokon oktatást nyert. Őrparancsnoki vizsgára pedig csak akkor ha csővezetői minősítésétől számítva 3 havi szolgálati időt betöltött. Azon jelentkezők, kik ezen feltételeknek eleget nem tettek, visszatartandók.

5. §. A vizsgálandókhöz kérdéseket intézni a bizottság minden tagjának jogában áll.

6. §. A vizsgálatok eredménye fölött a bizottság a vizsgálat befejeztével nyomban határoz és az eredményt a bizottság elnöke a vizsgázottal, illetőleg vizsgázottakkal azonnal nyilvánosan közli.

A minősítésről szóló bizonyítványt a vizsgáló bizottság jelentése alapján a vizsgázottnak a parancsnokság állítja és szolgáltatja ki.

Ezen bizonyítvány magában foglalja :

1. A vizsgázottnak nevét.
2. A vizsgáló bizottság tagjainak nevét és rangját.
3. Az elméleti és gyakorlati vizsgálat tárgyát és az elért eredményt.
4. A vizsgázott fegyelmi és szolgálati magaviseletét.

A vizsgázott fegyelmi és szolgálati magaviseletére a parancsnokság a törzskönyv figyelembevétele mellett, következő osztályozást alkalmazza.

Magaviselet :

I. fokozat. Kiválóan pontos és ügybuzgó.

II. fokozat. Pontos és szabályszerű.

III. fokozat. Szabályszerű.

Osztályzat : jeles, kielégítő.

Különös határozatok a csővezetői és örparancsnoki képesítő vizsgálatra.

I. A csővezetők képesítő vizsgálat.

Minden tűzoltó, ki csővezetői vizsgálat letételére elkészült és annak megejtését kívánja, köteles írásbeli kérvényét a parancsnoksághoz beadni.

A szolgálatot tevő segédtsízt köteles ezen kérvényt a törzskönyvben foglalt, személyére vonatkozó adatokat kiírni és a kérvényhez mellékelni.

A parancsnokság, ha a vizsgálat megejtését elrendeli, kiküldi a vizsgáló bizottságot.

A csővezetői vizsgálat elméleti tárgyai és ezekről intézett kérdések száma a következő :

a) A szivattyúk és az azzal összekapcsolatban lévő egyéb tűzoltószerkezetek szerkezete és kezelési módjának ismerete	4 kérdés.
b) A mászószerek és azok kezelési módjának ismerete	5 kérdés.
c) A csővezetés ismerete	3 kérdés.
d) A síp, a kéthangu jelző és kürt jeleinek ismerete	3 kérdés.
Összesen	15 kérdés.

A ki ezen 15 kérdés közül 10 kérdésre jól meg nem felel, az a vizsgálatnak újbóli letételére utasíttatik, a ki pedig a 10 kérdésre jól megfelelt, az a gyakorlati vizsgálatra engedtetik.

A gyakorlati vizsgálat tárgyai pedig következők:

a) A rendgyakorlatok gyakorlati része.

A szóbeli vezényletet gyakorló bizottsági tag a jelenlévő működő tagok sorából egy 12—16 tagból álló csapatot állít össze s ennek szárnyaira a vizsgálandókat beosztván, őket a rendgyakorlatokból megvizsgálja.

b) A használatban lévő fecskendők gyakorlati része:

A szóbeli vezényletet gyakorló bizottsági tag által a vizsgálandók az elnök által kijelölt szivattyu-fecskendő szerelésére vezényeltetnek.

A szereléshez, a mennyiben a vizsgálandók kellő számban nem lennének, a szükségelt szám a jelenlévő szivattyusok sorából egészítendő ki.

A szerelés két részre oszlik.

1. Iskolai szerelésre, melynél megkívántatik, hogy a vizsgálandók az egyes mozdulatokat pontosan és szabályszerűleg megtegyék és a szerelést élénken végezzék.

Az iskolai szerelés közben a vizsgálandókkal a működési hely felváltandó.

2. Gyors szerelés, melynél megkívántatik, hogy a felszerelés 2 nyomó és 4 szívó tömlővel két perc alatt, a leszerelés pedig 3 perc alatt teljes rendben megtörténjen.

3. A mászás minden neme és a mászószerekkel való bánás.

4. Tűzoltás és csővezetés, a tűz megtámadása és annak oltása a csővezető legnagyobb feladata.

A mászószerekkel való gyakorlati vizsgálat a következő részekből áll:

1. Iskolai mászás.

Két horgas létrával a vizsgálandóknak mint egyes számoknak kell szerepelni és a mászást szabályszerűleg végezni.

2. Egy létrával való mászás.

Minden vizsgálandó egy létrával versenyzés mellett a második emeletre mászik és szabályszerű iskolai mászási mozdulatokat kell végeznie.

3. Tolólétra felállítása.

A vizsgálandók a tolólétrához vezényletetnek, a létrát versenyzés mellett felállítják és megmászók.

4. Párkánylétra alkalmazása.

A vizsgálandók a létra felállítása és szerelésére beosztatván, a létrát a mászóház elé hozzák és azután az épület megjelölt emeletére horoglétrákon felmásznak, a párkánylétrát vezényszóra szerelik és szabályszerűleg felállítják.

5. Kötelen való leeresztés.

A párkánylétra leeresztése után a vizsgálandók a megmászott emeleten maradnak és saját kötelük használata mellett leeresztkednek.

Ha nincsen annyi vizsgázó jelen, mennyire a szereléshez szükség van, a jelenlévő mászók sorából egészítendő ki.

Ki a gyakorlati vizsgálatnak tökéletesen meg nem felel, a vizsgálatnak újból való letételére utasítatik.

II. Órparancsnoki képesítő vizsgálat.

Minden csővezető, ki órparancsnoki vizsgát óhajt tenni, köteles a parancsnoksághoz sajátkezü írásbeli kérvénnyel fordulni, a parancsnokság, ha eddigi magaviselete miatt őt vizsgára bocsájtani határozta, a vizsgálat megejtését elrendeli és a vizsgáló bizottságot kiküldi.

Az órparancsnoki vizsgálat elméleti tárgyai a következők:

1. Írásbeli hivatalos jelentések	1 kérdés.
2. Szolgálati szabályzat	7 kérdés.
3. Szivattyú és mászószerek szerkezete és kezelési módja	12 kérdés.
4. Szerelési szabályzatok	3 kérdés.
Önkéntes tűzoltó testület szolg. szab.	3

5. Rendgyakorlatok, szabályzatok	3 kérdés.
6. Helyes csövezetés	3 kérdés.
7. Tűzek minősége és oltása	10 kérdés.
8. Debreczen város tűzrendészeti beosztása és tér- képe	3 kérdés.
9. Síp, kürt és kóthangu jelzők jelei	3 kérdés.
Összesen	45 kérdés.

A ki ezen kérdések közül 30 kérdésre jól meg nem felel, a vizsgálatnak újbóli letételére utasíttatik, a ki pedig 30 kérdésre jól megfelel, a gyakorlati vizsgálatra bocsájtatik.

A gyakorlati vizsgálat tárgyai a következők:

I. A tűzoltószerekkel való gyakorlat.

A bizottság elnöke egy 15—20 tagból álló csapatot a vizsgálandó rendelkezésére bocsájt, ki ezen csapattal a bizottság által kijelölt szivattyú és mászószerekkel szabályszerű iskolai gyakorlatot végeztet.

II. A rendgyakorlatok vezénylete.

A vizsgálandó a rendelkezésére bocsájtott csapat előtt, szabályszerű beosztás után a rendgyakorlatok arcmozdulatait vezényli, melyek a bizottság által feladatul kiszabattak.

III. Egy rendszeres támadás tűzoltószerekkel.

A vizsgáló bizottság meghatározza a támadás minőségét és helyét s miután ezt a vizsgálandóval közölte, a bizottság elnöke kirendeli a szükséges tűzoltószereket, a melyeken a vizsgálandó az ő általa választott és rendelkezésére bocsájtott legénység helyet foglal.

Ezen idő alatt a bizottság a támadás helyére vonul s miután alkalmas állást foglalt el, a bizottság elnöke tűzriadót fuvat, mire a vonat megindul és a támadási helyre érve, feladatát végrehajtja.

A támadás alatt a helyszínén levő be nem osztott tűzoltók alkalmas helyen állást foglalnak és a vizsgálandók rendelkezésére állanak.

Támadás folyama alatt, midőn a tűzoltószerek és az alkalmazott legénység működésben van, a vizsgálandó a bizottság elnökének jelentést tesz és annak netaláni további utasításait teljesíti.

A támadás alatt a vizsgálandótól intézkedéseire nézve megköveteltetik:

rendelkezési tehetség,

gyors elhatározás,

férfias fellépés,

bangos vezénylet, mely tulajdonságok létezése vagy nem létezésének észlelésére a bizottság különös figyelmet fordítani tartozik.

III. RÉSZ.

60. §.

Tűzoltási szabályzat.

A vészhelyhez közeledő s a menetet vezénylő parancsnoknak már távolból kell arra ügyelni, vajon nem adatik-e jel a megállásra, vagy irányváltoztatásra.

Ötven lépésnyire a vészhelytől már lépésben hajtandó. A megállás után a vezénylő parancsnok leszáll s ha van jelen magasabb rangu feleltyaló, azonnal jelentkezik, ha nincsen a vészhelyen gyorsan körülnéz és intézkedik, figyelemmel legyen arra, hogy a szerelvények felállítása ne az ut közepén és ne távol egymástól, hanem az ut szélén tömörölve az égő tárgy oldalán történjen.

Az épületben kiűtött nagyobb mérvű tűz alkalmával, vagy ha általában czélszerűnek mutatkozik, a fentebb jelzett vonalon túl is felállíthatók a szerelvények.

Miután általános, minden tüzesetre alkalmas szabályok nem alkothatók, sőt ellenkezőleg minden egyes eset sajátyszerű oltási mód-szert igényel: ennélfogva itt csak néhány utasítás állíttatik föl irányadóul és pedig:

1. Általánosan:

a) A léghezam kikerülése tekintetéből minden, kivált pedig szoba, padlás és pincze tüzeseteknél az ablakok, ajtók és egyéb nyílások elzárandók.

b) Alkalmas esetekben a tűzföld, trágya vagy Bucher-féle oltó-szer segélyével elfojtandó.

c) Ha a szivattyúk alkalmaztatnak, akkor a vizsugar ne nagyobb területekre, hanem mindig bizonyos pontra irányozandó és az égő

tárgy mindaddig el nem hagyandó, míg a tűz véglegesen el nem fojtatott.

2. Minden figyelem oda fordítandó, hogy a felső emeletekre vezető lépcsőket a tűz el ne borítsa, mert az emeletekben kiütött tűz legcélszerűbben a lépcsőzetről támadható meg.

Horgos létrák csak akkor alkalmazandók, ha a tűzhöz közelítés megnehezítve van.

Butorok és ágyneműek mentése, kivált felsőbb emeleteken, csak sürgető veszély esetében hajtandó végre, mert azok az oltási intézkedések végrehajtását akadályozzák.

3. Ha a tűz istállóban, csűrökben ütött ki, hol széna, szalma, élet, vagy másféle tárgyak vannak felhalmozva, ha még nem égnék, kihordatni.

Az oltás leginkább azon támaszokra, oszlopokra és fatárgyakra irányozandók, melyeken a fedél nyugszik, nehogy bedűljön.

Fedél alatti tűznél a léghezam kikerülése végett egyes fedélrészecskék lebontandók, nagyobb mérvű fedélégésnél az egész tető leveendő.

Erős füst alkalmával a legénység viz- vagy eczetbe mártott szivacsot kössön szája és orra alá és lehajlott állásban nyomuljon előre.

Kémény égésnél, feltéve, hogy a kémény erős, szabályszerint legcélszerűbb engedni, hogy az magától végleg kiégjen, csak hogy ez esetben szorgosan kell ügyelni, hogy a kémény, konyha és tisztítóajtók közelében gyuló anyagok felhalmozva ne legyenek és ezen ajtók mellett a hulló salak leöntése végett víz legyen. Ha ilyennemű kiégés lehetetlen és a tűz okvetlenül elfojtandó, akkor a kémény alja és teteje is vízbe mártott pokrócz, rongyok stb. által erősen bedugaszolandó. A hulló salak kiégés után eltávolítandó. A fénykorom által netalán bedugaszolt kémény szétpattanásának meggátlása céljából szükséges, miszerint abba felülről kövek dobassanak.

Ha a tűz nagyobb kiterjedést nyert, vagy ha más körülmények a közvetlen támadást lehetetlenné teszik, akkor a vészhely lehetőleg legszűkebb körre bekerítendő és az oltási szabályok oda irányozandók, hogy a tűz a szomszédos épületekre, — melyekből minden eléghető tárgyak jó eleve kihordandók — ki ne terjedjen.

A vészhely kitakarításánál, minden oly gerendák, helyeikből

kimozdított, vagy szilárd alappal nem bíró kémények, falak, boltozatok, fedélkötő részek, melyek beomlásától tartani lehet, lebontandók.

A kitakarítás alkalmával az épületek minden felesleges rongálástól megóvándók, a kövek vagy fadaratok ledobálása mindenkor csak a legnagyobb elővigyázattal történhet, sőt magasabb, vagy épen emeletes épületekről azok ledobálása meg nem engedhető. Az épületek bejáratai és a gyalogutak helyreállítandók.

Vajjon az oltás után őrség hagyandó-e? az a vezénylő parancsnok belátásától függ.

Ily esetben minden veszélyes pontra vízzel töltött edények és vedrek helyezendők, alkonyat alkalmával pedig égő lámpák függesztendők ki.

Ha a legkisebb veszély mutatkozik, az rögtön jelentendő.

61. §.

Diszkivonulás.

A parancsnokságnak jogában áll ünnepélyek alkalmával, a festület összes tagjaival diszkivonulást, vagy a rendfentartás céljából is kivonulást eszközölni.

Ezen kivonulások ép oly szolgálati kötelezettségeknek tekintendők mint a szolgálati szabályzat 3. §-ában körülírt egyéb tűzoltói szolgálatok.

A diszkivonulásoknál köteles mindenki a napiparancsban kiadott egyenruházatlan és felszereléssel megjelenni, úgy hogy a rend és egyenruházat egyöntetősége által a testület tekintélye kellőleg megóva legyen.

Diszkivonulásoknál ha egy szakasz (20) tűzoltó vonul ki egy szakaszparancsnok, két szakasz (40—50) tűzoltót az osztályparancsnok, 3—4 szakasz (80—100) tűzoltót a főparancsnok vagy helyettese vezényli.

A kivonulás tartama alatt a csapattól, illetőleg a sorból sem a parancsnokoknak, sem a legénységnek távozni nem szabad, a csapat mindig együttesen vonul ki s tér vissza az őrtanyára.

A kivonulás alakzatára nézve a gyakorlati szabályzat mérvadó, megjegyeztetik azonban, hogy diszkivonulásnál nyáron 3 cserfalevél, télen egy fenyőpalya a sisak czimere fölé tűzendő.

A díszmenet és tisztelgés adás a gyakorlati szabályban lévén

körülírva, azzal egészítették ki, hogy a tiszteletbeli főparancsnokoknak is megadandó a szabályszerű tisztelgés, és ha diszmenet alkalmával tiszteletbeli tagok vannak jelen, azok az első sorban foglalnak helyet.

Rendfentartásra való kivonulásoknál a tagok csakis a saját parancsnokaiktól nyert utasításokat követhetik, senkitől mástól parancsokat el nem fogadhatnak.

62. §.

Temetés.

Testületünk az egylet kötelékébe tartozó minden tagjának esetleges elhalálása alkalmával bekövetkező végtisztességtételén részt venni óhajtván, a következő szabályzatot állapítja meg.

Alapító pártoló tagoknál a szolgálatvezető napos tiszt képviseli a testületet.

Öltözet teljes, disz sisak.

Működő tagoknál s hivatásos tűzoltók végtisztességén az őrpáncsnok, illetve gépészőrpáncsnokig egy szakaszparancsnok vezetése alatt egy szakasz, mely a testhordó kocsi előtt menetel, továbbá 4 az elhunyttal egy rangban álló tűzoltó mint testhordó a kocsi mellé rendelendő ki.

Szakaszparancsnokok és tisztviselők temetésén 2 szakasz egy osztályparancsnok vezetése alatt s 6 őrpáncsnok mint testhordó.

Főparancsnok vagy főparancsnok helyettes és osztályparancsnok végtisztességén az egész testület részt vesz és ekkor a csapat fele része a testhordó kocsi előtt, fele utánna menetel, ha pedig 3 szakasz vonulna ki, akkor két szakasz a kocsi előtt, egy pedig a kocsi után menetel, a csapat-vezényletet ez esetben a főparancsnok helyettes vagy osztályparancsnok vezeti, testhordóként 6 tiszt és 6 mászó mint fáklyavivő rendelendő.

A koporsóra az elhunynak tiszt jelvényei alkalmazandók.

Hogyha a csapat a végtisztesség helyére felvonul s helyet foglal, a végtisztesség befejeztéig semmiféle tisztelgést nem teljesít.

Hogyha a testület zenekarral rendelkezik, ez a csapattal együtt vonul ki, de a zene a felvonuláskor nem játszik, a temetési menetben a zenekar közvetlen a gyászkocsi előtt foglal helyet s a temetőkaphuig gyászindulót játszik, megjegyeztetik azonban, hogy az

egyházi szertartás vagy ének tartama alatt a zene a gyászindulót meg nem kezdheti.

A temető kapuja előtt a csapat arczonalba állíttatik s a fővetés mint utolsó tisztelgés vezényelendő, ezután a csapat a további parancsot bevárja s zeneszó mellett bevonul.

A csapatba be nem osztott parancsnokok és legénység csoportban a gyászkocsi után mennek.

A tiszteletbeli tagok rangjukat, és a működő tagokat megillető temetési kíséretben részesülnek.

Az egyleti tagok családtagjai sem zenét, sem testületi kivonulást nem igényelhetnek, azonban kívánatukra parancs után a tagok felhívhatók a temetésen való részvételre, a mely esetben a tagok sisakban az őrtanyán gyülekeznek, és csoportosan a rangidősebb vezetése alatt a végtisztesség helyére vonulnak és a menet alatt a gyászkocsi után foglalnak helyet.

A zenekar esetről-esetre mérsékelt árban kiadatik.

Minden működő tag temetése alkalmával névsor olvasandó, mert az igazolatlanul elmaradtak a végtisztesség megadás jogától elesnek, e célból külön névsor és előjegyzés vezetendő s az elmaradt tagok írásban beadott igazoláruk felett a parancsnokság dönt, az ítélet jegyzőkönyvi kivonatban az illetővel, valamint az összes tagokkal parancs után közöltetik.

Kelt a debreczeni önkéntes tűzoltó-testületnek 1894. nov. 15-én kelt üléséből.

47 szám

Tekintetes Tanács!

Alázatos tisztelettel ide csatolva beérkezett kérésre. Lúnk 1908. évi költség előirányzatát, amely előirányzat a múlt évi előirányzathoz képest személyi kiadásokban 2864 korona - a dologi kiadásokban pedig 50 korona szűk. seglettel emelkedett.

A személyi kiadások emelkedése azért vált szükségessé, mert az általános drágasági viszonyok közt teljesen lehetetlen a jelenlegi fizetéssel megbírható és állandó tűzoltó légységet fogadni, s a légységek folytonos változása miatt az helyi, legkisebb nem oktatható, oly tűzoltó légységgel, pedig, amely a tűzoltó szerek kezelését, a lefogatos gyors befogását, az vízszervező módoratait helyi képpen nem gyakorolta, s emellett szolgálásban való helyi oktatásban nem részesült, s azt el nem sajátította, megbízható szolgálatot teljesíteni nem lehet.

Tekintettel arra, hogy a tekintetes Tanács már a folyó évben is a hivatásos tűzoltóság kerelmébe folytán utólag drágasági pótlékot engedélyezett, s ezzel a tűzoltóság anyagi viszonyain segíteni kívánt, tisztelettel kérjük az általunk javasolt, bír emelést a jól felfogott élet és tűz biztonság szolgálat érdekében is engedélyezni kégyes kedjék.

A dologi kiadásokban az idegen fogatos rovataban volt, lúnk kénytelenek 50 koronát felvenni, mivel a vízszervező tűzesetek alkalmával csak is idegen fogatos segítség mellett lehetséges, s a jelen évben ezen rovaton a felvett előirányzat ön szegény sokkal nagyobb öfreg adótotl ki a mely kiadás a többi rovatok rovaton belül lett federve.

Kérésünket ismételve maradunk tisztelettel

Debrecen 1907. November hó 13.

Leleltetés
parancsok

A debreczeni önkéntes tűzoltó testület alapszabályai.

Czime.

1. §.

Az egyesületi alapon szervezett tűzoltó testület czime: „Debreczeni önkéntes tűzoltó testület.”

Székhelye.

2. §.

Az önkéntes tűzoltó testület székhelye: **Debreczen,**

Pecsétje.

3. §.

A testület pecsétje a tűzoltó jelvény körül a következő körirattal áll: „*Debreczeni önkéntes tűzoltó testület.*”

Czélja.

4. §.

A testület célja:

- a) rendszeres tűzoltás és segély nyújtása egyéb veszély esetén Debreczen városa bel- és lehetőleg külterületén; hatósági megkeresésekre azonban a közel fekvő községekben is.
- b) a vidéki tűzoltó intézmény fejlesztése.

5. §.

A tűzoltó testület célja megvalósul:

- a) a működő tagoknak a tűzoltásban, mentési munkálatokban való elméleti és gyakorlati oktatásában.
- b) az éjjeli rendszeres őrszolgálatban.
- c) tűz, vagy egyéb veszély esetén a szükséges segély nyújtásban.
- d) a vidéki tűzoltó-tanfolyam fentartásában.
- e) Debreczen város hatósága által adott évi segély összeg erejéig hivatásos tűzoltók alkalmazása, kiképzése és gyakorlati működtetése által. (A hivatásos tűzoltók alkalmazását a szolgálati szabályzat írja körül.)

Tagok.

6. §.

A testület tagjai: tiszteletbeli, alapító, pártoló és működő tagok.

A működő tagok sorába tartoznak: a parancsnokság és a legénység.

A parancsnokság.

7. §.

A testület parancsnoksága a következő tisztségeket viselő egyénekből áll:

I. Parancsnokok:

- a) a főparancsnok,
- b) a főparancsnok helyettese,
- c) a mászó osztály parancsnoka,
- d) a szivattyú osztály parancsnoka,
- e) négy szakasz parancsnoka,
- f) segédtsztek, kiket minden esetben a főparancsnok nevez ki.

II. Parancsnoksági tagok:

- a) a testület titkára,
- b) pénztárnoka,
- c) szertárnoka,

- d) két orvosa,
- e) mérnöke,
- f) ügyésze.

A városi tanács állandó kiküldöttje egy a rendes, mint a rend. kívüli, valamint a köz- és parancsnoksági ülésekre is meghívandó.

A legénység.

8. §.

A testület legénysége áll:

- a) hivatásos laktanya parancsnok, mint gyakorló mesterből,
- b) őrpáncsnokokból,
- c) csővezetőkől, kik azonban vizsgázott őrpáncsnokok,
- d) mászókból,
- e) mászó jelöltek, kik azonban vizsgázott szivattyusok,
- f) szivattyusokból,
- g) rendfentartókból.

Felvétel.

9. §.

A tagok felvételét a parancsnokság a következő rendszer szerint eszközli:

1. *Tiszteletbeli tagokká* megválaszthatók azok, kik a tűzoltó intézmény körül, különösen pedig a testület irányában maguknak kiváló érdemeket szereztek. Mentve vannak ugyan a működő tagok terheitől, de azért ugyanazok jogait is élvezhetik. Megválasztásuk mindenkor a parancsnokság javaslata alapján a közgyűlés által történik.

Külföldiek tiszteletbeli tagokká csak a nagyméltósági m. kir. Belügyminiszter ur jóváhagyásával választhatók.

2. *Alapító taggá* lehet bárki, ha egyszerismindenkorra legkevesebb 25 frtot készpénzben, közforgalmu értékpapirban, vagy 6%-ot kamatozó alapítványi kötvényben a testület tulajdonául ad.

3. *Pártoló taggá* lehet bárki, ha három évi kötelezettség mellett évenként két frtot a testület pénztárába befizet.

4. *Működő taggá* lehet minden fedhetlen jellemű férfi, a ki 18. életévét meghaladta, egészséges, ép testalkatu s legalább 160 cmter

magas s ha képes arra, hogy a parancsnokság által megállapított felvételi feltételeknek eleget tegyen.

A meghatározott kortól (18 év), magasságtól (160 cmter) csak különösebben figyelemre méltó esetekben tehet kivételt a parancsnokság.

A belépésre jelentkezett működő tagok névsora a felvételt megelőző nyolcz napon keresztül az őrtanya hirdetési tábláján kifüggesztve tartandó, mely idő alatt a testület minden tagjának jogában van, — sőt ha a felvételre jelentkezőt ismeri, — köteles is a felvételt esetleg gátló kifogásokat és körülményeket a parancsnokságnak írásban bejelenteni.

Rendfentartó az lehet, ki a testületben, mint működő tag megszakitás nélkül legalább öt évet szolgált s közvetlen lép a rendfentartó osztályba.

A tagok kötelességei.

10. §.

Minden működő tag köteles az alapszabályokat, a szolgálati szabályzatot, a közgyűlési és parancsnoksági határozatokat, utóbbinak parancsait is híven követni. E kötelességének teljesítésére felvétele alkalmával, mikor a főparancsnok, vagy helyettesével kezét fog, ezáltal becsület szavát adja.

A testületbe történt első felvételekor köteles a segély, zene és egyéb alapok növelésére egyszersmindenkorra egy forintot fizetni.

A működő tagok egyéb kötelességeit a szolgálati szabályzat foglalja magában.

A tagok jogai.

11. §.

Az *alapító, pártoló és tiszteletbeli tag* minden gyakorlatnál, vagy esetleg a tűzoltó testület által rendezett mulatságon részt vehet s a közgyűlésen tanácskozási és szavazási joggal bír. Szavazati jogukat azonban csak akkor gyakorolhatják, ha az alapító tagok alapítványait, a pártoló tagok korábbi és folyó hátralékaikat, illetve pártoló tagsági díjaikat a közgyűlést megelőzőleg *harmincz* nappal befizették.

A *működő tagok* a testület által nyújtott minden előnyben ré-

szesülnek; a közgyűlésen tanácskozási, választási és szavazási joggal bírnak, kivételt csupán azok a működő tagok képeznek, a kik a közgyűlést megelőző több mint három hónappal léptek a testület kötelékébe. A tanácskozásban részt venni azonban ezek is jogosultak.

Főparancsnoknak szabadon választhat a testület oly egyént is, a ki nem működő tag. Az így megválasztott főparancsnok a választás napjától számított egy év alatt szakvizsgát tenni tartozik.

Parancsnokokká csak oly működő tagok választhatók, kik a magyar nyelv szó és írásbeli teljes ismeretén kívül általános műveltséggel bírnak s az őrparancsnoki elméleti és gyakorlati vizsgát az előírt szabályok szerint letették.

Tisztviselőknél az általuk betöltendő álláshoz szükségelt hivatali képzettség lévén a mérvadó, tűzoltói szakvizsga feltétlenül nem kívántatik.

A parancsnokságnak a 7-dik §-ban felsorolt összes tagjai a parancsnoksági üléseken tanácskozási és szavazati joggal bírnak.

A tagság megszűnése.

12. §.

A működő tagság megszűnik:

a) *önkéntes kilépés által*, a mely a kilépés előtt két héttel a parancsnoksághoz írásban bejelentendő,

b) *a létszámból való törlés által*:

1) halálozás esetén,

2) ha a tűzoltásnál megkívánt előfeltételek hiánya utólag kitűnik,

3) ha háromszor egymásután egészen indokolatlanul örségi, vagy gyakorlati mulasztást követ el,

c) *kizárás által*. A kizárást a parancsnokság a következő esetekben határozhatja el:

1) az alap és szolgálati szabályok ellen elkövetett *nagyobb*, vagy *többszöri* kihágás esetén,

2) közbotrányt okozó magaviselet miatt,

3) a testület érdekeit veszélyeztető cselekedetek miatt,

4) ha a testület tagja megbecstelenítő bűntény miatt jogerős bírói ítélettel elítéltetett.

A parancsnokság tagjai felett, ugyszintén a 22-ik §. 18. bekezdésében felsorolt vétségek esetén a fegyelmi bíróság ítél.

A kizárási határozat a tagokkal parancs útján, míg magával a kizárt taggal az indokokkal együtt írásban közlendő. Az így kizárt tag birtokon kívül a legközelebbi közgyűléshez felelbezzhet; felelbezzését azonban a határozat kézbesítésétől számított *harmincz* nap alatt, a parancsnoksághoz írásban köteles benyújtani.

Pártoló tagok, esetleges kilépési szándékukat az év utolsó negyedében a parancsnoksághoz írásban kötelesek bejelenteni, ellenkező esetben kötelezettségük a testülettel szemben egy újabb évre fennmarad.

A jövedelem.

13. §.

A testület jövedelmét képezik:

1) Debreczen szab. kir. város költségelőirányzatába is felvett s mindannyiszor rendes évi kizárólag dologi kiadás, mely külön elszámolás alatt kezeltetik. E segély összeg számadása, valamint szükségyszerű mellékletei évenként rendesen a városi tanácshoz felülbírálás végett beterjesztendők.

2) Az alapító, pártoló és működő tagoktól szedett rendes járulékok.

3) Adományok és hagyományok.

4) Jutalmak és gyűjtés által szerzett pénzösszegek.

A vagyon.

14. §.

A testület vagyonát képezik: az alaptőke, a segélyalap s minden a testület jövedelméből berendezett ingatlan, vagy ingóság.

A követelések behajtása.

15. §.

A testület tagjai által elvállalt kötelezettségekből eredő minden követelés behajtásában a tüzoltó testület személyes bírósága az illetékes.

A segély alap forrásai.

16. §.

A segély alap forrásait képezik:

- 1) a működő tagok felavatási díjjai,
- 2) kizárólag e célra szánt adományok,
- 3) az esetleg fennmaradó évi felesleg.

Az alaptőke és a segély alap elkülönítve kezeltetnek. Mindkettő azonban a parancsnokság határozata által kijelölt biztos helyen gyűmöcsőztetendő.

A segély alap igénybe vétele.

17. §.

A segély alap igénybe vehető:

1) a szolgálatban keresetképtelenné vált tagok gyógykezelésére és betegségük időtartama alatt a segély alap erejéhez képest teljesíthető segélyezésre,

2) működő tag szolgálatában ha életét vesztené, a temetésről családja esetleges kívánságára a testület parancsnoksága útján gondoskodik. A temetési költség a harminczöt forintot tul nem haladhatja.

3) egy-egy tag a segély-alapot 60 napon tul egyfolytában igénybe nem veheti; a parancsnokságnak azonban jogában áll, hogy kivételes esetekben ezt az időt meghosszabbíthassa.

A szolgálatban keresetképtelenné vált tag betegségének időtartama alatt folyamodhatik a parancsnoksághoz, hogy a segélyt igénybe vehesse. Ez alkalommal azonban betegségét a testület orvosa által kiállított bizonyítvánnyal igazolni tartozik.

A segélyalap jótéteményeiből kizáratnak mindazok, kik önvétük, engedetlenségük, vagy iszákosságuk által váltak keresetképtelenné. Ennek megbírálása a parancsnokság ügykörébe tartozik.

Hogy a segély alap minél kisebb mérvben terheltelessék meg, a parancsnokság kötelessége alá tartozik, hogy az összes működő tagokat egy elsőröndü baleset biztosító társaságnál biztosítsa s a megállapított díjakat a segély alaptól fedezze. A biztosítás minden esetre, sérülésre, fél vagy egész munkaképtelenségre, esetleges halálesetre is kiterjed. Sérülés esetén a parancsnokság tagjai egy frt

napi segélyt, fél munkaképtelenség esetén 500 frt, egész munkaképtelenség esetén pedig 1000 frt végkielégítést kapnak. A testület többi tagjai az itt megjelölt esetekben a szintén megjelölt összegeknek felét kapják.

A baleset ellen biztosító társasággal kötött biztosítás esetén a sérült által a segélyalap csak kivételes esetekben vehető igénybe, amelynek megítélésére a tett szolgálat, a szolgálati idő és vagyoni állapot figyelembe vétele mellett a parancsnokság hivatott.

A közegek.

18. §.

A testület ügyeit vezetik:

- a) a közgyűlés,
- b) a parancsnokság.

A közgyűlés.

19. §.

A testület minden év első negyedében rendes évi közgyűlést tart. A testületi év azonos a naptári évvel. A parancsnokságnak azonban jogában áll mindannyiszor, ahányszor ezt a viszonyok és körülmények indokolttá teszik, rendkívüli közgyűlést is összehívni. A parancsnokságnak kötelességében áll akkor is összehívni a rendkívüli közgyűlést, a mikor ezt a tényleg működő tagok létszámának egyharmada indokolt kérvényben kívánja. Ez utóbbi esetben a parancsnokság a kérvény beérkezésétől számított harmincz nap alatt köteles a közgyűlést egybehívni.

Közgyűlések mindenkor a testület székhelyén tartandók s ez 14 nappal előbb az őrtanyán és egy helyi lapban kihirdetendő; a napirend pedig nyolcz nappal előbb az őrtanyán kifüggesztendő.

20. §.

A közgyűlés határozatképes, ha azon a működő tagok tényleges létszámának a fele jelen van.

A tényleges létszám meghatározásánál a szabadságoltak fel-függesztetnek, míg a közgyűlést megelőző három hónapon belül felvett tagok számításba nem vétetnek.

Ha a határozatképes létszám egy órával azután, a mely időre

a közgyűlés megtartása kitűzetett, együtt nem volna, új közgyűlés hívandó egybe, a mely azonban tekintet nélkül a megjelent tagok számára, határozatképes.

A közgyűlés elnöke a főparancsnok, akadályoztatása esetén a főparancsnok-helyettes, esetleg a rangban legidősebb osztályparancsnok; jegyzője a titkár, akadályoztatása esetén egy segédtitkár.

A rendes közgyűlés tárgyai.

21. §.

- 1) a parancsnokság évi jelentése,
- 2) a számvizsgálók évi jelentése,
- 3) az évi költségelőirányzat megállapítása,
- 4) az alapszabályok esetleges módosítása, a mihez azonban a jelenlevő tagok kétharmadának a beleegyezése szükséges. A módosításra vonatkozó indítványok szövege a közgyűlést megelőzőleg nyolcz nappal a parancsnoksághoz nyújtandó be, a mely azokat azonnal közszemlére kitenni tartozik.

- 5) felebbezési ügyek elintézése,
- 6) tiszteletbeli tagok választása, a mely közfelkiáltással, vagy titkos szavazás útján általános szótöbbséggel történik,
- 7) indítványok tárgyalása, a melyek a közgyűlés előtt nyolcz nappal a parancsnoksághoz nyújtandók be,
- 8) a parancsnokság megválasztása.

A főparancsnok és főparancsnok-helyettes a közgyűlés által jelölés nélkül közfelkiáltással, vagy titkos szavazás útján általános szótöbbséggel választatnak.

A parancsnokság többi tagjainak megválasztása hármassal kijelölés alapján közfelkiáltással, vagy titkos szavazás útján általános szavazat többséggel történik.

A kijelölést minden betöltendő állásra a közgyűlés elnöke eszközözi.

A parancsnokság megválasztása mindenkor öt évi időtartamra történik.

Ha az öt év lejártá előtt a parancsnokság kebelében valamely állás üresedésbe jönne, azt a parancsnokság ideiglenesen betöltheti; a legközelebbi közgyűlésen azonban kiegészítő választást eszközöl.

A főparancsnok és a főparancsnok-helyettes megválasztása azonban csak a városi tanács jóváhagyása után válik érvényessé.

9) Három rendes és három póttagból álló számvizsgáló bizottság egy évi időtartamra leendő választása. Ez a bizottság az évi számadást és leltárt megvizsgálja s az eredményről a közgyűlésnek tesz jelentést. A számvizsgáló bizottságba a parancsnokság tagjai be nem választhatók. Abban az esetben, ha a bizottság valamely tagja meghal, kilép, vagy működésében akadályozva van, a megmaradt két bizottsági tag a póttagok közül választ harmadikat.

10) Dönt a testület feloszlása ügyében, ehhez azonban az összes tagok $\frac{3}{4}$ -nek a jelenléte és $\frac{2}{3}$ -nak a beleegyezése szükséges.

11) Az alapszabályok módosítása, vagy a testület feloszlása esetén a vagyon hovafordítása iránt hozott közgyűlési határozatok foganatosításuk előtt a városi tanács útján a nagyméltóságu magy. kir. Belügyminiszter urhoz felterjesztendők.

A közgyűlésen hozott határozatok mindazokra, kik a közgyűlésen részt nem vettek, vagy nem szavaztak, kötelezők.

12) A közgyűlés jegyzőkönyvének a hitelesítésére a közgyűlés elnöke három jelenlévő tagot nevez ki.

13) Valamely tag kizárása ügyében a rendes- vagy rendkívüli közgyűlés másod és utolsó fokban dönt.

A rendkívüli közgyűlés, az 1, 2, 3, 8 és 9-ik pontok alatt foglalt tárgyakat kivéve, ugyanazon hatáskörrel bír, mint a rendes közgyűlés.

A parancsnokság hatásköre.

22. §.

A parancsnokság ügyköre.

1) Szerződéseket köt a testület nevében, melyeknek érvényességéhez a főparancsnok, vagy a főparancsnok-helyettes, titkár és a városi tanács állandó kiküldöttjének együttes aláírása szükséges.

2) Felelőség mellett kezeli a testület vagyonát.

3) Határoz a tagok felvétele, minősítése, megfenyítése, kilépése és kizárása ügyében.

4) Megállapítja az őrszolgálat és a gyakorlatok idejét; megalkotja a szolgálati, gyakorlati és a vizsga szabályzatokat és őrködik mindezek pontos betartása felett.

5) Gondoskodik a testületi helyiség jókarban tartásáról, fűtéséről, világításáról, a szerelvények beszerzéséről s azok jókarban tartásáról.

6) Összehívja a közgyűlést s ott a testület viszonyairól jelentést tesz, egyben előterjeszti az évi költségvetést is.

7) Tanfolyamot rendez, a hol nemcsak a helybeli tűzoltók, de a vidéki társtestületek tűzoltói is alaposan kiképeztetnek.

8) A közgyűlésnek tiszteletbeli tagokat ajánl s egyéb indítványokat tesz.

9) A tagok kellő kiképeztetése céljából alkalmas gyakorlómestert alkalmaz s úgy ezt, mint általában a tisztviselőket a pénztár erejéhez képest honorálja.

10) Kinevez továbbá a szükséghez képest tiszteket, szivattyu, mászó-mestereket, szerkocsi-felügyelőket és gépész őrparancsnokokat. Hivatva és feljogosítva van arra, hogy oly tagokat, kik a tűzoltás, vagy a tűzoltói intézmény körül különös érdemeket szereztek, továbbá kik a testületben hosszabb ideig szolgáltak, kitüntessen vagy megjutalmazzon.

11) Ha valamely parancsnok, vagy tisztviselő, teendőinek, vagy kötelezettségeinek meg nem felelne, vagy ha parancsnoki, ugyszintén tisztviselői állás üresedésbe jönne, az így megüresedett helyek betöltéséről mindenkor a 11-dik § figyelembe vétele mellett gondoskodik.

A parancsnoksági ülés határozatképes, ha a főparancsnokon, vagy a főparancsnok-helyettesen, esetleg a rangidősebb osztályparancsnokon, mint elnökön kívül még négy tag jelen van.

A parancsnoksági ülések jegyzőkönyvei a következő ülésen felolvastatnak, az elnök által bitelesítettnek s a testület tagjainak a parancskönyv útján hozatnak tudomására.

Parancsnoksági ülés tartandó minden hó első hetében s ettől csak kivételes esetben szabad eltérni. Azonban ha a szükség úgy kívánja, a parancsnoksági üléseket a főparancsnok gyakrabban is összehívhatja.

A parancsnokság eljárásáért a közgyűlésnek felelős.

A testületi viszonyokból, a testület és annak tagjai, vagy csak az utóbbiak között keletkező viszályok választott bíróság útján intéztetnek el. Minden más és különösen a testület érdekeit veszélyeztető

fegyelem sértés, bujtogatás, magát a testületet, vagy annak parancsnokait sértő tagok ellen a *fegyelmi vizsgálat* elrendeltetik.

A választott bíróságba mindenik fél, a vett felszólítástól számított nyolcz nap alatt két-két bírót, a választott bírák pedig egy elnököt választanak. Ha az illető tag a bíró választást elmulasztaná, annak részére a főparancsnok nevez ki bírakat, ha pedig a választott bírák az elnökre nézve megegyezni nem tudnak, akkor sorshuzás dönt. —

Választott bíró csak is testületi tag lehet.

A választott bíróság tartozik a fennforgó ügyet tizenöt nap alatt elintézni.

A választott bíróság ítélete ellen felebbezésnek helye nincsen.

A fegyelmi vizsgálatot mindenkor a parancsnokság rendeli el és ez küldi ki a *héttagu* fegyelmi bíróságot.

A fegyelmi bíróság áll:

1) A főparancsnok, vagy helyetteséből, mint elnökből.

2) Ügyészből.

3) Titkár, mint jegyzőkönyv vezetőből.

4) A parancsnokság által kiküldött négy parancsnoksági tagból.

A fegyelmi bíróság tagjai mindannyian szavazati joggal bírnak.

A fegyelmi eljárás nyilvános.

A fegyelmi bíróság elé tanukép beidézett tagok pontosan megjelenni és mindent a miről tudomásuk van, becsületszó fogadása mellett előadni tartoznak. A fegyelmi bíróság feladata, hogy a fennforgó ügyet szigoruan megvizsgálja és az ítéletet az alap- és szolgálati szabályok figyelembe vétele mellett meghozza.

Fegyelmi vizsgálat csakis parancsnoksági tagok ellen és a 12. §-ra vonatkozó szakaszban felsorolt vétség esetén rendelhető el.

A fegyelmi bíróság ítélete ellen felebbezésnek csakis kiáratás esetén van helye.

Ugy a fegyelmi, mint a választott bírósági ítéletek a parancsnokság által hajttnak végre.

12) A városi tanács állandó kiküldöttje, ugy a köz- mint a parancsnoksági üléseken tanácskozási és véleményezési joggal bír.

13) Azon esetben, ha oly határozat mondatnék ki, mely a város által nyújtott összeget a megállapított költségvetéstől eltérőleg

czélozná felhasználni: a városi tanács állandó kiküldöttje ezen határozattal szemben „*tiltakozási*” joggal élhet, minek folytán a határozat mindaddig végre nem hajtható, míg a tanács ez ügyre vonatkozólag érdemileg nem dönt. Így tehát a kifogásolt határozat érvényes eldöntés végett, haladéktalanul a városi tanács elé terjesztendő.

14) A közgyűlés által megválasztott négy szakaszparancsnokot mindenkor a parancsnokság osztja be az illető szakaszokhoz s a beosztást belátása szerint változtathatja.

A főparancsnok.

23. §.

A főparancsnok képviseli a testületet hatóságok és harmadik személyek irányában.

A testület nevében kiállított iratokat aláírja, a köz- és parancsnoksági üléseken elnököl, kinevezi a segédtiszteket, felfogadja és elbocsátja a hivatásos legénységet, azok felett fegyelmi ügyekben határoz, gondoskodik az őrszolgálat pontos és igazságos beosztásáról, rendelkezik a fogatokkal.

A vízszivógépeket, a vízszállító kocsikat a szükség által indokolt esetekben kiadathatja. Halasztást nem tűrő esetekben száz frtig terjedő kiadásokat utalványozhat, azonban ezt a parancsnokságnak utólag jelenteni köteles.

Rendkívüli közgyűléseket összehívhat, szavazategyenlőség esetén az ő szava dönt.

Hatáskörébe tartozik a műszaki vezetés.

A főparancsnoki-helyettes kivételével a többi parancsnok választásánál gyakorolja a kijelölési jogot.

A főparancsnok legfőbb tiszte a testületben a fegyelmet fenntartani, az alap- és szolgálati szabályok, valamint a parancsnoksági határozatok pontos teljesítésére felügyelni, örködni a tagok elméleti és gyakorlati kiképzése felett.

A titkár, esetleg a segédtiszt közbenjöttével összehívja a parancsnoksági üléseket.

A főparancsnoki helyettes.

24. §.

A főparancsnoki helyettes, a főparancsnok távollétében, vagy akadályoztatása esetén annak hatáskörébe lép. Köteles a pénztárt és szertárt évnegyedenként minden előzetes jelentés nélkül megvizsgálni, ennek megtörténtéről pedig a parancsnokságnak írásbeli jelentést tenni; a szerelvényekre felügyelni, az azokon támadt kisebb hibáknak azonnali helyrehozásáról utólagos jelentés mellett gondoskodni.

Legfőbb kötelessége a szolgálat pontos teljesítésére és a testületi tagok közötti jó egyetértésre felügyelni, a visszaéléseket megelőzni s amennyiben ilyenek megtörténtek volna, azok megtorlása iránt jelentést tenni.

Ha a főparancsnoki helyettes a főparancsnok hatáskörébe lép, a főparancsnoki helyettes teendőit a rangidősebb osztályparancsnok végzi.

Az osztályparancsnokok.

25. §.

Az osztályparancsnokok első sorban hivatottak arra, hogy a testület ügyeiben a főparancsnokot és helyettesét hathatósan támogassák. A tagok kiképztetése körüli teendők tekintetében a szakasparancsnokok felett ellenőrzést gyakorolnak.

A szakasparancsnokok.

26. §.

A szakasparancsnokok hivatása különösen a szerekekkel való bánásmód betanítása, a szakaszokban pedig a kellő rend és fegyelem fenntartása.

A segédtsztek.

27. §.

A segédtsztek kötelességei:

A főparancsnoki segédtsztek felváltva teljesítik a szolgálatot.

A szolgálatvezető segédtsízt köteles :

- 1) A tagok létszámát nyilvántartani és a névsort havonként kifüggesztetni,
- 2) az éjjeli és színházi őrskéket beosztani, a szolgálatbeosztási ívek és behívások kézbesítéséről gondoskodni, köteles az őrseget, valamint a parancsnokság által megállapított gyakorlatok idejét nyilvántartani,
- 3) a szabadságolt, vagy beteg tagokat, azok szabadság idejét nyilvántartani,
- 4) a felvételre jelentkezők névsorát a parancsnokság elé terjesztani,
- 5) a szolgálatot mulasztók névsorát a parancsnokság elé terjesztani,
- 6) a felavatási és nyilvántartási könyvet vezetni,
- 7) a titkárt akadályoztatása esetén helyettesíteni,
- 8) a szolgálatban nem levő segédtsízt a főparancsnok felhívására, annak a testület érdekében előforduló írásbeli teendőit végezni,
- 9) gyakorlatnál, vagy tűzesetnél a főparancsnok, főparancsnok helyettes, osztályparancsnok, esetleg gyakorló-mester mellett lenni s azok parancsait továbbítani.

A titkár.

28. §.

A titkár a testület szellemi ügyeit végzi, de köteles a testület írásbeli teendőit is végezni, valamint a parancsnoksági ülések jegyzőkönyveit vezetni, az irattárt rendbentartani, az anyakönyvet vezetni, a testület nevében kibocsátott iratokat aláírni és a főparancsnokkal is aláíratni.

A pénztárnok.

29. §.

A pénztárnok felelőség mellett kezeli a testület pénztárát, a befolyó összegeket nyugta mellett átveszi, a kiadásokat a főparancsnok, vagy főparancsnoki helyettes és a titkár, esetleg a segédtsízt által aláírt utalványokra teljesíteni.

A pénztár állásáról a parancsnokság elé havonként kimutatást terjeszt be, a számadást pedig az év letelte után mutatja be.

A tartozásaikban hátralékos tagokat évnegyedenként a parancsnokságnak bejelenteni köteles

A testület értékpapirjai és okmányai a főparancsnok ellenzárata alatt, a rendelkezésre álló pénzkészlet és a számadások a pénztárnok őrizete alatt mindenkor a testület pénztárában tartandók.

A városi hatóság által adott évi összeget külön számadás alatt kezeli és a kiadásokat a költségvetés szerint megállapított rovatok szerint számolja el. Netalán előforduló rovatsere esetén a tanács engedélye eszközözlendő ki.

Ha a városi hatóság által évenként adott összegből valamely felesleg maradna, akkor ezen összeget „tartalékalap” czimén takarékpénztárban gyümölcsöztetni és ha esetleg az évi költségelőirányzat kimerítették és bizonyos beszerzendő tárgyak, vagy felszerelési eszközökre volna okvetlenül szükség, akkor a tartalékalap czimén elhelyezett összeg általa ezekre is fordítható. Ezen összeg hová fordítására azonban a városi tanács jóváhagyása kikérendő.

Az ügyvéd.

30. §.

Az ügyvéd a testület jogtanácsosa, a ki a peres ügyekben a főparancsnokot, mint a testület személyesítőjét képviseli. A testület érdekében tett készkiadásai megtéríttetnek.

A szertárnok.

31. §.

A szertárnok kötelessége a testület minden reábizott ingó vagyonát felelőség mellett kezelni, annak rendbentartásáról gondoskodni és leltárt vezetni. Köteles továbbá a tagok által rendes időre vissza nem adott szerelvényekről, valamint a használhatatlanná vált tárgyakról a parancsnokságnak havonta kimutatást és jelentést tenni.

A szertárnok kezelése alatt álló személyi felszerelések, gépalkatrészek, pótdarabok és hangszerek, valamint a szertár minden egyéb ingósága a testület helyiségében tartandók. A szertárnoki állás

azon esetben, ha az állandó hivatásos laktanya parancsnoki állás rendszeresítettik, ezen állással kötendő össze.

Az orvosok.

32. §.

Vész idején a vész helyén megjelenni és a netalán szükséges orvosi segínyt nyújtani, valamint a testület parancsnoksága által hozzájuk utasított sérült tagokat gyógykezeltetni tartoznak.

A mérnök.

33. §.

A testület mérnöke szakkörébe vágó teendőket végez.

Laktanya parancsnok mint gyakorló mester.

34. §.

Laktanya-parancsnok, mint gyakorló mesteri állás nyílt pályázat útján a testület parancsnoksága által, annak mandátuma tartamára töltetik be és a költségelőirányzatban foglalt tiszteletdíjjal jutalmaztatik. Ezen állásra önkéntes tűzoltók is pályázhatnak, a nélkül, hogy a testületben viselt rangjukról e miatt leköszönni kötelesek lennének.

A gyakorló mester a főparancsnok és főparancsnoki-helyettes, esetleg osztályparancsnok kizárólagos intézkedéseit és parancsait követni tartozik. Fegyelmi tekintetben a fegyelmi bíróságnak van alávetve, kinevezéséhez pedig a városi tanács jóváhagyása szükséges.

Tűzeset, vagy gyakorlatnál mindaddig ő vezényel, míg a nállánál magasabb rangú felebbvaló meg nem érkezik.

Főbb kötelességei:

A hivatásos legénység teljes kiképzése. Azokkal naponként elméleti és gyakorlati előadást tart, az őrszolgálatot beosztja, a szerelvényeket, gépeket, járműveket jó karban tartja, a hibákról azonnal jelentést tesz, annak helyrehozatalára felügyel, a hivatásos legénységet pedig folyton ellenőrzi.

A szertárt felelőség mellett kezeli, a kocsisokra felügyel, kije-

lőli a szabadnaposokat, a lovak gondozására, a laktanyában a rendre és tisztaságra felügyel. A hanyag és engedetlen tűzoltókat kihallgatásra a főparancsnok, vagy helyettese elé vezeti, jogában áll esetleg a szabadnapot elvenni, de ezt indokaival együtt jelenteni köteles.

Tüzeset után a szerelvényeket megvizsgálja és kisebb hibák helyreállításáról azonnal gondoskodik.

Felügyel a tűzjelzésre, a hanyag toronyőröket azonnal bejelenti s a tüzeseteknél jelen lenni tartozik.

A városból csakis a főparancsnok, vagy helyettese engedelmével távozhat, szabadságolását kellő időben írásbelileg kérni köteles.

A hivatásos legénység zsoldját nyugta mellett a pénztárnoktól felvenni és azt azonnal kiosztani köteles.

Felszerelvényeit a szertárból kapja. Az őrségeket hivatalos szolgálatra indulás előtt megvizsgálja és a hiányokat kiegészíti.

A laktanyában ő lévén a legmagasabb rangú tűzoltó, alárendeltség tekintetében az összes hivatásos legénység felett a felügyeletet gyakorolni köteles.

Tartozik az önkéntes tűzoltókat vasárnapokon, szükség esetén hétköznapiokon is oktatni és oda működni, hogy gyakorlatilag az egyöntetűség a hivatásos és önkéntes tűzoltók között mielőbb elérhető legyen.

Az önkéntes tűzoltóság kiképeztetésére nagy súlyt fektetni tartozik. E célból a főparancsnokkal megállapított időben tisztii tanfolyam, ezenkívül altisztii tanfolyam is rendezendő. Ez utóbbiban a csővezetők és őrparancsnokok nyernek kiképzést az önálló működésre. Köteles, ha legalább hat jelentkező van, kik szivattyu, mászó, csővezető, vagy őrparancsnoki vizsgára készülnek, ezeket legalább hetenként egyszer a kellő oktatásban részesíteni.

A vidéki tűzoltóság kiképzése céljából évente a nyári hónapokban három hétig tartó tűzoltó tanfolyamon a gyakorlati részt vezeti. Ezen a tanfolyamon a helybeli tűzoltóság tagjai is részt vehetnek, ha erre a meghatározott időben jelentkeznek.

Ha a gyakorló mester az önkéntes tűzoltó parancsnokság kebeléből választatik, ott viselt rangját és jogait megtartja, ha pedig tisztet addig nem viselt, szakaszparancsnoki rangot kap.

A testület élén álló főparancsnok ezen állásra nem pályázhat.

A hivatásos legénység,

35. §.

Az önkéntes tűzoltó testület kebelébe tartozik a hivatásos legénység, mely a testületnek kiegészítő részét képezi s a város által nyújtott segélyből tartatik fenn. Felügyelet kiképzés, rendtartás, igazgatás tekintetében a parancsnokság, fegyelmi tekintetben a főparancsnok, vagy ennek távollétében a főparancsnok-helyettes fenhatósága alá tartozik, az önkéntes legénységgel pedig egyenrangú bajtársi viszonyban áll.

A hivatásos legénységet a főparancsnok fogadja fel és bocsátja el. Minden felfogadott új tag a szolgálati szabályzatban előírt kötelességei teljesítésére fogadalmat tenni tartozik.

Minden hivatásos tűzoltó panaszát, vagy kérelmét egyenesen a főparancsnokhoz intézi, ki a felett végérvényesen határoz, vagy a mennyiben az ügy a parancsnokság hatáskörébe tartoznék, azt hivatalból oda felterjeszti; az egész hivatásos legénységet érdeklő, vagy a hivatásos és önkéntes tűzoltó között felmerült ügyben panasz, vagy kérelem már egyenesen a parancsnoksághoz intézendő, mely azt az ügy természetéhez képest a jelen alapszabály utasításai szerint intézi vagy intézteti el.

A hivatásos legénység közvetlen felebbvalói, kikhez szolgálaton kívüli ügyben is fordulhatnak s kik felettük a felügyeletet külön megbízás nélkül is gyakorolhatják:

- a) a gyakorló mester,
- b) a főparancsnok helyettes,
- c) a főparancsnok.

Ezenkívül a parancsnoksági tagok a szolgálati szabályzatban körülírt, vagy a parancsnokságtól nyert meghatalmazás alapján, felügyelet, kiképzés és rendtartás (igazgatás) tekintetében úgy az önkéntes, mint a hivatásos legénységnek felebbvalói, fegyelmi vétség esetén azonban csak indítványozási joggal bírnak, ítélkezési jogot pedig csak mint parancsnoksági, vagy mint fegyelmi bírósági tagok a hivatásos legénységnek jelen § által a parancsnoksághoz, vagy fegyelmi bírósághoz utalt ügyeiben a 22. §. szerint gyakorolnak.

A hivatásos tűzoltóság áll:

- 1) Laktanya parancsnok, mint gyakorló mesterből.
- 2) Gépész őrparancsnokból.
- 3) Szolgálatvezető őrparancsnokból.
- 4) Csővezetőkől.
- 5) Mászókból.
- 6) Szivattyusokból.
- 7) Kocsisokból.

A hivatásos legénység szertára és pénztára külön kezeltetik. A nyugtákat, utalványokat 28. §-ban megnevezett két parancsnoksági tag írja alá.

Közgyűlés után az ide vonatkozó számadások mellékleteikkel együtt a parancsnokság által jóváhagyás céljából a városi tanácshoz beterjesztetnek.

A hivatásos legénység létszám-változtatása a parancsnokságnak a tűzoltó közgyűlés által jóváhagyott indítványára a városi tanács hatáskörébe tartozik.

A működési hatáskör.

36. §.

Az önkéntes tűzoltó testület parancsnokai és legénysége kötelesek a tűzhelyén és a tűz közvetlen oltásánál rendőri tekintetben a rendőrkapitány vagy helyettese rendelkezésének feltétlenül engedelmeskedni; azonban a testület technikai és saját körébe való szabad mozoghatása és tevékenysége tekintetében a hatóság képviselői által nem gátoltathatnak.

Záróhatározat.

37. §.

Azon esetre, ha a testület ezen alapszabályokban meghatározott cél és eljárástól eltérne, illetőleg hatáskörét meg nem tartaná, aláveti magát a magy. kir. Belügyminiszterium által 1875. év május 2-án 1508. eln. sz. a. kiadott szabályrendelet IX. pontjában kimondott joghátrányoknak; t. i. ha az alapszabályokban meghatározott cél és eljárást illetőleg hatáskörét meg nem tartaná, a kir. kormány által amennyiben további működésének folytatása által az állam, vagy a

testületi tagok vagyoni érdeke veszélyeztetnék, haladéktalanul felfüggesztetik és a felfüggesztés után elrendelendő szabályszerű vizsgálat eredményéhez képest végleg fel is oszlattatik, avagy esetleg alapszabályának lehető legpontosabb megtartása különbeni felosztás terhe alatt köteleztetik.

Debreczen, 1894. Márczius 18.

Szikszay Gyula,

főparancsnok.

Jabloneczay Kálmán,

titkár.

(P. H.)

$\frac{69,452.}{V. b.}$ szám.

Látta a magyar királyi Belügyminiszter.

Budapest, 1894. évi Szeptember hó 17-én.

(P. H.)

A miniszter helyett:

Reiszig,

államtitkár.

119 p. 2.
1892

A debreczeni önkéntes tűzoltó-egylet a magyar
tűzoltó-intézmény megalapítója Székényi Ödön gróf
altábornagy, O. Császár Felsége a Sultán kármok-
hadsegéde, a császári tűzoltó-erő és a császári tengeri
tűzoltó-erővel egyaránt főparancsnok és konstantinápolyi
tűzoltó-főparancsnoknak 1892 évi július 12-18 nap-
ján tartandó 30 éves tűzoltói jubileumán kifejezést
kívánván adni azon hálaérzetnek, melyhez iránta, mint
a magyar tűzoltó-intézmény megalapítója iránt viselték:
az 1892 évi június hó 26-án tartott rendkívüli pa-
rancsnokadigi ülésen 119 sz. a. hozott határozatával felkéri
és megbízza egyleti segédletét.

Győrky Sándor urat,
hogy a jubileumi ünnepségekre Székényi Gyula főpa-
rancsnok és kíséretében Konstantinápolyba utazván,
képviselet együletének s jelenlétével juttassa kifejezésre a-
zon hálaérzetünket, melyhez ünnepeltünk gróf Székényi
Ödön piása 30 éves tűzoltói jubileumán résztvenni
kívánunk.

Debreczen 1892 július hó 6-án

Az egylet nevében

Tóth Gyula

helyettes főparancsnok

Nagy István

titkár

**Debreceni Önkéntes
Tűzoltó Egylet tagjai
(1886)**

**Debreceni Önkéntes
Tűzoltó Testület
tisztkara (1894)**

**Debreceni Önkéntes
Tűzoltó Testület tagjai
és fizetett tűzoltók
(1914)**

„A” szolgálati csoport

„B” szolgálati csoport

„C” szolgálati csoport

Ikarus-Magirus (régi) – Iveco-Magirus (új)

Különleges tűzoltó gépjárművek

Dr. Roncsik Jenő mellszobra a tűzoltóság bejáratánál

A törzs tagjai